

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI

20. YÜZYIL MODERN BALE SANATINDA ÖNCÜ BİR ESER OLARAK
STRAVİNSKİ “İLKBAHAR AYINI”
SANATTA YETERLİK TEZİ

Hazırlayan
Melis PEYKOĞLU

Danışman
Prof. Dr. Necati GEDİKLİ

İzmir / 2015

YEMİN METNİ

Sanatta Yeterlik Tezi olarak sunduğum “ **20. Yüzyıl Modern Bale Sanatında Öncü Bir Eser Olarak STRAVİNSKİ İLKBAHAR AYİNİ**” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../.....

Adı SOYADI
Melis PEYKOĞLU

İmza

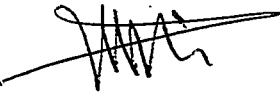
TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü' nün 20.10.2015 tarih ve .....sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin .....maddesine göre ~~Müadik~~ Anasanat Dalı sanatta yeterlik öğrencisi Melis PEYKOĞLU'nun "20. Yüzyıl Modern Bale Sanatında Öncü Bir Eser Olarak STRAVİNSKİ İLKBAHAR AYINI" konulu tezi/projesi incelenmiş ve aday 16.10.2015 tarihinde, saat 10.30 da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini/projesini savunmasından sonra 30... dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anasanat dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin/projenin ~~Başarılı~~.....olduğuna oy...~~birliği~~ ile karar verildi.

Prof. Dr. NECATI GEDİK

BAŞKAN

Prof. Dr. AYHAN EROL

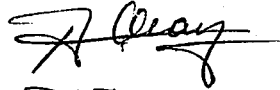
ÜYE

Prof. BERRAK TARANÇ

ÜYE

Yrd. Doç. AYSİM DOLGUN ILDİZ

ÜYE

Doç. Dr. F. REYHAN ALTINAY

ÜYE

**YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DÖKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ FORMU**

Tez No:

Konu Kodu:

Üniv. Kodu:

Not: Bu bölüm merkezimiz tarafından doldurulacaktır.

Tez Yazarının

Soyadı: Peykoğlu

Adı: Melis

Tezin Türkçe Adı : 20. Yüzyıl Modern Bale Sanatında Öncü Bir Eser Olarak
STRAVİNSKİ "İLKBAHAR AYINI"

**Tezin Yabancı
Dildeki Adı** : An Avantgarde in the 20th Century Modern Ballet
STRAVINSKY "RITE OF SPRING"

Tezin Yapıldığı:

Üniversite: Dokuz Eylül Üniversitesi

Enstitü: Güzel Sanatlar Enstitüsü

Yıl: 2015

Diğer Kuruluşlar:

Tezin Türü:Yüksek Lisans Doktora Sanatta Yeterlik Tıpta Uzmanlık

Dili : Türkçe

Sayfa Sayısı : 223

Referans Sayısı : 43

Tez Danışmanı / Danışmanlarının:

Ünvanı: Prof. Dr.

Adı: Necati

Soyadı: Gedikli

Türkçe Anahtar Kelimeler:

- 1- İgor Stravinski
- 2- 20. yüzyıl
- 3- Modern bale
- 4- Koreografi
- 5- Halk ezgisi

İngilizce Anahtar Kelimeler:

- 1- Igor Stravinsky
- 2- 20th century
- 3- Modern ballet
- 4- Choreography
- 5- Folk tune

Tarih: 18.08.2015

İmza:

Tezimin Erişim Sayfasında Yayımlanmasını İstiyorum:

Evet Hayır

ÖZET

İlkbahar Ayini, Stravinski'nin gerek müzik, gerekse koreografi bakımından 20. yüzyıla damgasını vurmuş başyapıttır. Eseri öncü kılan, müzikte tonal yapının ve tekdüzeliğin dışına çıkılması, ayrıca klasik balede kullanılan teknik ve artistik hareketler, mimikler, baş, vücut, el ve ayak duruşu, sahne tasarımı gibi olguları içeren geleneksel anlayışın tersine çevrilmesi, hatta yıkılmasıdır. Ancak eserin ilk gösterimi sırasında çıkan olaylar, Stravinski'nin izlediği yenilikçi yoldan saparak daha gelenekçi bir anlayış gütmesine ve çağdaşları arasında yeni-klasikçi olarak anılmasına yol açmıştır.

20. yüzyıla kadar batı müziğinin bel kemiğini oluşturan uygusal, karşı-ezgisel ve biçimsel gereçlerin alışılmışın dışında kullanıldığı bu eserin müziği kadar yenilikçi ve sahnelendiği dönemde skandal olarak nitelendirilen ilk koreografisi, yaratıcısı balet ve koreograf Vaslav Nijinski tarafından 29 Mayıs 1913'te Paris'teki olaylı ilk gösterim sonrasında yok edilmiştir. Leonide Massine, Maurice Bejart, Pina Bausch, Angelin Preljocaj, Martha Graham v.b. gibi pek çok sanatçı tarafından koreografilenen eserin Nijinsky sürümü ise uzun süre gizemini korumuştur.

1980'li yıllarda balerin Millicent Hodson ve tarihçi Kenneth Archer'ın araştırmaları sonucu, Nijinski'nin asistanı olarak çalışmış balerin ve koreograf Marie Rambert'in ezberinde kalanlardan ve ressam Valentine Hugo-Gross'un provalar sırasında oluşturdukları taslaklara ulaşarak yeniden hazırlanan bu koreografi, ilk gösteriminden tam 74 sene sonra 1987'de Los Angeles'ta Joffrey Ballet tarafından sahnelenmiştir. Bu tez çalışmasında da Nijinski, Bejart, Bausch ve Graham koreografileri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

ABSTRACT

The Rite of Spring is Stravinsky's masterpiece, which has made its mark on the 20th century both musically and choreographically. Break of the tonality and uniformity in music, and reversal, even destruction of the traditional concept containing phenomena such as the technical and artistic gestures, mimics, posture and stage design used in the classical ballet make the choreography of this work an avant-garde. However the events happened during the world premiere of the work caused Stravinsky deviating from his innovative path, adopting a more traditional attitude and being recognized as a neoclassical composer among his contemporaries.

The choreography, having been described as a scandal then and as innovative as its music, where the harmonic, contrapuntal and formal materials constituting the backbone of the European music until 20th century were used unconventionally, was destroyed by its creator, ballet dancer and choreograph Vaslav Nijinsky after the eventful premiere in Paris on the 29th of May, 1913. Choreographed by many artists such as Leonide Massine, Maurice Béjart, Pina Bausch, Angelin Preljocaj and Martha Graham, Nijinsky's version has kept its mystery for a long time.

In 1980s as a result of the studies by the ballet dancer Millicent Hodson and historian Kenneth Archer, the reconstruction of this choreography, created with the help of the collected sketches drawn by the ballet dancer and choreographer Marie Rambert, Nijinsky's assistant from memory, and by the painter Valentine Hugo-Gross during rehearsals, was premiered in 1987 in Los Angeles by Joffrey Ballet, 74 years after its world premiere. In this dissertation work have been comparatively researched the choreographies of Nijinsky, Béjart, Bausch and Graham.

ÖNSÖZ

Dans, bir müzik eserini görsel platformda ifade edebilmenin en verimli yollarından biridir. Tıpkı müzikte olduğu gibi dansın da koreografi olarak yazıya dökülmesi, kalıcılığını sağlamak açısından büyük önem taşımaktadır. Klasik ve romantik balede çeşitli notalama sistemleri uygulanmasına karşılık, modern balede sözlü açıklama ve resimli yönergelerin ağırlıkta olduğu farklı yöntemler de uygulanmaktadır.

Bu tez çalışmasının amacı, yeni-klasik akımının örneklerinden olarak kabul edilen Rus besteci İgor Stravinski'nin dünyaca en tanınmış eseri olan "İlkbahar Ayini"ni sadece orkestra müziği olarak değil, çığır açan bir modern bale yapıtı olarak ele alarak gölgede kalmış özelliklerini öne çıkarmak ve eserin yaratıcılarının sanat hayatlarındaki değişimlere ışık tutmaktır.

Çalışmanın hazırlık aşamasında araştırmama katkıda bulunan herkese, öncelikle danışmanım Prof. Dr. Necati Gedikli'ye, tez izleme sınavlarımdaki yapıcı eleştiri ve katkılarından ötürü Doç. Dr. Fatma Reyhan Altınay'a, araştırmalarımı genişletmemi sağlayan Rusça dilini en verimli şekilde öğrenmemi sağlayan Rusça öğretmenim Elena Ostras'a ve son olarak da benden maddi ve manevi hiçbir desteğini esirgemeyen aileme ve dostlarıma teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

20. YÜZYIL MODERN BALE SANATINDA ÖNCÜ BİR ESER OLARAK STRAVİNSKİ İLKBAHAR AYİNİ

YEMİN METNİ.....	ii
TUTANAK.....	iii
TEZ VERİ FORMU.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
RESİM LİSTESİ.....	x
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ESERİN MÜZİK ÇÖZÜMLEMESİ

1.1. Birinci Perde: Yeryüzüne Tapınış

1.1.1. Giriş.....	9
1.1.2. İlkbahar Alâmetleri: Genç Kızların Dansı.....	22
1.1.3. Kaçırma Oyunu.....	43
1.1.4. İlkbahar Rondoları.....	57
1.1.5. Rakip Kabilelerin Dansı.....	67
1.1.6. Yaşlı Bilgenin Gelişi.....	81
1.1.7. Yaşlı Bilge.....	86
1.1.8. Yeryüzünün Dansı.....	87

1.2. İkinci Perde: Kurban Edilme

1.2.1. Giriş.....	97
1.2.2. Genç Kızların Gizemli Çemberi.....	108
1.2.3. Kurban Olarak Seçilmiş Kişinin Yüceltilişi.....	117
1.2.4. Ataların Anılması.....	132

1.2.5. Atalar İçin Ayin.....	137
1.2.6. Seçilmiş Kurban Kızın Dansı.....	147

İKİNCİ BÖLÜM

ESERİN KARŞILAŞTIRMALI KOREOGRAFİ ÇÖZÜMLEMESİ

2.1. Vaslav Nijinski Koreografisi.....	175
2.2. Maurice Bejart Koreografisi.....	184
2.3. Pina Bausch Koreografisi.....	193
2.4. Martha Graham Koreografisi.....	200
SONUÇ.....	208
KAYNAKÇA.....	209
ÖZGEÇMİŞ	

RESİM LİSTESİ

- 1- <https://reviews-and-ramblings.dreamwidth.org/1608137.html>
- 2- https://en.wikipedia.org/wiki/Pierre_Monteux
- 3- <http://www.blog-fiesta.com/spb/routes/mesta-rerihov-v-peterburge>
- 4- http://www.nytimes.com/2012/09/16/arts/music/rite-of-spring-cools-into-a-rite-of-passage.html?_r=0
- 5- http://www.nytimes.com/2012/09/16/arts/music/rite-of-spring-cools-into-a-rite-of-passage.html?_r=0
- 6- <https://www.pinterest.com/GSVenerablebead/the-rite-of-spring/>
- 7- BERG, Shelly C.; *Le Sacre du Printemps: Seven Productions From Nijinsky to Martha Graham*, UMI Research Press, Michigan
- 8- BERG, Shelly C.; *Le Sacre du Printemps: Seven Productions From Nijinsky to Martha Graham*, UMI Research Press, Michigan
- 9- BERG, Shelly C.; *Le Sacre du Printemps: Seven Productions From Nijinsky to Martha Graham*, UMI Research Press, Michigan
- 10- BERG, Shelly C.; *Le Sacre du Printemps: Seven Productions From Nijinsky to Martha Graham*, UMI Research Press, Michigan
- 11- <https://www.pinterest.com/GSVenerablebead/the-rite-of-spring/>
- 12- <https://www.pinterest.com/GSVenerablebead/the-rite-of-spring/>
- 13- <https://www.pinterest.com/GSVenerablebead/the-rite-of-spring/>
- 14- <https://www.pinterest.com/GSVenerablebead/the-rite-of-spring/>
- 15- BERG, Shelly C.; *Le Sacre du Printemps: Seven Productions From Nijinsky to Martha Graham*, UMI Research Press, Michigan
- 16- BERG, Shelly C.; *Le Sacre du Printemps: Seven Productions From Nijinsky to Martha Graham*, UMI Research Press, Michigan
- 17- BERG, Shelly C.; *Le Sacre du Printemps: Seven Productions From Nijinsky to Martha Graham*, UMI Research Press, Michigan
- 18- BERG, Shelly C.; *Le Sacre du Printemps: Seven Productions From Nijinsky to Martha Graham*, UMI Research Press, Michigan
- 19- <https://www.pinterest.com/GSVenerablebead/the-rite-of-spring/>

- 20-** <https://www.pinterest.com/GSVenerablebead/the-rite-of-spring/>
- 21-** <https://www.pinterest.com/GSVenerablebead/the-rite-of-spring/>
- 22-** <https://www.pinterest.com/GSVenerablebead/the-rite-of-spring/>
- 23-** <https://www.pinterest.com/GSVenerablebead/the-rite-of-spring/>
- 24-** <https://www.pinterest.com/GSVenerablebead/the-rite-of-spring/>
- 25-** BRANDSTETTER, Gabriele ve KLEIN, Gabriele; Methoden der Tanzwissenschaft: Modellanalysen zu Pina Bauschs “Le Sacre du Printemps”, Transcript Verlag, Birinci Basım, Bielefeld, 2007
- 26-** BERG, Shelly C.; Le Sacre du Printemps: Seven Productions From Nijinsky to Martha Graham, UMI Research Press, Michigan
- 27-** BERG, Shelly C.; Le Sacre du Printemps: Seven Productions From Nijinsky to Martha Graham, UMI Research Press, Michigan
- 28-** BERG, Shelly C.; Le Sacre du Printemps: Seven Productions From Nijinsky to Martha Graham, UMI Research Press, Michigan
- 29-** BERG, Shelly C.; Le Sacre du Printemps: Seven Productions From Nijinsky to Martha Graham, UMI Research Press, Michigan
- 30-** BERG, Shelly C.; Le Sacre du Printemps: Seven Productions From Nijinsky to Martha Graham, UMI Research Press, Michigan
- 31-** BERG, Shelly C.; Le Sacre du Printemps: Seven Productions From Nijinsky to Martha Graham, UMI Research Press, Michigan

GİRİŞ

Stravinski, İlkbahar Ayini'nin ilk temsili gerçekleştiğinde 31 yaşındaydı ve henüz dünyaca ünlü bir besteci değildi. Yine de bir sene öncesinde yazdığı Ateşkuşu ve Petruşka adlı bale eserleriyle Paris'teki sanat çevrelerinde tanınmaya başlamıştı. Bestecinin bu üç balesi de genellikle aynı anlayış çerçevesinde ele alınabilir, çünkü üçü de birbirlerine yakın zamanda bestelenmiş, Diagilev tarafından sahnelenmiş, büyük orkestra içeren ve içlerinde Rus öğeleri taşıyan eserlerdir. Yine de tınısal açıdan birbirlerinden farklıdırlar; Ateşkuşu daha geleneksel, hatta Geç-Romantik olarak sınıflandırılabilir bir yapıdayken, Petruşka ise bestecinin kendi özgün tarzını yansıtmaya başladığı eserlerden biridir. Buna karşılık İlkbahar Ayini'nin diğer iki baleyle olan akrabalığı, içerdiği devrimci tınısal ve koreografik gereçler nedeniyle müzik dünyasında yarattığı tartışma ortamında neredeyse kaybolup gitmiştir. (Kelly, 2000: 387)

İlkbahar Ayini'nin proje olarak ilk ortaya çıkışı, Stravinski'nin Ateşkuşu balesini bitirmek üzere olduğu döneme denk gelmektedir. Ana fikir, yaşlı bilgelerin kurban olarak seçilmiş bir kızı çevresinde daire şeklinde oturup kızın ölmeden önceki dansını izlediği bir pagan ayinidir. Pagan geleneğine göre, her ilkbahar mevsiminde doğanın uyanışı yaklaştığında tanrıyı memnun etmek için genç bir kız kurban edilmelidir. Stravinski Diagilev'e bu fikirlerinden ve projeden bahsetmiş olmasına karşılık eserin yazımı, Stravinski'nin o zamanlar *Konzertstück* olarak adlandırdığı Petruşka balesini bestelemeye başlamasıyla kesintiye uğramıştır. (Craft, 2009: 168)

Eserin yazılı koreografisi, ilk temsilde çıkan olaylar sonrası Nijinski'nin bir kriz anında yok edilmiştir. Temsilin görüntü kaydı ise hiçbir zaman olmamıştır, çünkü Diagilev'in politikası, kendisi tarafından sahneye konulan ve Rus Balesi tarafından icra edilen eserlerin temsilinin kayda alınmamasını gerekli görüyordu. Diagilev, o günün şartlarında yapılabilecek bir görüntü kaydının, dansçıların gerçek performansını yansıtamayacağı ve bu kaydın sanat çevrelerine izletildiği noktada bale seyircisinin temsillere katılım oranının olumsuz yönde etkileneceğini düşünüyordu. Temsilinde

çıkan olaylara ek olarak eserin bu denli gizemli kalması, daha çok dikkat çekerek hem kendisinin hem de bestecisinin ününün artmasına katkıda bulunmuştur.

Eserin yazıldığı ve sahnelendiği dönemde pek çok teknolojik ve endüstriyel gelişmeler kaydedilmişti. Otomotiv sanayisi ve havacılık sektöründe ilerlemeler vardı. *Théâtrophone* adı verilen ve telefondan geliştirilmiş bir düzenele opera temsilleri ve konserler, sisteme kayıtlı üyeler tarafından temsile gitmeden dinlenebiliyordu (Fransız yazar Marcel Proust, 1911’de Debussy’nin Pelleas ve Mélisande operasını bu yöntemle dinlemiştir). Müzik kayıtları evde kişisel fonograflarda (ses kayıt silindirlerinin çalıştığı mekanik cihaz), evinde fonograf bulundurmayanlar tarafından da fonograf salonlarında dinlenebiliyordu. Sinema ise o sıralar sadece fuarlarda veya konser salonlarında film izlemeyi mümkün kılan ve daha çok işçi sınıfının eğlence amaçlı tercih ettiği bir yenilikti. At yarışları, bisiklet pistleri, buz pateni sahaları ve dört adet balmumu müzesi de diğer seçenekler olarak Parislilerin hizmetindeydi.

Öte yandan ilk temsilin gerçekleştiği yer olan Paris, o dönemde de her zamanki gibi kültür, stil ve zarafetin en önemli merkezlerinden biriydi. Dönemin lüks otomobilleri, defilelerden fırlamış son moda kıyafet ve aksesuarlar içerisinde poz veren kadınlar ve şık giyimli erkekler şehrin merkezinde sıkça görülebiliyordu. Temsilde seyirci olarak bulunan sanatsever kitle de yine burjuva ve yüksek sosyetenin, varlıklı kişilerdi. Buna en büyük kanıt da temsilin bilet fiyatının diğer eserlerinkine oranla ikiye katlanmış olması ve buna karşın salonun tümüyle doldurulabilmesiydi.

Ne var ki, salondaki seyircinin beklentisi romantik Rus müziği ve Leon Bakst’ın hazırladığı şahane kostümler içerisinde zarif dansçıların, özellikle de Tamara Karsavina ve Vaslav Nijinski’nin dansını izlemektir. Buna karşılık İlkbahar Ayini’nin müziği de koreografisi de Romantizm akımından uzak, ilkel ve vahşi figürlerle kakışkan tınılardan oluşuyordu. Kostümler de beyaz veya uçuk renklerdeki kalkık etekli ve tüllü bale kıyafetlerinden (tütü) değil, parlak renkli uzun elbiselerden (erkeklerde alt kısmı kısa pantolon şeklindeydi) oluşuyordu. Klasik topuz saç yerine uzun örgülü peruklar, hatta başlık olarak hayvan postları kullanılmıştı.

Eserin ilk temsilinde bulunan seyirci kitlesi sadece varlıklı seçkinleri değil, aynı zamanda Gabriel Astruc, Maurice Ravel, Frederick Delius, Romola Nijinski, Misia Sert, Marie Rambert, Bronislava Nijinska, Jean Cocteau, Carl Ven Vechten, Valentine Gross-Hugo gibi tanınmış pek çok sanatçıyı da bünyesinde barındırıyordu. (Oliver, 2008: 240) Bunun dışında eserin ilk temsili öncesindeki genel provaya katılmış başka sanatçılar ve eleştirmenler de vardı. Ancak burada en dikkat çeken olgu, genel provanın ilk temsilde çıkan isyan ve olayların aksine oldukça sakin ve olaysız bir biçimde gerçekleştirilmiş olmasıdır.(Ziolkowski, 2009: 202)

Le Figaro gazetesinin 29 Mayıs 1913 tarihli sayısında, İlkbahar Ayini'nin ilk temsili hakkında şöyle bir duyuru çıkmıştır:

“Rus Balesi'nin bu akşam Champs-Elysees tiyatrosunda ilk kez sahneleyeceği İlkbahar Ayini, Sergey Diagilev'in hayranlık uyandıran topluluğunun bugüne kadarki en şaşırtıcı gösterisi olacak. Besteci Stravinski, ressam Nicholas Roerich ve koreograf Nijinski'den oluşan üçlü bakışın ürünü olan bu eserde tarih öncesi pagan (putperest, tek tanrılı dinler öncesi) Rusya'nın ilk izleri yâd edilmektedir.

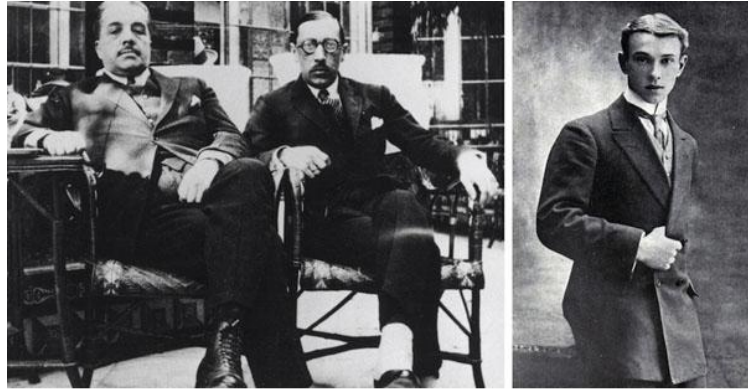
Burada Slav ırkının güçlü bir şekilde biçimlendirilmiş kendine özgü tutumu, tarih öncesi dönem güzelliğinin farkındalığı ile bir arada bulunmaktadır.

Müthiş Rus dansçılar, yarı vahşi insanoğlunun teklemelerini, çılgın insan kümelerinin bir bestecinin zihninden çıkabilecek en şaşırtıcı çoklu düzümlerle (ritimlerle) sürekli olarak eğilip bükülmelerini en iyi ifade edebilecek yegâne kişilerdi. Burada gerçekten şiddetli tartışmalar uyandıracığı kesin, ancak bir o kadar da sanatçılarda unutulmaz etkiler bırakabilecek yeni bir heyecan var.”(Kelly, 2000: 387)

Stravinski, 1912'de Monte Carlo'da Diagilev'in topluluğuna katıldığında eserin yazımını büyük ölçüde bitirmişti. Orada eserin piyano uyarlamasını önce Diagilev ve Pierre Pontaux'ye (eserin temsilinde orkestrayı yöneten orkestra şefi), daha sonra da Claude Debussy ve Louis Laloy'a (La Grande Revue dergisinin editörü) dinletti.

Piyanoda Stravinski'nin çaldığı müzik Monteux'nün kişisel zevkine pek hitap eden türden değildi. Bir röportajda şu demeci vermişti:

“Eseri ilk kez piyanoda duyduğumda tek arzum odayı terk edip kendime sakin bir köşe bulmak ve başımın ağrısından kurtulmaktı. Sonra Diaghilev gülümseyerek bana döndü ve “Bu müzikte devrim yapacak ve sana ün kazandıracak bir başyapıt, Monteux, çünkü bu eseri orkestrada sen yöneteceksin.” dedi. Ve tabii ki, ben de öyle yaptım.” (Kelly, 2000: 387)

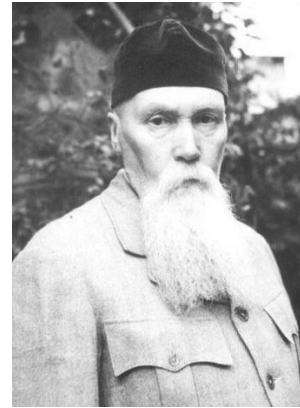

(L) Serge Diaghilev and Igor Stravinsky, Spain, 1921
(R) Vaslav Nijinsky after joining Ballets Russe, 1909

Resim 1: Sergey Diaghilev, İgor Stravinski, Vaslav Nijinski

Resim 2: Pierre Monteux

Resim 3: Nicholas Roerich

LE SACRE DU PRINTEMPS
Tableaux de la Russie païenne en 2 actes, de Igor STRAWINSKY et Nicolas RČERICH
Musique de Igor STRAWINSKY
Chorégraphie de NIJINSKY
Décors et Costumes de Nicolas RČERICH
Décor du 1er acte exécuté par M. ALLEGRI ; Décor du 2e acte exécuté par MM. IAKOVLEV et NAOUMOV
Costumes exécutés par M. CAFFI

1er ACTE

<p><i>Les adolescentes</i> : Mlles Piltz, Tcheryschowa, Maikerska, Pflanz, Kopytsinska, Kosetska, Kolikhova, Poiré, Rambert, Doris.</p> <p><i>Les femmes</i> : Mlles Walsowska, Bonietzka, Ierska, Dombrowska, Pajerska, Kozoumowitch, Boni, Maningsowa, Joulitska, Bronney.</p> <p><i>Une vieille femme de 300 ans</i> : Mlle Goudine.</p> <p><i>Un vieux sage</i> : M. Vorontsov.</p>	<p><i>Les vieillards</i> : Fedorow, Froman, Sergueiew, Stalkevitch, Kowebsky, Madaguine, Kostelsky, Zelensky.</p> <p><i>Cinq jeunes gens</i> : MM. Kremnew, Kotchetowsky, Gavrilow, Bourman, Zverew.</p> <p><i>Six adolescents</i> : MM. Semenov, Rakmanow, Ivanowsky, Warrinsky, Romanow, Oumansky.</p> <p><i>Cinq jeunes hommes</i> : MM. Savitsky, Tarassow, Kregler, Loboiko, Goudine.</p>
--	--

2e ACTE

<p><i>La vierge Elie</i> : Mlle Piltz.</p> <p><i>Les adolescentes</i> : Mlles Tcheryschowa, Kopytsinska, Maikerska, Pflanz, Bonietzka, Dombrowska, Kolikhova, Doris, Maningsowa, Poiré, Rambert, Boni.</p>	<p><i>Les Aïeux des Hommes</i> : MM. Semenov, Rakmanow, Romanow, Ivanowsky, Oumansky, Warrinsky, Froman, Fedorow, Kowebsky, Stalkevitch, Kotchetowsky, Kremnew, Bourman, Gavrilow, Sveriew, Tarassow, Savitsky, Kregler, Loboiko, Goudine.</p>
--	--

Photo Bert.

M. STRAWINSKY

Resim 5: Konser afişi

Stravinski'nin eser için ihtiyaç duyduğu orkestra temsildekine oranla daha küçüktü. Ancak Diaghilev'in teşvik etmesiyle hayli kalabalık bir orkestralama tercih etti. Orkestranın üfleme çalgılar grubunda iki küçük flüt, üç flüt ve bir sol bas flüt (5 çalıcı); dört obua ve iki alto obua (5 çalıcı); mi bemol ve re küçük klarinet, üç la ve si bemol klarinet, iki bas klarinet (5 çalıcı); dört fagot ve iki kontrafagot (5 çalıcı); sekiz korno (8 çalıcı, gruptan 2 kişi bir pasajda tenor tuba çalıyor); küçük trompet, dört do trompet

ve bir mi bemol bas trompet (5 çalıcı); 3 trombon ve 2 tuba bulunuyordu. Vurma çalgılar grubu da biri küçük beş timpani, büyük davul, antik ziller, gong (tam-tam), guiro, def ve zillerden (cymbals, 5 çalıcı) oluşuyordu. Yayıllar grubu da oldukça kalabalıktı; sekiz sıra birinci keman, yedi sıra ikinci keman, altı sıra viyola, en az yedi çello ve altı kontrabas gerekliydi. Eserin karşı-ezgisel ve çok tonlu yapısı gereği kemanlar dâhil her çalıcının bireysel partiyonları birbirinden farklıydı ve bu da bir çeşit oda müziği havası yaratıyordu. Bununla birlikte, 99 çalıcıdan oluşan bu büyük orkestrayı sahnenin altındaki orkestra çukuruna sığdırmak hayli zordu ve çalıcıların hepsinin orkestra şefini bu sebeple net görememesi de başka bir sorundu. (Hill, 2000: 170)

Nijinski'nin provaları da oldukça hareketli geçiyordu. Stravinski'nin kafasında daha eseri yazarken kurduğu koreografik bir düzen vardı. Kendisi de dansın müzik ile karşı-ezgisel bir ilişki içerisinde olması gerektiğini vurguluyordu. (Jordan, 2000: 378) Ne var ki, Nijinski'nin bu konudaki yaklaşımı tamamen farklıydı; ona göre koreografi, müziğin yapısında olduğu gibi ısrarcı tekrarlardan oluşmalıydı. Bu durum Stravinski ve Nijinski'nin sonradan uzlaşmaya varılmış da olsa başlarda fikir ayrılığına düştüklerini gösteriyor ki, Stravinski'nin Nijinski hakkında “müzikten anlamadığı” yönünde yaptığı yorumlar da bu anlaşmazlığı doğrulamaktadır. (Stravinski, 1962: 176)

Stravinski kadar dansçılar da epey zorlanıyordu. Aylarca süren provalarda sıçramalardan ve yere ayak vurmalarından oluşan figürlerin eşzamanlılığı konusunda sorunlar yaşanıyordu. Nijinski'nin vuruşları saymasının da dansçıların figürlerini ne zaman ne şekilde yapacaklarını anlayabilmesine bir katkısı olmuyordu, çünkü Nijinski'nin yaptığı sayım şeklinin, eserdeki ölçü değişimleriyle hiçbir ilgisi yoktu ve sayıların Rusçada çok heceli yapıda olması da özellikle hızlı tempoda net bir biçimde duyulmasını olanaksızlaştırıyordu. Balerinler, ellerinde kâğıtlarla oradan oraya koşuşturarak birbirlerinin adımlarını kontrol ediyorlardı. Bütün dansçılar sürekli zıplayıp ayak vurmanın getirdiği ağırlardan bitkin düşmüşlerdi. (Nestev, 1994: 224)

Temsil başladığı andan yaklaşık iki dakika sonra, daha perde açılıp dansçılar sahnede bile yer almadan önce salonda tepkiler hafif de olsa başlamıştı. Olabildiğince tiz perdeden duyulan fagot solosu, özellikle seyirciler arasında bulunan müzisyenlerin tuhafına gitmiş, hatta bazıları tarafından çalgının saksafon olarak yanlış bir biçimde algılanmasına sebep olmuştu. Seyircilerden ısıklıyanlar, yuhalayanlar, alay edenler ve yüksek sesle gülenler olduğu kadar, eseri sükûnet içinde dinlemek isteyen karşı bir grup da vardı. Bu iki grubun ilerleyen dakikalarda birbiriyle yumruklaşması ve bazılarının hem orkestra üyelerine hem de etrafındakilere eline geçeni fırlatması sebebiyle temsilin sonunda jandarmalar gelerek salondakileri dışarı çıkarmak durumunda kalmışlardı. (Barunts, 1988: 78) Her şeye rağmen Diagilev'in kesin talimatıyla orkestra Monteux'nün yönetiminde eseri baştan sonra çalarak tamamlayabildi. (Nestev, 1994: 226)

Bu tez çalışmasında eserin baştan sona müzik çözümlemesinin yanı sıra, sırasıyla Vaslav Nijinski (Hodson – Archer yeniden düzenlemesi), Maurice Béjart, Pina Bausch ve Martha Graham koreografileri incelenmiştir. Ayrıca eserin oluşum süreci, oluşumunda rol oynayan kişiler ve olaylar ile ilgili önemli bilgilere yer verilmiş ve eserin devrimci (Gedikli, 1999: 13 – 14) yönleri vurgulanmıştır. Müzik çözümlemesi çoksesli (dikey), karşı ezgisel (yatay), düzümsel (ritmik), çalgısal ve biçimsel yapıların incelenmesini temel almıştır. Eserin tonallıktan ve geleneksellikten uzak örgüsü ve bakışimsız (asimetrik) kurgusu, kalıplaşmış müzik çözümleme yöntemleri yerine kuramsal bilgi birikimine dayalı ve daha serbest bir yaklaşımla inceleme yapılmasını gerektirmiştir. Çözümlemede hem bütünsel, hem de hüresel yapılar ele alınmıştır. Koreografi çözümlemesi kısmında ise dört koreografinin kendi yapılanmalarının yanı sıra birbirleri arasındaki benzerlik ve karşıtıklara da yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM ESERİN MÜZİK ÇÖZÜMLEMESİ

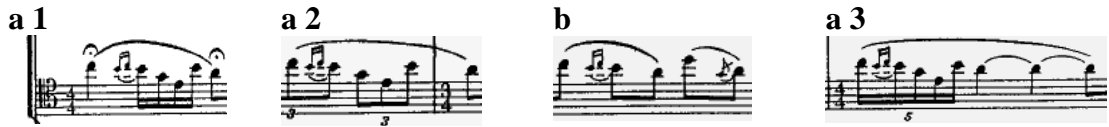
1.1. Birinci Perde: Yeryüzüne Tapınış

1.1.1. Giriş (75 ölçü, ağır hızda, ♩ = 50)

Fagotun tiz ses bölgesinde yer alan tema bir Litvanya halk çığırısından alınmıştır (Şekil 1). 3. ölçünün ilk yarısına kadar sürer. Başlangıçtaki do sesi durgu işareti “ $\hat{\circ}$ ” ile vurgulansa da, karar sesi yine la sesidir. İç içe geçmiş iki pentatonik (beşsek) diziden (do – re – mi – sol – la ve sol – la – si – re – mi) oluşan tema kendi içerisinde a¹, a², b ve a³ olmak üzere dört kesite ayrılabilir. 2. – 3. ölçülerde korno, fagottaki temaya bir karşı ezgi oluşturmuştur (Şekil 2) Ölçü yapısı ise eserin bütününde değişkendir:

Şekil 1: Eserin ana teması

Şekil 2: 1 - 3. ölçüler

4. – 7. ölçüler arası (4 ve 7 dâhil) paralel tam dörtlülerden oluşan eşlik hafif (piano – *p* gürlükte) olarak la klarinetle ve si bemol bas klarinettedir. 4. ve 5. ölçülerde temanın a¹ kesitinin kısa bir geliştirimi fagotta yer alırken, 5. ölçüde re küçük klarinet, motifi

Şekil 3a ve 3b: 4 – 7. ölçüler

6. ölçünün sonundan 9. ölçüye kadar temanın a¹, b ve a³ kesitleri duyulurken, klarinetlerdeki dörtlülerin eşliği devam etmektedir (Şekil 4):

Şekil 4: 6 - 9. Ölçüler

Temanın b kesitinin son iki sekizliğiyle a³ kesitinin ilk sekizliğinin oluşturduğu figürün dikey ters çevriminden geliştirilen ezgi, alto obuada hafif gürlükte ve anlamlı bir deyişle seslendirilmektedir. Figürün aslı ezginin ikinci kısmında (11. ölçü) kullanılmıştır. 13. ölçüde temanın b kesitinin sonuyla a³ kesiti fagotta birleşir (Şekil 5a ve 5b):

2 Solo *p espress.* C. ing. 3 a tempo P
Cl. in La 1
Cl. bas. in Sib 1 2
Fag. 1 2 3

Şekil 5a ve 5b: 10 - 13. ölçüler

14. ölçüde tempo biraz hızlanır ($\theta = 66$). Alto obua 10. – 11. ölçülerde önden duyurduğu ezgiyi, 14. – 19. ölçülerde tekrarlamaktadır. Birinci fagotta alacasal bir karşı ezgi duyulurken, diğer fagotlarda da dörtlülerden oluşan eşlik sürmektedir (Şekil 6a ve 6b):

Più mosso $\text{♩} = 66$ 4
Ob. 2
C. ing.
Cl. picc. in Re
Cl. in La 1 2
Cl. bas. in Sib 1 2
Fag. 1 2 3

Şekil 6a ve 6b: 14 - 19. Ölçüler

20. – 24. ölçüler arasında kornların üçerli iki grup olarak karşılıklı devam ettirdikleri pedal akoru üzerinde, yaylıların *mf* (mezzo forte – orta gürlükte) pizzicatoları ile (2. keman, viyola) obuanın tekrarlanan tiz pedalı duyulur (Şekil 7a ve 7b). Tema re küçük klarinettedir, ana motif de önceden 14 – 15. ölçülerde fagotta verilmiştir:

The image displays a musical score for measures 20-24. The score is divided into two main sections. The left section contains the woodwind parts: Oboe (Ob.), Piccolo Clarinet in C (Cl. picc. in Re), Clarinet in E-flat (Cl. in La), and Bass Clarinet in B-flat (Cl. bas. in Sib). The right section contains the string parts: Horns in F (Cor. in Fa), Violins II (Vi. II), and Violas (Vle.). The woodwind parts feature complex rhythmic patterns, including sixteenth and thirty-second notes, and various articulations such as staccato, accents, and slurs. The string parts provide a harmonic and rhythmic foundation, with some parts marked pizzicato (pizz.) and others with dynamic markings like *mf* and *sim.* (sforzando). The score is written in 4/4 time and includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings.

Şekil 7a ve 7b: 20 - 24. ölçüler

25. – 27. ölçülerde ezgi *f* (forte – kuvvetli) olarak obuadadır. 1. ve 2. flütlerin tiz ses bölgesindeki *p* işlemlerde özellikle re diyez ve sol diyez sesleri vurgulanmaktadır. 1. la klarinet ile bas klarinetteki alacasal inişin hareketli yapısına karşılık kornların çok sesli ve durağan olması belirgin bir karşıtlık yaratmıştır (Şekil 8a ve 8b):

The image displays a musical score for measures 25-27. The score is written for a symphony orchestra and includes the following instruments: Flute (Fl. gr.), Flute (Fl. alto), Oboe (Ob.), Clarinet in G (C. ing.), Clarinet in La (Cl. in La), Clarinet in Bb (Cl. bas. in Sib), Bassoon (Fag.), and Horn in F (Cor. in Fa). The score is in 2/4 time and features various musical notations such as triplets, sixteenth notes, and dynamic markings like *p*, *mf*, and *mp*. The lyrics "un peu en dehors" are written below the bassoon part. The score is divided into two systems, with measure 5 on the left and measure 6 on the right.

Şekil 8a ve 8b: 25 - 27. ölçüler

28. ölçüde alto flütte bulunan motif, daha sonra “İlkbahar Rondoları” bölümünün ana malzemesinde yer alacaktır. Bu motifin küçük üçlü aşağıda ve nota değerleri 2/3 oranında (sekizlik→onaltılık üçleme) kısaltılmışı 30. ölçüde yer almaktadır (Şekil 9):

The image displays a musical score for measures 28-30, featuring a solo flute motif. The score is written for a single flute (Solo) and includes the following notation: a triplet of eighth notes in measure 28, a triplet of eighth notes in measure 29, and a triplet of eighth notes in measure 30. The notes are G4, A4, and B4. The score is in 2/4 time and features a dynamic marking of *mp*.

Şekil 9: 28 - 30. ölçüler

32 – 38. ölçülerde birbirlerinin dikey çevrimi olan iki motifin ucuca eklenerek oluşturduğu ezgi birinci ve ikinci flütlerde yer alırken, ezginin süslemeli hali tam dörtlü aşağıda alto obuada duyuluyor (Şekil 10):

The image shows a musical score for measures 32-38. It includes parts for Fl. gr. (Flute grand), Fl. alto (Flute alto), Ob. (Oboe), and C. ing. (Clarinet in G). The Fl. gr. part has two staves (1 and 2) and the Fl. alto part has one staff (3). The Ob. part has two staves (1 and 2). The C. ing. part has one staff. The music is in 3/4 time and features a melodic line with triplets and slurs. The Fl. gr. part has a dynamic marking of *f* and a *Fl.* marking at the end. The C. ing. part has a dynamic marking of *f* and a *3* marking.

Şekil 10: 32 - 38. ölçüler

Daha önce fagotta (14 – 15) ve re küçük klarinette (19 – 24) duyulan ezgi, 39. ölçüden 41. ölçüye kadar olan kısımda ve 43. ölçüde yeniden re küçük klarinette, ancak bu kez tam dörtlü aşağıdadır (Şekil 11a ve 11b):

The image shows a musical score for measures 39-43. It features a Solo part with a dynamic marking of *mf* and a *espress.* marking. The music is in 3/4 time and features a melodic line with triplets and slurs. The Solo part has a dynamic marking of *f* and a *3* marking.

Şekil 11a ve 11 b: 39 - 43. ölçüler

42 – 45. ölçülerde fagot, 28. ölçüde alto flütte duyulan motifi seslendirmektedir:

The image shows a musical score for measures 42-45. It features a Solo part with a dynamic marking of *f* and a *sim.* marking. The music is in 3/4 time and features a melodic line with triplets and slurs. The Solo part has a dynamic marking of *f* and a *3* marking.

Şekil 12: 42 - 45. ölçüler

Alto obuadaki motif (Şekil 13) ise 10. ölçüdeki motifin nota değerleri iki katı uzamış halidir:

The image shows a musical score for measures 42-45. It features a Solo part with a dynamic marking of *f* and a *sim.* marking. The music is in 3/4 time and features a melodic line with triplets and slurs. The Solo part has a dynamic marking of *f* and a *3* marking.

Şekil 13: Alto obua 42 - 45. ölçüler

The image shows a musical score for measures 40-45. The instruments listed on the left are: Fl. picc. 1, Fl. gr. 1, Fl. alto, Ob. 1 and 2, C. ing., Cl. picc. in Re, Cl. in La 1 and 2, Cl. bas. 1 in Sib and 2, Fag. 1, Cor. in Fa 1 and 2, and Vc. Solo. The score includes various musical notations such as triplets, slurs, and dynamic markings like 'Solo', 'très en dehors', and 'sim.'. There are also performance instructions like 'Cl. bas. 2 muta in Cl. 3 Sib' and 'Solo' for the bassoon.

Şekil 14: 40 - 45. ölçüler

46. ölçüden 51. ölçüye kadar re küçük klarinette tekrarlanan motifler 40. ve 41. ölçülerden alınmıştır (Şekil 15). Alto flüt daha önce 30. ölçüde seslendirdiği motifi burada küçük üçlü yukarıdan ve nota değerleri uzamış olarak seslendirmektedir. 49. ölçüden itibaren bu motif bir tam ikili daha yukarıda duyulur. 50. ölçüden başlayarak nota değerleri kısalmış ve ek yapılmış olarak 56. ölçüye kadar sürer (Şekil 16 – 17):

Fl. gr. 1
Fl. alto
Cl. picc. in Re
Cl. in La 1
Cl. in La 2
Fag. 1
Fag. 2
C. Fag. 1
C. Fag. 2
Cb. Solo

8

mf, *sim.*, *poco più f*, *p*, *mf*

Detailed description: This musical score covers measures 46 to 50. It features a woodwind ensemble including Flute (Grand and Alto), Clarinet (Piccolo in D and two in B-flat), Bassoon (two parts), and Contrabass Solo. The music is characterized by complex rhythmic patterns, including triplets and sixteenth-note runs. Dynamic markings range from mezzo-forte (mf) to piano (p). Performance instructions include 'sim.' (sordini) and 'poco più f' (poco più forte). Measure numbers 8, 9, and 10 are indicated at the top of the staves.

Şekil 15: 46 - 50. ölçüler

. gr. 1
alto
Ob. 1
picc. a Re
Cl. in La 1
Cl. in La 2
Fag. 1
Fag. 2
C. Fag. 2
Cb. Solo

9

mf stacc., *Solo*, *stacc.*, *ff*

Detailed description: This musical score covers measures 51 to 54. The instrumentation includes Flute (Grand and Alto), Oboe, Clarinet (Piccolo in D and two in B-flat), Bassoon (two parts), and Contrabass Solo. The music features intricate rhythmic patterns, including ten-note runs and triplets. Dynamic markings include mezzo-forte staccato (mf stacc.), piano (p), fortissimo (ff), and staccato (stacc.). Performance instructions include 'Solo' and 'stacc.'. Measure numbers 9, 10, and 11 are indicated at the top of the staves. A note indicates 'Cl. 2 in La muta in Cl. 2 in Sib' (Clarinet 2 in B-flat changes to Clarinet 2 in B).

Şekil 16: 51 - 54. ölçüler

The image shows a page of a musical score for measures 55-57. The score is written for a full orchestra. The instruments listed on the left are: Fl. gr. 1 & 2, 1. alto, Ob. 1, 1. picc. in Re, 1. in La 1, 2. in Sib 3, C. Fag. 1 & 2, Vc. Solo, and 6 Cb. Soli. The score includes various musical notations such as notes, rests, and ornaments. Dynamic markings include *mf*, *f*, and *sempre ff*. Performance instructions include *Solo*, *con sord. (arco)*, and *pizz.*. The score is divided into measures 55, 56, and 57, with a rehearsal mark [10] at the beginning of measure 57.

Şekil 17: 55 - 57. ölçüler

57. – 65. ölçüler arasındaki kesit, 39. – 45. ölçüler arasındakile benzerlik göstermektedir. *Pizzicato* pedal sesi kalınlaşarak viyolonselden kontrabaslara geçmiştir (6. kontrabas *pizzicato*, 5. kontrabas *ordinario* yani düz). Diğer dört kontrabasta doğuşkanlardan oluşan çoksesli bir katman vardır. Benzer şekilde bir başka katman da viyolalardaki *glissando* doğuşkanlarıdır. Ayrıca kornlardaki ikili aralıklarla flüt, obua ve klarinetlerin çoksesli kromatik inişlerindeki kurbağa dili tekniği kullanımı (Al. *Flutterzunge*) göze çarpmaktadır (Şekil 18 – 19 – 20):

The image displays a page of a musical score, numbered 18 in the top right corner. The score is arranged in a system with multiple staves. The instruments and parts are as follows:

- Fl. picc.** (Piccolo Flute): Two staves, measures 1 and 2. Includes dynamics *p* and *sf*.
- Fl. gr.** (Great Flute): Two staves, measures 1 and 2. Includes dynamics *p* and *sf*.
- Ob.** (Oboe): Two staves, measures 1 and 2. Includes dynamics *mf* and *sf*.
- C. ing.** (English Horn): One staff, measure 1. Includes the instruction *Solo*.
- Cl. picc. in Re** (Piccolo Clarinet in D): One staff, measures 1 and 2.
- Cl. in La 1** (Clarinet in A 1): One staff, measures 1 and 2.
- Cl. in Sib 2** (Clarinet in B-flat 2): One staff, measures 1 and 2.
- C. Fag.** (Bassoon): Two staves, measures 1 and 2.
- Tr. picc. in Re** (Piccolo Trumpet in D): One staff, measures 1 and 2. Includes dynamics *mf* and *stacc.*, and the instruction *con sord.*
- Vc. Solo** (Violoncello Solo): One staff, measures 1 and 2.
- 6 Cb. Soli** (Six Cello Soli): Six staves, measures 1 and 2.

The score is written in 4/4 time and features various musical notations including triplets, slurs, and dynamic markings. The woodwind parts are particularly active, with many notes and rests. The string parts are more sustained, with some playing chords and others playing melodic lines. The percussion part includes a snare drum and a cymbal.

Şekil 18: 58 - 61. ölçüler

11

1. picc.

1. gr.

1. alto

Ob.

2. ing.

1. picc. in Re

1. in La

1. in Sib

2. bas. in Sib

Fag.

C. Fag.

or. in Fa

Tr. picc. in Re

11

Vi. 1 Solo

5 Vie.

2 Vc. Soli

6 Ch. Soli

7

glissando sul Do arco

pizz.

sul Sol

B. & H. 19441

Şekil 19: 62 - 63. ölçüler

8

Fl. picc. 1
2
Fl. gr. 1
2
Fl. alto
Ob. 1
2
3
C. ing.
Cl. picc. in Re
Cl. in La 1
2
Cl. in Sib 3
Cl. bas. in Sib 1
Fag. 2
3
C. Fag. 1
2
Cor. in Fa 3
Tr. picc. in Re
VI. I Solo
Vle. div.
2 Vc. Soli
6 Cb. Soli

senza sord.
senza sord.
muta in Fag. 4

B. & H. 19441

Şekil 20: 64 - 65. ölçüler

66. ölçüden itibaren başlangıçtaki fagot teması başlangıç temposunda yeniden duyulur. Temanın bitiminden sonra 1. kemanlarda gelen *pizzicato*'lara sırasıyla klarinet, viyola ve kornlar eşlik etmeye başlar. Kemanlardaki *pizzicato* figür, eserin ana temasından alınıp geliştirilmiştir (Şekil 21):

The image displays a musical score for measures 66-75. The score is divided into two systems. The first system includes staves for 1. piccolo in Re, 1. clarinet in La, 2. clarinet in Sib, 1. bassoon in Sib, 1. horn in Fa, and Violins I. The second system includes staves for 1. piccolo in Re, 1. clarinet in La, 2. clarinet in Sib, 1. bassoon in Sib, 1. horn in Fa, Violins I, and Viola. The score features various musical notations, including dynamics (mf, pp), performance instructions (Solo, Tutti pizz., con sord.), and tempo markings (Tempo I, quarter note = 50). The key signature is B-flat major, and the time signature is 4/4. The score shows the re-entrance of the bassoon theme and the entry of other instruments.

Şekil 21: 66 - 75. Ölçüler

1.1.2. İlkbahar Alâmetleri – Genç Kızların Dansları (171 ölçü, gerçek temposunda, $\text{♩} = 50$)

Kesit yaylıların çekerek (1. keman hariç) ve kesik (*staccato*) çaldıkları kuvvetli (*forte*) *ostinato* akorlarla başlar. Vurgulu akorlar değişken vuruşlardadır ve kornlarda katlanmıştır (1 2 3 4 | 1 2 3 4 5 > 1 > 1 2 3 4 5 > 1 2 > 1 2 3 > 1 2 3 4 > 1 2; Şekil 22):

Şekil 22: 76 - 82. ölçüler

Daha önce 69. ölçüde 1. kemanlarda yer alan figür, 84. – 87. ölçülerde alto obuada bulunmaktadır. Nota değerleri iki kat büyümüş gibi görünse de, tempo değişimi aynı oranda olduğundan değişen bir durum yoktur. Çellolardaki sekizlik ve *pizzicato* bas çizgisi aynı anda fagotlarda onaltılık ve bölünmüş olarak duyulmaktadır (Şekil 23):

Şekil 23: 84 - 87. Ölçüler

88. – 91. ölçüler 77. – 80. ölçülerdeki gibidir. 92. ölçünün zayıf zamanlarındaki vurgular bu kez uygu dışı seslerle küçük flüt, klarinetler ve 1. kemanlarda yer alırken,

sırayla do trompet, obualar, 1. kemanlar ve yeniden do trompette duyulan alacasal figürle beraber alto obua öncesinde başladığı yapıyı devam ettirmektedir (Şekil 24):

The image shows a musical score for measures 89-94. The instruments listed are Fl. piccolo, Ob., C. ing., Cl. piccolo in Re, F. in Sib, Cor in Fa, Tromba in Do, Violin I and II, Viola, Violoncello, and Contrabasso. The score includes dynamic markings such as *sf*, *come sopra*, *Solo con sord.*, and *mf*. A rehearsal mark '15' is present above the Fl. piccolo staff. The music is in a key with two flats and a 3/4 time signature.

Şekil 24: 89 - 94. ölçüler

98. – 109. ölçülerde çello ve kontrabaslardaki 3/4'lük bir diğer *ostinato* bas çizgisi, obualardaki senkoplarla (aksatım) desteklenmektedir. Alto obuadaki *ostinato* figür ile viyolalardaki *tremolo* sekizlik üçlemeler ise 2/4'lüktür, böylece hepsinin aynı anda duyulmasıyla ortaya poliritmik (çok düzümlü) bir yapı çıkar (Şekil 25). Klarinetlerde 101, 103. ve 104. ölçülerde bulunan onaltılık üçlemeler, bas çizgisinin ufaltım (*diminution*) yapılmış ve üst üste konulan beşli aralıklarla çokseslendirilmiş halidir. Korno, 4 do trompet ve re küçük trompetten oluşan grup, beşlilerden meydana getirilmiş 6 sesli bir uyguyu seslendirmektedirler. 1. flüt, alto flüt ve klarinetlerdeki kurbağa dili tekniğinin (Al. *Flutterzunge*) kullanıldığı kromatik diziler, girişte 60, 62. ve 63. ölçülerdeki gibidir. Küçük flütlerdeki ve 2. flütteki figürler daha sonra 120, 121, 123. ve 124. ölçülerde fagot ve kontrafagotlarda duyulacak olan sade motiflerin

süslenmiş halidir. 1. kemanlardaki atlamalı hareketler içeren ezgi çizgisi de flüt ve küçük flütlerdeki figürlerin süslemesiz halinden türetilmiştir (Şekil 26):

The image displays a musical score for measures 95-100, with a specific section of measures 16-19 highlighted. The score is arranged in a system with the following parts from top to bottom: Oboe (Ob.), Clarinet in G (C. ing.), Bassoon (Fag.), Trumpet in D (Tr. in Do), Violin I (Vl. I), Violin II (Vl. II), Viola (Vie.), Violoncello (Vc.), and Contrabass (Cb.). The key signature is two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 3/4. The score includes various musical notations such as dynamics (mf, f, poco meno f), articulation (pizz.), and phrasing (1.2 a2). The measures are numbered 16, 17, 18, and 19. The score is published by B. & H. 19441.

Şekil 25: 95 - 100. ölçüler

The image shows a page of a musical score for measures 101-106. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for different instruments. The instruments listed on the left are: Fl. picc. (1 and 2), Fl. gr. (1 and 2), Fl. alto, Ob. (1, 2, and 3), C. ing., Cl. picc. in Re, Cl. in La, Cl. in Sib (1, 2, and 3), Fag. (1 and 2), Cer. in Fa (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8), Tr. picc. in Re, Tr. in Do (1, 2, 3, 4), Vi. I, Vi. II, Vcl., and Cb. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. A box labeled '18' is placed above the first flute part. The score is in a key signature of two flats and a 3/4 time signature.

Şekil 26: 101 - 106. ölçüler

110. – 117. ölçüler 76. – 83. ölçülerle aynıdır. 118. – 146. ölçülerde yaylılardaki *ostinato* üzerinde işlenen motif daha önce belirtildiği gibi 102, 105. ve 106. ölçülerde flüt, küçük flüt ve 1. kemanlarda yer almış motiflerin sadeleştirilmiş halidir. Bu motif önce fagot ve kontrafagotlarda duyulur (119 – 121; 123 – 125), sonra trombonla kanon yapar (127 – 130):

The image displays a musical score for measures 114-129. The score is divided into two systems. The first system includes parts for Fag. (1.2, 3), C. Fag. (1), Cor. in Fa (1.2, 3.4, 5.6, 7.8), Vl. I (19), Vle., Vc., and Cb. The second system includes parts for Fag. (1.2, 3), C. Fag. (1), Trbn. (1), Vl. I (20), Vle., Vc., and Cb. The score features various dynamic markings such as *p sub.*, *f*, and *piu f*. The key signature is B-flat major, and the time signature is 3/4. The score is written in a standard musical notation with a treble clef for the upper staves and a bass clef for the lower staves.

Şekil 27: 114 - 129. ölçüler

135. – 144. ölçülerde bu kanona obua da katılmıştır. Obuadaki ezgide ölçülerin 1. ve 3. vuruşlarındaki sesler süslemelidir, 2. ve 4. vuruşlarındaki sesler de flütlerde katlanmıştır (Şekil 27):

The image displays a page of a musical score, specifically measures 130 through 146. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves. The instruments listed on the left include Oboe (Ob.), Bassoon (Fag.), Contrabassoon (C. Fag.), Violin I (Vl. I), Violin II (Vl. II), Viola (Vle.), Violoncello (Vc.), and Contrabass (Cb.). The woodwind section includes Flute (Fl. gr.), Oboe (Ob.), Bassoon (Fag.), and Contrabassoon (C. Fag.). The brass section includes Cor. in Fa (Cornet in F), Trumpet (Trbn.), Trombone (Tbe.), and Timpani (Timp.). The percussion section includes G.C. (Gong/Cymbal). The score features various musical notations, including dynamics such as *p sub.*, *piz.*, and *arco*. There are also performance instructions like *1.2 a2* and *1.5 a2*. The score is divided into two systems, with the first system ending at measure 146. The number 21 is written in a box above the first system.

Şekil 28: 130 - 146. Ölçüler

147. – 148. ölçülerde, daha önce alto obuada bulunan figür küçük flüt, obua, re trompet, do trompet, trombon ve kemanlarda paylaşılmaktadır. Bu figür 148. ölçünün sonundan 152. ölçüye kadar alto obuada duyulduktan sonra do trompete geçer. 153. – 156. ölçülerde si bemol klarinet ve viyolalardaki eşlik 84. – 87. ölçülerdeki fagot eşliğinden

alınmıştır. 158. – 161. ölçülerde bu figür yeniden alto obuada duyulmaya başlar, 158. ölçüden itibaren sırayla viyola, çello ve 2. kemanlarda başlayan *col legno* (yayın tahtasını tellere vurarak çalma) eşlik, 188. ölçüye kadar devam etmektedir (Şekil 29):

The image displays a musical score for measures 147-160. The score is arranged in systems, with measures 22, 23, and 24 marked. The instruments listed on the left are: Fl. picc. (Piccolo Flute), Fl. gr. 1 (First Flute), Ob. 1 (Oboe), C. ing. (English Clarinet), Cl. in Sib. 2 (Clarinets in B-flat), Fag. 2 (Bassoon), Tr. picc. in Sa. (Piccolo Trumpet in A), Tr. in Do 1 (Trumpet in D), Trbn. 1 (Trombone), Vl. Solo (Solo Violin), Vl. I (First Violin), Vl. II (Second Violin), Vle. (Viola), C. ing. (English Clarinet), Cl. in Sib. 2 (Clarinets in B-flat), Fag. 1 (Bassoon), Tr. in Do 1 (Trumpet in D), 2 Vl. Soli (Two Solo Violins), Vl. I (First Violin), Vl. II (Second Violin), Vle. (Viola), and Vc. (Cello). The score includes various dynamic markings such as *mf*, *f*, and *p*, and performance instructions like *Solo*, *stacc.*, *arco*, *pizz.*, *col legno sino al segno*, and *sul Sol*.

Şekil 29: 147 - 160. Ölçüler

162. ölçüden itibaren alto obuadaki *ostinato* 1. kemanlara geçer. 164. – 167. ölçülerde kornoda duyulan ezgi, 28. ölçüde alto flütte yer alan motifin geliştirilmesinden elde edilmiştir. Temanın öncülü olan bu ezginin, sonculu da alto flütte duyulmaktadır. 168. ölçüdeki figür, 11. ölçüde alto obuada bulunan motiften alınmıştır (Şekil 30):

The image displays a musical score for measures 161-172. The score is arranged in two systems. The first system includes parts for C.ing., Fag. (1, 2, 3, 4), Cor. in Fa (1, 2), 2 Vi. Solti, VI. I, VI. II, Vle., and Vc. The second system includes parts for Fl. gr. (1), Fag. (1, 2, 3, 4), Cor. in Fa (1, 2), 2 Vi. Solti, VI. I, VI. II, Vle., and Vc. The score features various dynamic markings such as *p sub.*, *mf*, and *mp*. Performance instructions include *Solo (mais en dehors)* and *col legno al*. A box around measure 165 contains the text *col legno al*. The score is written in a key signature of two flats and a 3/4 time signature.

Şekil 30: 161 - 172. Ölçüler

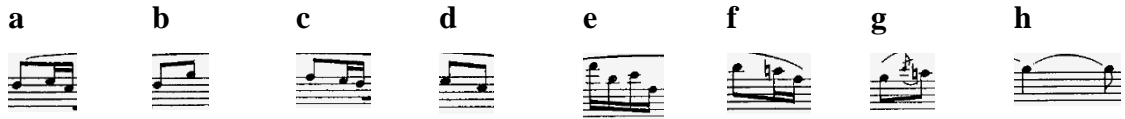
173. – 178. ölçülerde obua ve do trompetlerdeki figürler, 93. – 97. ölçülerden alınıp geliştirilmiştir. Temanın öncülü alto flütte küçük üçlü yukarıdan ve iki kez ardı ardına duyulur (181 – 188). Birinci kemanlardaki *ostinato*, kornlarda katlanmıştır (Şekil 31):

18

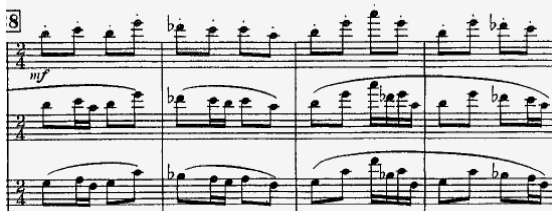
The image displays a musical score for measures 173-186. The score is divided into two systems. The first system (measures 173-186) includes parts for Oboe (Ob.), Clarinet in B-flat (Cl. in Sib.), Bassoon (Fag.), Trumpet in D (Tr. in Do), Violin I (VI. I), Violin II (VI. II div.), Viola (Vie.), and Violoncello (Vc.). The second system (measures 173-186) includes parts for Flute (Fl. gr. 2), Flute Alto (Fl. alto), Clarinet in B-flat (Cl. in Sib.), Bassoon (Fag.), Cor in F (Cor. in Fa), Violin I (VI. I), Violin II (VI. II div.), Viola (Vie.), and Violoncello (Vc.). The score features various musical notations, including dynamics (mf, Solo, con sord., senza sord.), articulation (accents, slurs), and performance instructions (Solo, Solo con sord., senza sord.). The key signature is B-flat major, and the time signature is 2/4.

Şekil 31: 173 - 186. Ölçüler

187. – 188. ölçülerdeki geçici 3/4'lük ölçü değişiminden sonra tekrar 2/4'lük olarak devam eden (189 – 206), daha önce 164. – 171. ölçülerdeki temayı oluşturan motiflerin parçalanıp karıştırılmasıyla bir eşlik katmanı yaratılmıştır:

189. – 192. ölçülerde flüt, küçük flüt ve alto flütte yukarıdaki figürlerden oluşan bir ezgi duyulmaktadır. Figür sıralaması a – b – c – d – b – e – b – f şeklindedir (Şekil 32). Birinci keman ve kornolardaki *ostinato* figür trombonlara ve timpaniye geçmiştir. Çello ve kontrabaslardaki sürekli bas figürü de yeniden duyulmaktadır (Şekil 33). Si bemol klarinetlerdeki eşlik devinimi sağlayan bir yapıdadır (Şekil 34):

Şekil 32: Flüt grubu 189 - 192. ölçüler

Şekil 33: Ostinato bas 189 - 192. ölçüler

Şekil 34: Klarinet grubu 189 - 192. ölçüler

28

Fl. gr. 1 2

Fl. alto

Cl. piçe. in Mib

Cl. in Sib 1 2 3

Cl. bas. in Sib

Fag. 1 2 3 4

C. Fag.

Cor. in Fa 5

Trbn. 1 2

Timp.

2 Vi. Soti

Vi. I

Vi. II div.

Vle.

Vc.

Cb.

B & H. 19441

Şekil 35: Orkestra 187 - 192. ölçüler

193. – 206. ölçülerde do trompetlerin ve çelloların seslendirdiği tema, 28. ölçüde alto flütteki motiften geliştirilmiştir. Flütlerdeki ezgi, eşlik konumundadır ve figür sıralaması a – b – c – d – b – c – d – b – e – b – e – b – c – d – g – b – c – d – a – b – c – d – b – e –

b – f – b – e şeklindedir. 195. ölçüde viyolalar çoksesli inici dizilerle, 199. ölçüde de çelik üçgen ve antik ziller dörtlük zamanları vurgulayarak eşliğe katılır:

The image shows a page of a musical score for measures 193-200. The score is written for a large orchestra and includes the following parts:

- Fl. picc. (Piccolo Flute) - 1 and 2 staves
- Fl. gr. (Great Flute) - 1 and 2 staves
- Fl. alto (Alto Flute) - 1 staff
- Ob. (Oboe) - 1 and 2 staves
- Cl. picc. in Sib (Piccolo Clarinet in B-flat) - 1 staff
- Cl. in Sib (Clarinet in B-flat) - 1, 2, and 3 staves
- Cl. bas. in Sib (Bass Clarinet in B-flat) - 1 staff
- Fag. (Bassoon) - 1, 2, 3, and 4 staves
- C. Fag. (Contrabassoon) - 1 staff
- Tr. in Do (Trumpet in C) - 1, 2, 3, and 4 staves
- Trbn. (Trombone) - 1 and 2 staves
- Timp. (Timpani) - 1 staff
- Triang. (Triangle) - 1 staff, with the instruction "bacc. di legno"
- Cym. ant. (Antique Cymbal) - 1 staff
- Vi. I (Violin I) - 1 staff, with dynamic markings "legg 5.8" and "legg 7.8"
- Vi. II div. (Violin II divided) - 1 staff
- Vle. div. a3 (Viola divided into three parts) - 1 staff
- 3 Soli Vc. gli altri (Three Solo Cellos and the others) - 1 staff, with the instruction "arco marcatiss. e molto cantabile"
- Cb. (Cello) - 1 staff

The score includes various musical notations such as dynamics (mp, f, stacc.), articulation (accents), and performance instructions. A rehearsal mark [29] is located at the end of the page.

B. & H. 19441

Şekil 36: 193 - 200. Ölçüler

198. ölçüde 1. kemanlardaki tril ve işlemlerin, 201. ölçüde de sekiz kornodaki kuvvetli – vurgulu uygulamaların da sırayla eşliğe katılmasıyla orkestra *crescendo*'su belirginleşmiştir. Bas çizgisi si bemol bas klarinetlerde katlanmıştır. İki flüt ve alto flütteki ezgi 200. ölçüden itibaren obuada da duyulmaktadır (Şekil 37):

The image displays a detailed musical score for measures 201 through 206. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for each instrument family. The instruments listed on the left include:

- 1. picc. (Piccolo)
- Fl. gr. 1, 2 (Flutes)
- 1. alto (Alto Flute)
- Ob. (Oboe)
- C. ing. 1, 2 (Clarinets)
- Cl. picc. in Sib (Piccolo Clarinet in B-flat)
- Cl. in Sib 1, 2 (Clarinets in B-flat)
- Cl. bas. in Sib (Bass Clarinet in B-flat)
- Fag. 1, 2, 3, 4 (Bassoons)
- Kor. in Fa 1, 2, 3, 4 (Horns in F)
- Tr. in Do 1, 2, 3 (Trumpets in C)
- Trbn. 1, 2 (Trombones)
- Timp. (Timpani)
- Triang. (Triangle)
- Cym. ant. (Cymbal)
- Vi. I div. (Violins I)
- Vi. II div. (Violins II)
- Viola. div. a3 (Violas)
- 3 Soli Vo. gli altri (Vocals)
- Cb. (Cello)

The score includes various musical notations such as dynamics (e.g., *p*, *pp*, *sfz*), articulation (e.g., *tr*, *acc*), and performance instructions (e.g., "Fag. 4 muta in C. Fag. 2", "C. ing. 2 muta in Ob. 4"). The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The score is published by B. & H. 19441.

Şekil 37: 201 - 206. ölçüler

207. – 221. ölçülerde *interlude* (ara müziği) olarak sınıflandırılabilir bir yapı vardır. Bas çizgisi kontrabaslar ve viyolalar arasında paylaştırılmıştır (solo görevindeki dört viyola hariç). 1. keman, 2. keman, viyola ve çellolar ikişerli gruplara bölünmüştür. 1. kemanlar artık beşli *tremololar* çalarken mi bemol küçük klarinet, si bemol klarinet ve bas klarinetlerle 2. kemanların ilk grubu 76. – 83. ölçülerdeki gibi değişken zamanlarda vurgulu akorlar seslendirmektedirler. 2. kemanların iki grubu arasında paylaşılan *pizzicato* sekizlik üçlemelere karşılık, dört solo viyolanın çaldığı ve üç çellonun da arada vurguladığı onaltılıklar beraber olarak poliritmik bir bütün oluşturmuştur. İkinci grup çellolar da en son trombonlarda duyulan *ostinato* figürü üstlenmiştir (Şekil 38):

The image shows a page of a musical score for measures 207-212. The score is arranged in a system with multiple staves. The instruments listed on the left are: Cl. picc. in Mib, Cl. in Sib (1, 2, 3), Cl. bas. in Sib, Vl. I div., Vl. II div., 4 Solo Vie., 1e altre, 3 Soli Ve., gli altri, and Cb. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. Key markings include 'sempre sf' for the flutes, 'p sub. c stacc.' for the first violins, 'pizz.' for the violas, 'sul Sol' for the solo violas, 'p' for the cellos, and 'p sub.' for the double basses. The score is in a key signature of one flat and a time signature of 4/4.

Şekil 38: 207 - 212. ölçüler

215. ölçüden itibaren sürekli bas çizgisi kesilir. 2. keman ve viyolalarda do – re seslerinden oluşan ve iki oktavda katlanmış *pizzicato* bir eşlik vardır. Bu sesler arada çello ve 1. kemanlar tarafından vurgulanmaktadır. Kontrafagotlarda ve 4. kornoda büyük yedili ve küçük ikili aksatımlardan oluşan bir bas figürü bulunmaktadır. *Ostinato* figür alto obua ile ikinci ve dördüncü obualarda, birinci kemanlardaki eşlik de birinci ve üçüncü obualarda katlanmıştır. 215. – 216. ve 219.220. ölçülerde küçük flütte bulunan ezgiler sırasıyla a – b – c – d – b – e – b – f figürlerinden oluşmuştur:

The image shows a page of a musical score for measures 213-218. The score is written for a large ensemble, including woodwinds, strings, and solo instruments. The instruments listed on the left are: Fl. picc. 1, Ob. 3, C. ing., Cl. picc. in Mib, Cl. in Sib 1, Cl. bas. in Sib, C. Fag. 1/2, Cor. in Fa 4, Vl. I div., Vl. II div., 4 Sole, Vie. le altre, 3 Soli Vc., gli altri, and Cb. The score is in 3/4 time and features a variety of musical notations, including dynamics (mf, cresc., meno f, p), articulation (pizz., sfz), and performance instructions (Solo, muta in Re, Tutti). The woodwinds and strings play a complex, rhythmic pattern, while the solo instruments (Flute, Oboe, Clarinet, Bassoon, and Horn) play a more melodic line. The score is divided into two systems, with the first system ending at measure 218.

Şekil 39: 213 - 218. ölçüler

223. – 246. ölçüler bölümün kapanışı olma ve bir sonraki bölüme hazırlık görevlerini üstlenmiştir. 189. – 206. ölçülerde flüt grubunda olduğu gibi sıralanmış figürlerden oluşan bir ezgi, bu kesitte de sırasıyla flüt, si bemol klarinet, alto flüt, küçük flüt, birinci keman, ikinci keman ve re küçük klarinette yer alır. Obua, korno ve birinci kemanlarda çeken yedili ve yarı eksik yedili akorların oluşturduğu dört sesli bir yapı vardır. 219. – 222. ölçülerde üçüncü ve dördüncü obualarda bulunan eşlik tizleşmiş olarak do trompetlerde duyulur. Genel olarak bakıldığında, bu kesitteki değişiklikler her dört ölçüde bir gerçekleşmektedir ve orkestrada çalgıların arka arkaya katılımıyla giderek belirginleşen bir *crescendo* vardır. 223. – 226. ölçülerde sırasıyla ikinci ve birinci grup viyolalar, ikinci kemanların ilk iki grubu, la – do – mi bemol – sol uygusu üzerinde kurulu ve bu seslerden oluşan dizileri birer ölçü aralıklarla kanon biçiminde uygunun üçlüsü, beşlisi veya yedilisi ile başlayarak seslendirmektedirler (Şekil 40 – 41):

23

Fl. picc. 1

Fl. gr. 1, 2

Fl. alto

Ob. 1, 2, 3, 4

C. ing.

Cl. picc. in Re

Cl. in Sib 1, 2, 3

Fag. 3

C. Fag. 1, 2

Cor. in Fa 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Cor. in Do 1, 3

VI. I div.

VI. II div.

Vla. div.

Vc. div.

Cb.

B. & H. 19441

Şekil 40: 219 - 224. ölçüler

24

Fl. picc. 1 2
 Fl. gr. 1 2
 Fl. alto 1 2
 Ob. 1 2 3 4
 C. ing. 1 2
 Cl. picc. in Re 1
 Cl. in Sib 1 2 3
 Fag. 1 2 3
 C. Fag. 1
 Cor. in Fa 1.2 3.4 5.6 7.8
 Tr. picc. in Re 1
 Tr. in Do 1 2 3 4
 Tbe. 1 2
 Vl. I div.
 Vl. II div.
 Vle. div.
 Vc.
 Cb.

B. & H. 19441

Şekil 41: 225 - 229. ölçüler

İkinci dört ölçüde (227 – 230) çellolardaki bas çizgisi, fagot ve kontrabaslarda katlanmıştır. Önceki dört ölçüde 1, 2, 3 ve 4. kornlarda olan sekizlik akor işlemleri 5, 6, 7 ve 8. kornlara geçmiştir (la – do – mi bemol – sol → sol – si – re – fa). Aynı işlemler onaltılık olarak ikinci kemanlarda ve viyolalarda bulunmaktadır. Obualardaki uygu vurguları sıklaştırılmış ve re küçük klarinetle si bemol klarinetlerde her dördlük

vuruşun ilk ve dördüncü onaltılıklarına denk gelecek şekilde katlanmıştır. Bu eşliğin benzeri 229. ölçüden itibaren do trompetlerde de duyulmaktadır. Do trompetlerin 223. – 226. ölçülerde seslendirdiği karşı figür de 227. – 230. ölçülerde re trompete geçmiştir.

The image shows a page of a musical score, specifically measures 230 to 233. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for different instruments. The instruments listed on the left are:

- Fl. picc. 1/2
- Fl. gr. 1/2
- Fl. alto
- Ob. 1/2, 3/4
- C. ing.
- Cl. picc. in Re
- Cl. in Sib 2
- Fag. 1/2, 3
- C. Fag. 1/2
- Cor. in Fa 1/2, 3/4, 5/6, 7/8
- Tr. picc. in Re
- Tr. in Do 1/2, 3/4
- Tbe. 1/2
- VI. I div.
- VI. II div.
- Vie. div.
- Vc. div.
- Cb.

The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. Key markings include "Fittag. 7", "sempre sim.", "stacc.", "Fittag. 6", "sim. sempre", and "pizz.". The page number "25" is visible in the top right corner. At the bottom center, the publisher information "B. & H. 10441" is printed.

Şekil 42: 230 - 233. Ölçüler

231. – 234. ölçülerde bas çizgisi kontrafagotlarda, ezgi ise birinci kemanların ikinci grubunda ve *tremolo* olarak katlanmıştır (Şekil 42). Birinci kemanların ilk grubunda bulunan tiz doğuşkanlar tam dörtlü aralıklarla ve *tremolo* olarak çalınmaktadır. İkinci keman ve viyolalar, armoni içerisinde inici olarak dominant ve yarı eksik yedili uygulamaları dörtlü gruplar halinde seslendirmektedirler. Flüt ve klarinetler kurbağa dili tekniğiyle, obua ve fagotlarda ise düz olarak değişken alacasal diziler yinelenmektedir.

The image displays a page of a musical score, numbered 26 at the top left. The score is for measures 234 to 237. The instruments listed on the left are: Fl. picc. (1), Fl. gr. (1, 2), Fl. alto (1), Ob. (1, 2, 3), C. ing. (1), Cl. picc. in Re (1), Cl. in Sib (1, 2), Cl. bas. in Sib (1, 2), Fag. (1, 2), C. Fag. (1, 2), Cor. in Fa (1, 2, 3, 4), Tr. picc. in Re (1, 2), Tr. in Do (1, 2, 3, 4), Trbn. (1, 2, 3), Tbn. (1, 2), Vl. I div. (1, 2), Vl. II div. (1, 2), Vle. div. (1, 2), Vc. div. (1, 2), and Cb. div. (1, 2). The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like *stacc.*, *ritz.*, and *poco più*. The number 34 is written in a box above the first measure of the flute parts. The publisher's name 'B. & H. 19441' is printed at the bottom center.

Şekil 43: 234 - 237. Ölçüler

235. – 238. ölçülerde ezgi 1. ve 2. kemanların ilk gruplarıyla küçük flütte duyulmaktadır (Şekil 43) Bas çizgisi fagot, kontrafagot ve trombonlardadır, aynı zamanda kontrabasların ikinci grubunda da atlamalarla ve onaltılık yinelemelerle işlenmiştir. Birinci grup kontrabaslar da ikinci gruba bir karşı ezgi oluşturmuştur. 239. – 242. ölçüler ufak değişiklikler haricinde 235. – 238. ölçülerle aynıdır (Şekil 44):

The image displays a page of a musical score, specifically measures 238 through 242. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves. The instruments listed on the left side of the score are:

- Fl. picc. (Piccolo Flute)
- Fl. gr. (First Flute)
- Fl. alto (Alto Flute)
- Ob. (Oboe)
- C. ing. (English Clarinet)
- Cl. picc. in Re (Piccolo Clarinet in D)
- Cl. in Sib (Clarinet in B-flat)
- Cl. bas. in Sib (Bass Clarinet in B-flat)
- Fag. (Bassoon)
- C. Fag. (Contrabassoon)
- Cor. in Fa (Cor Anglais in F)
- Tr. picc. in Re (Piccolo Trumpet in D)
- Tr. in Do (Trumpet in D)
- Trbn. (Trumpet)
- Tbn. (Trombone)
- Timp. (Timpani)
- Vi. I div. (Violin I)
- Vi. II div. (Violin II)
- Vle. (Viola)
- Vc. div. (Violoncello)
- Cb. div. (Contrabasso)

The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. A rehearsal mark '35' is present at the top of the first staff. The page number '27' is located in the top right corner. The publisher's information 'B. & H. 19441' is at the bottom center.

Şekil 44: 238 - 242. ölçüler

243. – 246. ölçülerde gürlük doruk noktasına ulaşmıştır, çoğu çalgı aktif durumdadır. Flüt, alto flüt, 1. ve 2. obua, re küçük klarinet ve si bemol klarinetler, 2. keman birinci grup, viyolalar ve çellolar alacasal pasajlar seslendirirken, ilk dört korno *glissando* yaparak gerilimi arttırmıştır (Şekil 45):

The image displays a page of a musical score, numbered 28 at the top left. The score is for measures 243 to 246, as indicated by the measure numbers at the beginning of the staves. The instruments listed on the left side of the score are:

- Fl. picc. 1, 2
- Fl. gr. 1, 2
- Fl. alto 1
- Ob. 1, 2, 3
- C. ing.
- Cl. picc. in Re 1
- Cl. in Sib. 2, 3
- Cl. bas. in Sib.
- Fag. 1, 2
- C. Fag. 1, 2
- Cor. in Fa 1, 2
- Tr. picc. in Re 5, 6, 7, 8
- Tr. in Do 1, 2, 3, 4
- Trbn. 1, 2, 3
- Tbe. 1, 2
- Timp.
- VI. I div.
- VI. II div.
- Vie. div.
- Vc. div.
- Cb. div.

The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. Notable markings include *gliss.* (glissando) for the horns and *sfz* (sforzando) for several instruments. The bottom of the page is marked with "B. & H. 19441".

Şekil 45: 243 - 246. Ölçüler

1.1.3. Kaçırma Oyunu (65 ölçü, hızlı, ♩ = 132)

RITUAL OF ABDUCTION
JEU DU RAPT

37 Presto ♩ = 132

Fl. picc. 1/2
Fl. gr. 1/2
Fl. alto
Ob. 1, 2, 3, 4
C. ing.
Cl. picc. in Re
Cl. in Sib 1/2, 3
Cl. bas. in Sib
Fag. 1/2
Cor. in Fa 1, 2, 3, 4
Tr. picc. in Re
Tr. in Do 1, 2, 3, 4
Timp. gr.
G. C.
Vi. I non div.
Vi. II non div.
Vla. non div.
Vc. unis. pizz. sempre f. (pizz) 2
Cb. unis. arco

38 Fl. picc. 2 muta in Fl. gr. 3

ff marcantissimo

Solo

ben tenuto

poco sf

arco

B. & H. 19441

Şekil 46: 247 - 252. Ölçüler

Parça kornolar, do trompetler ve yaylılardaki do dominant dokuzlu ile başlar. Ölçü yapısı her çalgı grubunda farklıdır. Timpani, davul ve si bemol bas klarinet partileri 3/4'lük iken, diğer çalgıların partileri 9/8'lidir. Flüt, küçük flüt, obua, re küçük klarinet ve re küçük trompette 249. – 251. ölçülerdeki ezgi, 10. ölçüde alto obuada ve 28. ölçüde alto flütteki motiflerin beraber geliştirilmesiyle oluşmuştur. Re eksenindeki bu ezgi, arka plandaki do dominant dokuzlu ile çok tonlu bir etki yaratmıştır (Şekil 46). 252. – 254. ölçülerde fagot ve kemanlar ve viyolalardaki ezgi çizgileri birbirlerine ters hareketle ilerlemektedir. Obualarla alto obuanın oluşturduğu katmanda alacasal artık dörtlüler öne çıkarken, alto obua diğer obualarla ters yönde hareket etmektedir. 252. ölçünün başında sol diyez üzerine dominant (çeken) yedili uygusu yaylılarda *pizzicato* olarak duyulmaktadır. Timpani, çello ve kontrabaslardaki büyük yedili atlayışlardan oluşan çizgi, 39. ölçüde si bemol bas klarinetteki figürden alınmıştır. Çizgiyi oluşturan do ve si sesleri si bemol bas klarinet ve fa korno arasında paylaşılarak katlanmıştır. Si bemol klarinetlerde, flütlerde ve alto flütte bulunan dörtlü ve beşli aralıklar üzerine kurulmuş çok sesli yapılar eşlik görevini üstlenmiştir. 254. ölçünün sonunda yedi kornoda duyulan kakışkan ve alacasal uygular, hemen öncesinde obualarda bulunan figürlerin nota değerlerinin artırımıyla ortaya çıkmıştır. 255. ölçüden itibaren çok tonlu etki daha belirgin olmaya başlar. Kornolar, kemanlar ve viyolalardaki do dominant dokuzlu uygusu üzerine la üzerine dominant yedili uygu seslerinin arpejlenerek trombonda duyulması bu duruma bir örnektir. Flütler, alto flüt, obualar ve birinci kemanlardan dört solo kemanın oluşturduğu gruptaki uygular alacasal olarak inmektedir. 255. ölçünün ikinci yarısındaki dizi, ilk yarısındaki dizinin uzatılmış halidir (Şekil 47). 256. ölçüde yaylılarda bulunan kısa geçişten sonra 258. ölçünün ikinci yarısından itibaren, 249. – 251. ölçülerdeki tema bir küçük ikili yukarıdan duyulur. 257. – 262. ölçülerde kornoda bulunan beşli hareketler, 3 flüt, küçük flüt ve 2. kemanlarda yer alan temayla ardı ardına ve iç içe geçmiş olarak yer almaktadır. 1. kemanlar, re küçük trompet ve 4 do trompette mi bemol dominant yedili armonisi akor ve arpej olarak duyulmaktadır (Şekil 48):

30

39 $\frac{4}{8} + \frac{5}{8}$

1
Fl. gr. 2
3
Fl. alto
1
Ob. *sim.*
3
C. ing. *sim.*
Cl. picc. in Re
Cl. in Sib
Cl. bas. in Sib
Fag. 1
2
3
Cor. in Fa 1
2
3
4
5
6
7
8
Trbn. 1
2
3
Timp. picc. *secco*
Timp. gr. *f*

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39 $\frac{4}{8} + \frac{5}{8}$

4 VI. Soli
VI. I *détaché*
VI. II *div.*
Vle. div.
Ve.
Cb. *pizz.*

Ob. 4 muta in C. ing. 2
Cl. 4 muta in Mib
Soli a 2
Solo
f

B. & H. 19441

Şekil 47: 253 - 256. ölçüler

The image shows a page of a musical score, measures 257-262. The score is written for a symphony orchestra. The instruments and their parts are as follows:

- Fl. picc. 1:** Piccolo flute, first part.
- Fl. gr. 1/2 3:** Flute, grand, first, second, and third parts.
- Cor. in Fa:** Horn in F, first and second parts. The first part is marked "Soli" and "bouché".
- Tr. picc. in Re:** Trumpet in D, first part, marked "mf".
- Tr. in Do:** Trumpet in C, second, third, and fourth parts, marked "mf".
- Vi. I:** Violin I, first part, marked "pizz." and "f".
- Vi. II div.:** Violin II, divided parts, marked "f".
- Vle. div.:** Viola, divided parts, marked "p sub. cresc." and "ff".
- Ve.:** Violoncello.
- Cb.:** Contrabasso.

The score is in 12/8 time and features a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The measures are numbered 257, 258, 259, 260, 261, and 262. The score includes various dynamics such as *mf*, *f*, and *ff*, and articulation marks like accents and slurs.

Şekil 48: 257 - 262. ölçüler

264. – 265. ölçülerdeki geçiş, 253. – 254. ölçülerdeki kısmın yarım ölçü kadar kısaltılmış ve viyola partisinde ufak değişiklikler yapılmış halidir. 264. ölçünün yapısı geçici olarak 12/8'lik olarak değişmiştir. Daha önce 255. – 256. ölçülerde trombona bulunan bas figürü 265. – 266. ölçülerde ise korno ile trombon arasında bölüştürülüp çok sesli hale getirilmiş ve kontrabaslarda katlanmıştır. Ayrıca 265. ölçüdeki sekizlik

vuruşlardaki gruplama değişikliği 255. ölçüdeki gibidir. Diğer yaylı çalgılarda ise kromatik uygu dalgalanmalarından oluşan bir katman vardır (Şekil 49):

The image displays a page of a musical score for measures 263-265. The score is written for a large ensemble, including woodwinds, brass, and strings. The instruments listed on the left are: Fl. gr. 1 & 2, Fl. alto, Ob. 1 & 2, C. in G. 1 & 2, Cl. in Sib. 1 & 2, Cl. bas. in Sib., Fag., Cor. in Fa., Tbe. 1 & 2, Timp. picc., Timp. gr., Vl. I div., Vl. II div., Vle. div., Vc., and Cb. The score is in 4/4 time and features a key signature of one sharp (F#). The music is characterized by complex rhythmic patterns and dynamic markings such as 'sim.', 'arco', and 'f come sopra'. A rehearsal mark '41' is present at the top right of the page. The publisher information 'R. & H. 1944' is located at the bottom center.

Şekil 49: 263 - 265. Ölçüler

266. – 272. ölçülerdeki kesite gerilim yavaş yavaş artmaya başlar. Ölçü yapısı 6/8'lik ve 2/4'lük olarak değişmiştir. Bas figürü *pizzicato* olarak sırayla kontrabas, çello ve viyolalarda tırmanışa geçmiştir. Bu figürler flütler, küçük flüt, alto flüt, obualar, korangle, si bemol klarinetler, kornolar ile 1. ve 2. kemanların da katılımıyla çok sesli yapılmıştır. 1. – 2. keman ve viyolalar ikişer gruba bölünmüştür. Her ikişerli gruptan biri bas çizgisini politonal bir yaklaşım içerisinde çokseslendirirken, diğeri de karşı ezgi yoluyla çok sesli yapıyı işlemiştir (Şekil 50):

The image displays a page of a musical score for measures 266 to 269. The score is written for a large ensemble, including woodwinds, brass, and strings. The key signature is one flat (B-flat major or D minor), and the time signature is 6/8. The score is divided into two systems. The first system includes parts for Fl. picc., Fl. gr. (1, 2, 3), Fl. alto, Ob. (1, 2, 3), C. ing., Cl. picc. in Mib, and Tr. in Sib. The second system includes parts for Cor. in Fa, Tr. in Do, Trbn., 4 VI. Soti, VI. I div., VI. II div., Vle. div., Vc., and Eb. The score features dynamic markings such as 'crescendo poco a poco' and 'pizz.' (pizzicato). The bottom of the page is marked 'B. & H. 19441'.

Şekil 50: 266 - 269. Ölçüler

Bu çok tonlu yapı la dominant yedili, fa diyez dominant yedili, mi bemol majör ve do diyez eksik yedili uygulamalarını içermektedir. Yapıyı oluşturan her uygu arpej ya da *tremolo* şeklinde, farklı çalgı gruplarında dönüşümlü olarak yer almaktadır. Dört solo kemanda duyulan la dominant yedili tremololar, gürlüğün arttığı kısımda do trompetlerde katlanmıştır. Mi bemol küçük klarinet ve si bemol klarinetlerin her birinde sırayla duyulan arpejler, *crescendo* etkisini güçlendirmiştir (Şekil 51):

34

43

Fl. picc.

Fl. gr. 1

2

3

Fl. alto

Ob. 1

2

3

C. in G. 1

2

Cl. picc. in Mib

Cl. in Sib 1

2

3

Fag. 1

2

3

4

Cor. in Fa 1

2

3

4

5

6

7

8

Tr. in Do 1

2

3

4

4 V. I. Soli

V. I. div.

V. II div.

Vle. div.

Ve.

B. & H. 19441

Şekil 51: 270 - 274. ölçüler

273. – 280. ölçülerde motif üzerinden geliştirim yapılmıştır ve dikey bir yazı stili hâkimdir, motif bütün orkestrada çok sesli bir yapı üzerinde duyulmaktadır. Motif geliştirimi, motif parçacıkları arasına eklenen ve çıkarılan sekizlik değerler sayesinde olmuştur. Ölçü yapısı $6/8 - 7/8 - 3/4 - 6/8 - 2/4 - 6/8 - 3/4 - 9/8$ 'tir (Şekil 52 – 53):

The image displays a musical score for orchestra, measures 273-276. The score is written in a complex, multi-measure format. The top system is marked with a '43' in a box. The score consists of multiple staves, each with a different instrument or voice part. The notation includes various rhythmic values, including multi-measure rests, and is characterized by a dense, multi-layered texture. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 6/8. The score is written in a dikey style, with the notes and rests oriented vertically. The bottom system is also marked with a '43' in a box. The score includes various dynamics markings such as 'ff' and 'mf'. The overall structure is highly complex and multi-layered, reflecting the intricate rhythmic patterns described in the text.

Şekil 52: 273 - 276. ölçüler

The image displays a page of musical notation, specifically measures 277 through 280. The score is arranged in a system of 16 staves. The top four staves (1-4) feature a complex rhythmic pattern with frequent sixteenth and thirty-second notes, and various accidentals. The middle section (staves 5-12) shows a transition in texture, with some staves becoming more sparse or containing rests. A key signature change is indicated by the text "muda in C. Fag. 2" on staff 12. The bottom section (staves 13-16) continues with rhythmic patterns, including a first ending bracket labeled "1 S" on staff 14. The notation includes various musical symbols such as clefs, time signatures, and dynamic markings like "f" (forte).

Şekil 53: 277 - 280. ölçüler

Şekil 54a ve b: 273 - 280. ölçülerdeki ezgi ve alt motifleri

281. – 283. ölçülerde birinci kornoda dörtlü hareketlerden oluşan bir figür vardır. Figürdeki la sesleri üçüncü kornoda katlanmıştır ve elle susturulmuş şekilde çalınmaktadır. Çok sesli eşliği oluşturan la – do – mi bemol – fa sesleri de dört trombon ile kemanlardaki *tremololar*da duyulmaktadır (Şekil 55). 284. – 285. ölçülerde yaylılardaki *tremoloların* yarattığı gerilimden sonra, 286. – 288. ölçülerde bir *climax* (tepe noktası) oluşmuştur. Sert kakışkanlardan oluşan çok tonlu yapı, burada da hâkimdir (Şekil 56a ve b):

Şekil 55: 280 - 283. ölçüler

The image displays a page of a musical score, likely for a symphony or concert band, covering measures 284 to 288. The score is written in a complex, multi-staff format, typical of a full orchestral score. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The score is divided into two main systems, each starting with a measure number in a box: 45 and 41.

The first system (measures 284-288) features a variety of instruments, including woodwinds, brass, and strings. The notation is dense, with many notes, rests, and dynamic markings. The dynamic marking *fff* (fortissimo) is prominent throughout. There are also markings for *arco* (arco) and *gliss.* (glissando). The second system (measures 289-292) continues the complex texture, with a notable instruction *(pavillons en l'air)* (pavilions in the air) appearing in the brass section. The score concludes with a *loco* marking and a final *fff* dynamic.

Şekil 56a ve b: 284 - 288. ölçüler

Parçanın kapanış kısmı üç kesitten oluşur. Birinci kesit 289 – 296, ikinci kesit 297 – 308 ve üçüncü kesit 309 – 312. ölçülerdir. İlk iki kesitte de motif üzerinden geliştirim vardır. 289 – 296. ölçülerde orkestranın sustuğu yerlerde timpani, çello ve kontrabasların çaldığı vurgulu bas sesi duyulur (Şekil 57a ve b). Flütlerin (flüt – piccolo – alto), klarinetlerin (si bemol – mi bemol piccolo) ve do trompetin çok sesli yanıtı, parçanın girişinde (249 – 251) bulunan temadan alınıp geliştirilmiştir (Şekil 58):

The image displays a page of a musical score, specifically measures 289 through 296. The score is written for a large ensemble, including woodwinds, brass, and strings. The notation is complex, featuring various rhythmic patterns, dynamics, and articulations. Key features include:

- Measures 289-296:** The main focus of the score, showing a series of rhythmic patterns and dynamics. The woodwinds and brass sections are particularly active, with many notes and rests. The strings provide a steady accompaniment.
- Dynamic Markings:** 'stacc.' (staccato) and 'f' (forte) are used throughout the passage.
- Instrumentation:** The score includes parts for Flute (Flüt), Piccolo, Alto Flute, Clarinet (Klarinet), and Trumpet (Trompet).
- Rehearsal Markers:** A box containing the number '6' is located at the beginning of the first system, and another box containing '47' is at the end of the first system. A box containing '40' is at the beginning of the second system.
- Tempo/Performance Indicators:** 'C. ing. 2 muta in Ob. 4' is written above the woodwind staves.

Şekil 57a ve b: 289 - 296. Ölçüler

Şekil 58: 289 - 296. ölçülerdeki ezgi

İkinci kesitte ise timpani, çello ve kontrabaslara flütler haricinde orkestranın tamamı eklenir. Vurgulu kakışkan tınılar, timpani – çello – kontrabas grubundaki bas sesi üzerine kurulmuştur. Tema üzerine motifsel geliştirim yapılmış kesitte yaylılar çok sesli olarak ve karşılıklı bir soru – cevap ilişkisi içinde duyulmaktadır (Şekil 59a ve b):

Şekil 59a ve b: 297 - 308. Ölçüler

309. – 312. ölçülerde de yaylılardaki tremololar üzerine her 2 – 3 vuruşta yinelenen akorlardan oluşan son kesit yer alır (Şekil 60):

The image displays a musical score for measures 309-312. The score is written in 4/4 time and consists of ten systems of staves. The key signature is B-flat major (two flats). The first system includes a first ending bracket (1.) and a dynamic marking of *mf*. The second system features a *p* dynamic marking and a performance instruction: "Cl. 3 muta in Cl. bas. 2". The third system has a *mf* dynamic marking. The fourth system includes a *mf* dynamic marking. The fifth system has a *mf* dynamic marking. The sixth system has a *mf* dynamic marking. The seventh system has a *mf* dynamic marking. The eighth system has a *mf* dynamic marking. The ninth system has a *mf* dynamic marking. The tenth system has a *mf* dynamic marking and a *sim.* (sostenuto) marking. The score concludes with a double bar line and a 5/4 time signature.

Şekil 60: 309 - 312. Ölçüler

1.1.4. İlkbahar Rondoları (62 ölçü, sakin – ağır ve hantal bir deyişle – canlı – sakin, ♩= 108 – 80 – 160 – 108)

Dört bölmeli parça, flüt ve klarinetlerdeki sakin girişle başlar. Mi bemol küçük ve si bemol bas klarinetlerdeki ezgi, Giriş'teki temadan geliştirilmiş ve *pentatonik* (beşsek) dizi (lab – sib – do – mib – fa) üzerine kurulmuştur (313 – 318; Şekil 61):

SPRING ROUNDS
RONDES PRINTANIÈRES

48 Tranquillo ♩= 108

Şekil 61: 313 - 318. ölçüler

319. ölçüden itibaren tempo ağırlaşır ve mi bemol *dorian* mod etkisi hissedilir. 319. – 321. ölçüler si bemol bas klarinet, fagot, kontrafagot, ikinci keman, viyola, çello ve kontrabaslardaki uzun bas sesleri ve uygulardan oluşmuştur. 322. ölçüde ise, 28. ölçüden alınmış motif üzerine geliştirilen öncesindeki uygulamaya cevap niteliği taşıyan bir ezgi, parçanın ana temasını oluşturur. Bu tema obua ve fagotta duyulur, mi bemol küçük klarinet, si bemol klarinet, bas klarinet, korno ve 1. kemanlar da temaya çok sesli bir şekilde eşlik ederler (Şekil 62a ve b). Aynı soru – cevap kalıbı, sonraki üç ölçüde de (323 – 325) bir ölçü kısaltılmış olarak tekrarlanırken, tema bir ölçü daha uzatılmıştır (326 – 327). Ölçü başları davuldaki vuruşlarla belirginleştirilmiştir. 327. – 333. ölçülerde uygulalar önce kornolarda duyulur, daha sonra flütlerle dört solo viyolada katlanmış bir biçimde motifsel ve ezgisel olarak geliştirilir (Şekil 63):

49 Sostenuto e pesante $\text{♩} = 80$

Ob. 1 Solo *canz.* *sim.*

Cl. picc. in Sib *mf*

Cl. in Sib 1 *mf*

Cl. bas. in Sib 1 *mf*

Fag. 1 Solo *canz.* *sim.*

Fag. 2 *mf*

C. Fag. 1 *mf*

Cor. in Fa 2 *mf*

G. C. *mf*

49 Sostenuto e pesante $\text{♩} = 80$

VI. I div. a4 *mf* *sim.*

VI. II *mf*

Vle. div. *mf pizz.*

Vc. div. *mf pizz.*

Ob. *mf div.*

Fl. gr. 2 *mf*

Fl. alto *mf*

Ob. 1 *mf*

Cl. picc. in Sib *mf*

Cl. in Sib 1 *mf*

Cl. bas. in Sib 1 *mf*

Fag. 1 *mf*

Fag. 2 *mf*

C. Fag. 1 *mf*

Cor. in Fa 2 *mp*

Cor. in Fa 3 *mp*

Cor. in Fa 4 *mp*

Şekil 62a ve b: 319- 325. ölçüler ve motif parçacıkları

50

Fl. gr. 1 2

Fl. alto 3

Ob. 1

Cl. picc. in Mib

Cl. in Sib 1 2

Cl. bas. in Sib 1 2

Fag. 1 2 3

C. Fag. 1 2

Cor. in Fa 1 2 3 4 7 8

G.C. 3 4

50

Vl. I div. a4

4 Vie. Sole

le altre

Vc. div.

Cb. div.

Şekil 63: 326 - 333. ölçüler

334. – 337. ölçülerde, bir önceki kesitte (327 – 333) bulunan yapı üzerine küçük flütte seslendirilen bir karşı ezgi eklenmiştir. Uygular dört solo viyola ile flütlerde (alto flüt dâhil), bas sesleri de kontrabas, çello, viyola (solo olanlar hariç), kontrafagot, fagot ve bas klarinetlerde katlanmıştır (Şekil 64):

The image shows a musical score for measures 334-340. The score is divided into two systems. The first system includes parts for Fl. picc. 1, Fl. gr. 3, Fl. alto, Ob. 1, Cl. picc. in Mib, Cl. in Sib 1 and 2, Cl. bas. in Sib 1 and 2, Fag. 1 and 2, C. Fag. 1 and 2, Cor. in Fa 7 and 8, and G. C. The second system includes parts for VI. I div. a 4, VI. II, 4 Vle. Solo, le altro, Vc. div., and Cb. div. The score features various musical notations including trills, dynamics (mf, f, p), and performance instructions such as 'Solo cant.', 'f e molto cantab.', and 'Tutte div a 2 (pizz.)'. Measure numbers 51 and 52 are indicated at the top of the score.

Şekil 64: 334 - 340. ölçüler

338. – 343. ölçüler, 319. – 327. ölçülerin tekrarıdır. 344. – 354. ölçüler parçanın *climax* kısmı yani doruk noktasıdır. Bu kesitte parçanın ana malzemesi bütün orkestrada kuvvetli (*ff* – *fff*) olarak duyulmaktadır. Bas çizgisi si bemol merkezlidir ve ölçü başları bütün vurma çalgılar grubu tarafından belirginleştirilmiştir (Şekil 65):

The image displays a page of a musical score, specifically measures 341 through 346. The score is written for a full orchestra and includes the following instruments and parts:

- Fl. piccolo (Fl. picc.)
- Fl. grande (Fl. gr.)
- Fl. alto
- Oboe (Ob.)
- Clarinet in G (C. ing.)
- Clarinet piccolo in B-flat (Cl. picc. in Mib)
- Clarinet in B-flat (Cl. in Sib)
- Clarinet in B-flat (Cl. in Sib)
- Bassoon in B-flat (Cl. bas. in Sib)
- Bassoon (Fag.)
- Contrabassoon (C. Fag.)
- Cor in F (Cor. in Fa)
- Trombone (Tbn.)
- Timpani (Timp.)
- Gong (G.C.)
- Tam-tam
- Violin I (VI. I div. a 4)
- Violin II (VI. II)
- Viola (Vla. div.)
- Violoncello (Vc. div.)
- Double Bass (Cb. div.)

The score features various dynamic markings such as *ff*, *f*, and *p*, and performance instructions like *sim.* (sordinas) and *arco pizz.* (arco pizzicato). A rehearsal mark '53' is present at the beginning of measure 344. The bottom of the page contains the caption 'Şekil 65: 341 - 346. Ölçüler'.

Şekil 65: 341 - 346. Ölçüler

Ölçü yapısı değişkendir, bunu bir sebebi de motifsel geliştirim yapılmasıdır. Ezgiye kendi içerisinde alınmış motiflerin ya da sadece suskuların eklenmesiyle, esere devingenlik kazandırılmış ve tekdüzelikten uzak bir yapı elde edilmiştir. Parça içerisinde artan kakışkanlar gerilime katkıda bulunmaktadır (Şekil 66):

44

The image shows a page of a musical score, numbered 44 at the top left. The score is for measures 347-352. It features a large orchestral ensemble with the following parts listed on the left:

- Fl. picc. 1, 2
- Fl. gr. 1, 2
- Fl. alto
- Ob. 1, 2
- C. ing.
- Cl. picc. in Mib
- Cl. in Sib 1, 2
- Cl. bar. in Sib 1, 2
- Fag. 1, 2, 3
- C. Fag. 1, 2
- Cor. in Fa 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
- Tr. picc. in Re
- Tr. in Do 1, 2, 3, 4
- Trbn. 1, 2, 3
- Tbn. 1, 2
- Timp.
- G.C.
- Tam-t.
- Vi. I
- Vi. II
- Vle.
- Vc.
- Cb.

The score is written in 4/4 time and includes various musical notations such as dynamics (e.g., *sf*, *fff*, *pp*), articulation (e.g., *gliss.*, *arco*, *pizz*), and performance instructions. The woodwinds and strings are particularly active, with many notes and rests. The percussion parts are also clearly visible, including timpani and cymbals.

Şekil 66: 347 - 352. ölçüler

355. – 366. ölçülerde tempo aniden hızlanır, mi bemol *dorian* etkisi kaybolur ve politonal yapı sol notası üzerine kurulmuş olarak yeniden ortaya çıkar (do minör ile do diyez eksik beşli uygulalarının bileşimi). İkinci keman ve çellolardaki ezginin dörtlü hareketlerden oluşması göze çarpmaktadır (Şekil 67):

The image displays a page of a musical score, numbered 45 in the top right corner. The score is for measures 353 to 357. It features a complex orchestration with multiple staves for various instruments. The instruments listed on the left include: Fl. piccolo (1, 2), Fl. grande (1, 2), Fl. alto, Ob. (1, 2, 3, 4), C. ing., Cl. piccolo in Mib, Cl. in Sib (1, 2), Cl. basso in Sib (1, 2), Fag. (1, 2, 3), C. Fag. (1, 2), Cor. in Fa (1, 2, 3, 4), Tr. piccolo in Re (1, 2), Tr. in Do (1, 2, 3, 4), Trbn. (1, 2, 3), Tbn. (1, 2), Timp., G.C., Tam-t., Vl. I, Vl. II, Vcl., and Cb. The score includes tempo markings such as 'poco rit.' and 'Vivo' with a tempo of 160. Dynamic markings like 'sf' (sforzando) and 'pizz' (pizzicato) are used throughout. The key signature is B-flat major, and the time signature is 4/4. The score shows a transition from a slower tempo to a faster one at measure 354, marked with a box containing the number 54 and the tempo 'Vivo'.

Şekil 67: 353 - 357. ölçüler

356. ölçüdeki *tutti* akor değiştirilmiş biçimiyle 359. ölçüde iki kez ve ezgiye karşıt dikey bir yapı olarak yer almaktadır. 358. ve 360. ölçülerde kemanlardaki süslemelerle flüt ve obuadakilere ardına katlanmıştır. İç içe geçmiş büyük ve küçük yedililerin oluşturduğu vurgulu kakışkanlar 361. – 362. ölçülerde ise yinelenmiştir (Şekil 68):

46

Fl. picc. 1
2

Fl. gr. 1
2

Fl. alto

Ob. 1
2

Cl. picc. in Mib

Cl. in Sib 1
2

Cl. bas. in Sib

Fag. 1
2
3

C. Fag. 1
2

Cor. in Fa 1, 2, 3, 4

Tr. in Do 1, 2, 3, 4

Trba. 1, 2, 3

Tbe. 1, 2

Timp.

G. C.

VI. I

VI. II

Vie.

Vc.

Cb.

55

55

Şekil 68: 358 - 362. Ölçüler

363. – 366. ölçülerdeki kesit 358. – 360. ölçülerin aynısıdır, sadece ezgi bir ölçü daha fazla yinelenmiştir (Şekil 69):

The image displays a complex musical score for measures 363 through 366. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for each instrument family. The instruments listed on the left include:

- Fl. piccolo (1)
- Fl. grande (1/2)
- Fl. alto (1)
- Oboe (2)
- Clarinete piccolo in Mib (1)
- Clarinete in Sib (1/2)
- Clarinete bas in Sib (1)
- Fagot (1/2/3)
- C. Fagot (1/2)
- Cor in Fa (1, 2, 3, 4, 5, 6)
- Tr. in Do (1, 2, 3, 4)
- Trbn. (1, 2, 3)
- Tba. (2)
- Timp. (1)
- Vi. I (1)
- Vi. II (1)
- Viola (1)
- Vcllo (1)
- Cello (1)

The score is written in a 4/4 time signature and features a variety of musical notations, including dynamics such as *sf* (sforzando) and *f* (forte), and articulation marks like accents and slurs. The music is characterized by a dense texture with many repeated notes and complex rhythmic patterns. The key signature is one flat (B-flat major or D minor).

Şekil 69: 363 - 366. Ölçüler

367. -374. ölçülerde parçanın başlangıç (313. – 318. ölçüler) temposuna geri dönülmüştür. Bu kesit, yapı olarak da başlangıç kısmının benzeridir. Burada ezgi mi bemol küçük klarinet ile alto flütte (daha önce bas klarinette idi) katlanmış ve ikinci yarısında (371 – 374) bir büyük ikili yukarı alınmıştır (Şekil 70):

48 [56] Tranquillo $\text{♩} = 108$

F1. picc. 1 2 a_2 Fl. picc. 2 muta in Fl. gr. 3

F1. gr. 1 2

F1. alto Solo p

Ob. 1 2 3 4 Ob. 4 muta in Cl. ing. 2 Solo p

Cl. picc. in Mib

Cl. in Sib 2 3

Cl. bas. in Sib

Fag. 1 2 3

C. Fag. 1 2

Cor. in Fa 1.2 3.4 5.6 7.8

Tr. in Do 1 2 3 4

Trbn. 1 2 3

Tba. 2

Timp.

[56] Tranquillo $\text{♩} = 108$

VI. I

VI. II

Vle.

Vc.

Cb.

B. & H. 19441

Şekil 70: 367 - 374. Ölçüler

1.1.5. Rakip Kabilelerin Oyunu (75 ölçü, çok neşeli, ♩ = 168)

375. ölçünün ilk vuruşunda viyola, çello ve kontrabaslarda bulunan *pizzicato* sesleri trombon, tuba ve timpanideki eksik beşli ve büyük yedili aralıklardan oluşan atlamalı çizgi takip eder. Ölçü yapısı 5/4 – 4/4 şeklindedir. Kesitin bütününde görülen motifsel geliştirim, ölçü yapısında birim ya da motif eksiltme/arttırma yoluyla sağlanmaktadır. 377. – 378. ölçülerde fagot, kontrafagot, çello ve kontrabaslardaki eksik beşliler üzerinde kornolarda duyulan çoksesli yapıdaki ezgi yer almaktadır (Şekil 71):

57 Molto allegro ♩ = 168

B. & H. 19441

Şekil 71: 375 - 378. Ölçüler

379. – 380. ölçülerde, önceki iki ölçüde kornlarda bulunan çoksesli ezgi değiştirilmiş olarak obua, korangle, do trompet, keman ve viyolalara geçmiştir. Flüt, alto flüt ve sib klarinetlerde do majör diyatonik aşit seslerinden oluşan inici tınaşlar duyulmaktadır. Küçük flüt, re küçük klarinet, bas klarinet, kontrafagot, trombon, tuba, çello ve kontrabaslardaki fa# – la – re# – fa tınısı durağan yapıdadır (Şekil 72):

The image displays a musical score for measures 379 and 380. The score is written for a large ensemble, including woodwinds, brass, and strings. The notation is complex, featuring multiple staves for each instrument. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 2/4. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. The instruments listed in the score are: Flüt (Flute), Alto Flüt (Alto Flute), Sib Klarinet (Soprano Clarinet), Küçük Flüt (Piccolo Flute), Re Küçük Klarinet (E-flat Clarinet), Bas Klarinet (Bass Clarinet), Kontrafagot (Contrabassoon), Trombon (Trombone), Tuba, Çello (Cello), and Kontrabas (Double Bass). The score is divided into two systems, with measures 379 and 380 clearly marked. The notation includes various musical symbols and markings, such as 'con sord.', 'mf', 'f', 'fissai', 'ben ten.', and 'sim.'. The score is presented in a standard musical notation format, with staves and clefs for each instrument.

Şekil 72: 379 - 380. Ölçüler

381. – 382. ölçülerdeki yapı 377. – 378. ölçülerden alınmış, ancak motifin ikinci yarısı kısaltılmıştır. 383. – 385. ölçüler ise 379 – 380'in genişletilmiş tekrarıdır (Şekil 73):

50

The musical score is for measures 58 and 59. It features a full orchestral ensemble. The instruments listed on the left are: Fl. piccolo, Fl. grand, Fl. alto, Oboe, Clarinet in G, Clarinet in Bb, Clarinet in Bb (bass), Bassoon, Bassoon (bass), Cor in F, Trumpet in D, Trombone, Tuba, Timpani, Violin I, Violin II, Viola, Violoncello, and Contrabass. The score includes various musical notations such as dynamics (e.g., *mf*, *ff*, *ten.*, *sim.*), articulation (e.g., *gliss.*, *tr.*), and performance instructions (e.g., *Ben ten.*, *Assai*). The time signature is 4/4. The key signature has one sharp (F#). The score is numbered 58 and 59 at the beginning of the respective measures.

P. & H. 19441

Şekil 73: 381 - 385. Ölçüler

386. – 389. ölçülerde kornolarda yer alan figür, eserin giriş kısmında 17. ölçüde alto obuada bulunan ezgiden alınıp geliştirilmiştir ve 376. – 377. ölçülerin kısaltılmış tekrarıyla karşılıklı olarak duyulmaktadır. 390 – 392’de parçanın giriş kısmı (377 – 378) önce kornolarda, daha sonra da flüt, alto obuada ve klarinetler grubuyla *pizzicato* kemanlarda kısaltılmış ve sıkıştırılmış olarak duyulur (Şekil 74):

The image displays a musical score for measures 386-392. The score is written for a large ensemble, including woodwinds, brass, and strings. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The score is divided into two systems, with measure 59 marked at the beginning of the second system. The instruments listed are:

- Fl. gr. 1 & 2: Flute, first and second, with a note 'Fl. gr. 3 muta in Fl. picc. 2'.
- Fl. alto: Alto flute.
- C. ing. 1: Clarinet in G.
- Cl. picc. in Re: Clarinet in D.
- Fl. in Sib 1 & 2: Flute in B-flat.
- Fag. 1 & 2: Bassoon.
- Cor. in Fa 1, 2, 3, 4: Cor Anglais in F.
- Tbe. 1 & 2: Trombone.
- imp. picc.: Piccolo.
- Timp. gr.: Timpani.
- VI. I & II: Violin I and II.
- Vle.: Viola.
- Vc.: Violoncello.
- Cb.: Contrabasso.

The score includes various musical notations such as dynamics (e.g., *ff*, *stacc.*, *div. pizz.*), articulation (e.g., *stacc.*, *div. pizz.*), and performance instructions (e.g., *Solo marcato*, *1 Solo*). The score is marked with measure numbers 59 and 59, indicating the start of the second system.

Şekil 74: 386 - 392. ölçüler

393. – 396. ölçüler 375 – 376'dan alınan kesitin geliştirilmiş haliyle 390 – 392'de flüt, alto obua, klarinetler ve kemanlarda duyulan ezginin karşılıklı olarak tekrarlandığı kısımdır. 396. ölçünün sonundan 400. ölçüye kadar olan kısım ise girişte 28. ölçüde alto flütte bulunan motifin sıkıştırma (*stretto*) tekniği ve iç içe geçmiş yinelemelerle çoksesli geliştiriminden oluşmuştur (Şekil 75):

The image displays a musical score for measures 393 to 399. The score is written for a full orchestra and includes the following instruments and parts:

- Fl. gr. 1 & 2: Flute parts, marked *sim.* and *mf cant.*
- Fl. alto: Alto flute part, marked *sim.* and *mf cant.*
- Ob. 1 & 3: Oboe parts, marked *mp*.
- C. ing. 1: Clarinet in G part, marked *sim.* and *mp*.
- Cl. picc. in Re: Piccolo Clarinet in D part, marked *sim.* and *mp*.
- Cl. in Sib: Clarinet in B-flat part, marked *sim.* and *mp*. Includes the instruction "Cl. 3 muta in Cl. bas. 2".
- Tr. in Do 1: Trumpet in D part, marked *mp* and *(sord.)*.
- Tba. 1: Trombone part.
- Timp. picc.: Piccolo timpani part.
- Timp. gr.: Grand timpani part.
- Vi. I div.: Violin I part, marked *sim.*
- Vi. II div.: Violin II part, marked *sim.*
- Vie.: Viola part.
- Vc.: Violoncello part.
- Cb.: Double bass part.

The score is marked with measure numbers 60 and 61. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The score includes various dynamic markings and performance instructions.

Şekil 75: 393 - 399. ölçüler

Flüt, obua, alto obua ve klarinetlerdeki *stretto*'dan sonra parçanın giriş bütün orkestrada duyulur (401 – 403). 28. ölçüden alınan motif üzerine geliştirilen ezgi, 404. ölçüden itibaren çello ve kontrabasların *pizzicato* eşliği üzerinde önce do trompetlerde, sonra da flütlerde çift sesli olarak yinelenir (Şekil 76):

The image displays a page of a musical score, numbered 53 in the top right corner. The score is for measures 400 through 406. The instruments listed on the left are: Fl. gr. (Flute), Fl. alto (Alto Flute), Ob. (Oboe), Ing. (Clarinet), Picc. (Piccolo), Tr. in Sib. (Trumpet in B-flat), Fag. (Bassoon), Tr. in Do (Trumpet), Imp. (Trombone), Vl. I div. (Violin I), Vl. II div. (Violin II), Vie. (Viola), Vc. (Violoncello), and Cb. (Contrabasso). The score includes various musical notations such as dynamics (e.g., *ff*, *mf*, *mp*, *p*), articulation (e.g., *tr*, *tr. in#*), and performance instructions (e.g., *arco*, *pizz.*, *sord.*, *2. con sord.*, *muto in Ob. 4*, *f cant.*). A box labeled '61' is present above the Fl. gr. staff in measure 401. The score is written in a 2/4 time signature and a key signature of one sharp (F#).

Şekil 76: 400 - 406. ölçüler

Bir önceki kesitte başlamış olan ezgisel geliştirim 407. – 410. ölçülerde artarak devam eder. Ezgi re ve si bemol klarinetlerle 1. kemanlarda ve 2. kemanların ikinci grubunda duyulurken, çello ve kontrabaslardaki *pizzicato* eşliğe katılan viyolalar devingenliği arttırmaktadır. 2. si bemol klarinet, fagot ve viyolalardaki uzun triller bu hareketli yapıya katkıda bulunmaktadır (Şekil 77):

54

62

Fl. gr. 1
2

Fl. alto

Ob. 1
2

Cl. picc. in Re

Cl. in Sib 1
2

Cl. bas. in Sib 1
2

Fag. 1
2

C. Fag. 1
2

Cor. in Fa 4
6
7
8

Tr. in Do 1
2
3
4

VI. I div. cant.
pizz.

VI. II div. cant.

Vla. div. *br* *cresc.*

Vc. div. *arco* *cresc.*

Cb. *arco* *cresc.*

B. & H. 10441

Şekil 77: 407 - 411. ölçüler

411. ölçüden itibaren yaylılarda, bas klarinetlerde, fagotlarda ve kornlarda başlayan ve dalga dalga yayılarak artan gerilim 428. ölçüye kadar sürmektedir. Klarinetlerdeki figür kontrabaslarda süslemeli olarak katlanmıştır. 413. ölçüde ise parçanın 377 – 378. ölçülerinde duyulan ve eserin ana temasından geliştirilen motif yaylılarla trompetlerde başlar. Kornoların ilk üçü de bu motife karşı ezgi oluşturmaktadır (Şekil 78):

The image displays a page of a musical score, numbered 55 in the top right corner. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves. The instruments listed on the left side of the score are:

- 1. picc. (Piccolo)
- Fl. gr. (Flute)
- 1. alto (Alto Saxophone)
- Ob. (Oboe)
- 1. picc. in Re (Piccolo in D)
- . in Sib (Clarinet in B-flat)
- 2. bas. in Sib (Bass Clarinet in B-flat)
- 2. Fag. (Bassoon)
- r. in Fa (Trumpet in F)
- r. picc. in Re (Piccolo Trumpet in D)
- r. in Do (Trumpet in C)
- Trbn. (Trombone)
- VI. I div. (Violin I)
- VI. II div. (Violin II)
- Vla. div. (Viola)
- Vc. div. (Violoncello)
- Cb. (Kontrabaş)

The score shows a complex arrangement of notes, rests, and dynamic markings. Key markings include *cresc.* (crescendo), *arco* (arco), *sf* (sforzando), *sim.* (sordini), and *sempre f* (sempre forte). The bottom right corner of the score page is marked "B. & H. 19441".

Şekil 78: 412 - 416. ölçüler

416. – 424. ölçülerde önce flüt – obua – klarinet – trompet ve korno – keman – viyola gruplarında karşılıklı olarak paylaştırılan, daha sonra da sadece kornolarla keman ve viyolalarda yinelenen çoksesli figür ilk olarak 69. ölçüde birinci kemanlarda kullanılan ve eserin ana temasından alınan figürden geliştirilmiştir (Şekil 79 – 80):

The image displays a page of a musical score, specifically measures 416 through 424. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for different instruments. The instruments listed on the left side of the score are:

- Fl. picc. 1/2
- Fl. gr. 1/2
- Fl. alto
- Ob. 1/3
- Cl. picc. in Re
- Cl. in Sib
- Cl. bas. in Sib
- C. Fag.
- Cor. in Fa 1/2
- Tr. picc. in Re
- Tr. in Do 1/2
- Vl. I
- Vl. II
- Vio.
- Vc.
- Cb.

The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. Key markings include 'a2' (second octave), 'ff' (fortissimo), 'sf' (sforzando), and 'simile' (simile). The number '63' is prominently displayed in a box above the first flute staff and below the violin I staff. The publisher's information 'B. & H. 10441' is located at the bottom center of the page.

Şekil 79: 417 - 421. ölçüler

The musical score is arranged in a standard orchestral format. The woodwind section (Flutes, Bassoon, Clarinet) and string section (Violins, Viola, Violoncello, Contrabass) are marked with a *crescendo* and *f* dynamic. The brass section (Horns, Trumpets, Trombones) is marked with *ben ten.* and *sf*. The score includes various performance instructions such as *Fittz.*, *f*, *ben ten.*, *Cor. 7 e 8 mute in Tube ten. in Sib*, and *div.* (divisi). The score is numbered B. & H. 19441.

Şekil 80: 422 - 428. ölçüler

Giderek artan gerilim 428. ölçüde flüt, keman ve viyolalardaki iç içe geçmiş diyatonik – kromatik çevik tırmanış sonrasında 429. ölçüden itibaren doruk noktasına ulaşır (Şekil 80 – 81). Çello ve kontrabaslardaki eşlik değişmeden devam eder, bütün orkestra aktif

durumda ve *ff* – *fff* gürlüktedir. Önceki kesitte en çok korno, keman ve viyolalarda duyulan çoksesli figür hemen hemen bütün üfleme çalgılarda duyulmaktadır:

The image displays a page of a musical score, specifically measures 429 to 432. The score is for a full orchestra and includes the following instruments and parts:

- Fl. picc. 1, 2
- Fl. gr. 1, 2
- Fl. alto
- Ob. 1, 2, 3, 4
- C. ing.
- Cl. picc. in Re
- Cl. in Sib. 1, 2
- Cl. bas. 1, 2 in Sib.
- Fag. 1, 2, 3
- C. Fag. 1, 2
- Cor. in Fa 3, 4, 5, 6
- Tr. picc. in Re
- Tr. in Do 1, 2, 3, 4
- Trbn. 1, 2, 3
- VI. I div.
- VI. II div.
- Vie. div.
- Vc.
- Cb.

The score is marked with *ff* and *fff* dynamics, indicating a very loud and powerful section. The woodwinds and brass sections are particularly prominent, playing complex, multi-voiced figures. The string section provides a rhythmic foundation. The score is published by B. & H. 19441.

Şekil 81: 429 - 432. Ölçüler

434. ölçüye kadar yükselen gerilim, 435. ölçüde orkestradaki aktif çalgı sayısının yaylılar – 3 tuba – 2 klarinetten oluşan gruba indirgenmesiyle çözülür (Şekil 82):

The image displays a page of a musical score for measures 433 to 436. The score is written for a large orchestra and includes the following instruments and parts:

- Fl. picc. (Piccolo Flute)
- Fl. gr. (Grand Flute)
- Fl. alto (Alto Flute)
- Ob. (Oboe)
- C. ing. (English Horn)
- Cl. picc. in Re (Piccolo Clarinet in D)
- Cl. in Sib (Clarinet in B-flat)
- Cl. bas. in Sib (Bass Clarinet in B-flat)
- Fag. (Bassoon)
- C. Fag. (Contrabassoon)
- Jor. in Fa (Trumpet in F)
- Tr. picc. in Re (Piccolo Trumpet in D)
- Tr. in Do (Trumpet in C)
- Trbn. (Trumpet)
- Ten. in Sib (Tenor in B-flat)
- Tbe. bas. (Bass Trombone)
- Vl. I (Violin I)
- Vl. II (Violin II)
- Vle. (Viola)
- Vc. (Violoncello)
- Cb. (Contrabasso)

The score is in 4/4 time and features a key signature of one sharp (F#). Measure 435 is marked with a box containing the number 64, indicating a significant change in the orchestration. The score includes various musical notations such as dynamics (e.g., *mf molto pesante*), articulation (e.g., *trém.*), and performance instructions (e.g., *arco*).

B. & H. 19441

Şekil 82: 433 - 436. Ölçüler

407 – 410. ölçülerde klarinetlerde ve kemanlarda geliştirilen motif, ölçü yapısı değiştirilmeden, düz bir şekilde yer almaktadır. Bu motif, 435 – 445. ölçülerdeki kesitte de klarinet, tuba ve kemanlardan başlayarak sırayla obua, alto obua, flüt ve kornlarda çoksesli olarak yer alır. Büyük davuldaki vuruşlar 3/4'lük ölçü yapısındadır (Şekil 83):

60

The image shows a page of a musical score, numbered 60 at the top left. The score is for measures 437-443. It features multiple staves for various instruments. The instruments listed on the left are: Fl. picc. (1, 2), Fl. gr. (1, 2), Fl. alto, Ob. (1, 2, 3, 4), G. ing., Cl. in picc. in Re, Cl. in Sib. (1, 2), C. Fag. (1, 2), Cor. in Fa (1, 2, 3, 4), Tr. in Do (1, 2, 3, 4), Trbn. (1, 2, 3), Tbn. (a2), Tuba (a2), G. C., Vl. I, Vl. II, Vla., and Vc. The score includes dynamic markings such as 'mf cantabile' and 'non divisi'. A box containing the number '65' is placed above the Fl. picc. staff in measure 443. The bottom of the page is partially cut off.

Şekil 83: 437 - 443. ölçüler

444 – 445. ölçülerde artan gürlük 446. ölçüde yerini 3 fagot, 1 kontrafagot, 4 korno ve ezgiyi seslendiren 4 tubadan oluşan çalgı grubunda hafif olarak duyulan geçiş pasajına bırakır. Davuldaki vuruşlar öncesinde olduğu gibi 3/4'lük yapıdadır (Şekil 84):

The image shows a page of a musical score for measures 444-448. The score is written for a large ensemble of instruments. The instruments listed on the left are: Fl. picc. (Piccolo Flute), Fl. gr. (Grand Flute), Fl. alto (Alto Flute), Ob. (Oboe), C. ing. (English Clarinet), Cl. picc. in Re (Piccolo Clarinet in D), Cl. in Sib (Clarinet in B-flat), Fag. (Bassoon), C. Fag. (Contrabassoon), Cor. in Fa (Horn in F), Tr. picc. in Re (Piccolo Trumpet in D), Tr. in Do (Trumpet in D), Trbn. (Trombone), ten. in Sib (Tenor Trombone in B-flat), Tbn. bas. (Bass Trombone), G. C. (Cymbal), VI. I (Violin I), VI. II (Violin II), and Vle. (Viola). The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like 'ff' (fortissimo) and 'p' (piano). There are also performance instructions like 'Fitzg.' (Fitzgerald), 'gliss.' (glissando), and 'ma non tanto' (not so much). The score is divided into two systems, with measure 66 marked at the beginning of the second system. The publisher's information 'B. & H. 19441' is visible at the bottom of the page.

Şekil 84: 444 - 448. Ölçüler

1.1.6. Yaşlı Bilgenin Gelişi (21 ölçü, ♩= 168)

449. ölçü bu kesitin başlangıcı olarak kabul edilse de öncesindeki 3 ölçülük geçiş kısmı parçanın kendisiyle bütünleştiği için kesin bir başlangıç hissi yoktur. Daha ziyade bir ara çalım (*interlude*) görevi üstlenen bu bölümde 12 ölçü boyunca artan bir gerilim vardır. Kontrabaslardaki re – mi – do diyez – mi figürü dikey aynalama tekniği ile geliştirilmiştir. Re – sol diyez pedalı 3 fagot, kontrafagot ve timpanide katlanmıştır. Çellolar kontrabastaki bas çizgisine karşı ezgi oluştururken, tema da tubalarda sekizli katlanmış olarak duyulmaktadır. 449 – 452. ölçülerde beşinci ve altıncı kornlarda duyulan eksik beşliler (*triton*) 453. ölçüden itibaren daha devingen olarak viyolalarda, çellolarda ve obualarda katlanmıştır. (Şekil 85):

PROCESSION OF THE SAGE
CORTEGE DU SAGE

The musical score is arranged in a standard orchestral format with the following parts and staves:

- Ob. 1/2
- Fag. 1/2, 3
- C. Fag. 1/2
- Cor. in Fa 1.3, 2.4, 5, 6
- ten. in Sib. 1/2
- Tbe. 1/2
- Timp.
- G. C.
- Tam-t.
- Vle.
- Vc.
- Cb.

Measures 67 and 68 are highlighted with box numbers. The score includes various performance markings such as *p stacc.*, *mf*, *mf 2*, *mf sempre poco sf*, *bacc. dura, sempre stacc.*, *mf*, *mf sempre marc.*, *mf 3 Soli stacc.*, *Tutti div.*, and *mf 7*.

Şekil 85: 449 - 453. ölçüler

ölçüde bir artan gürlük, çalgısal *crescendo* ile belirginleşmiştir. 461. ölçüde orkestradaki *tutti* ile gürlük *fortisissimo*'ya (*fff*) ulaşır. Ölçü yapısı 4/4'lükten 6/4'lüğe geçmiştir. 469. ölçüye kadar olan kesitte çok düzümlü (*poliritmik*) bir örgü vardır. Büyük davul (*gran cassa*), gong (*tam-tam*) ve guiro haricinde diğer bütün çalgıların partileri, ölçü birimi 6/4'lük belirtilmesine rağmen motif kalıplarının uzunluğu ve yinelenme sıklığı bakımından 4/4'lük yapıdadır (Şekil 85 – 86 – 87). 3 flüt ve birinci kemanlar inici ve süslemeli tetrakordlardan oluşan bir yapı sergilerken, ezgiyi üstlenen tubalar ile onlara eşlik eden re klarinet, ilk 4 korno, trompetler ve trombonlar ise karşı ezgisel bir yapı oluşturmaktadırlar. Alto flüt – 4 obua – alto obua – 2 si bemol klarinet – 2 bas klarinet – 5. ve 6. kornolardan oluşan grupta eksik beşli tınılar ağırlıktayken, geri kalan yaylılar da tam eksik yedili ve 2. çevrim çeken yedili akor seslerini (burada tonal bir işlevi yoktur) arpejleyerek seslendirmektedirler (Şekil 88)::

The image shows a page of a musical score for measures 454-458. The score is written for a large orchestra and includes parts for various instruments. The instruments listed on the left are: Ob. (Oboe), Fag. (Bassoon), C. Fag. (Contrabassoon), Cor. in Fa. (Coronet in F), ten. in Sib. (Tenor in B-flat), Tbe. (Trumpet), bas. (Bass), Timp. (Timpani), G. C. (Gong), Tam-t. (Tamtam), Vle. div. (Violin division), Ve. div. (Viola division), and Cb. div. (Cello division). The score is in 6/4 time and features complex rhythmic patterns and dynamics. The number 69 is visible in a box above the Oboe part. The score is published by B. & H. 19441.

Şekil 86: 454 - 458. ölçüler

This image displays a page of a musical score, numbered 83, covering measures 459 to 462. The score is arranged for a full symphony orchestra and includes the following parts:

- Flutes:** Fl. gr. (1 and 2), Fl. alto (3)
- Woodwinds:** Ob. (1 and 2), C. ing., Cl. picc. in Re, Cl. in Sib (1 and 2), Cl. bas. in Sib (1 and 2), Fag. (1 and 2), C. Fag. (1 and 2)
- Brass:** Cor. in Fa (1, 3, 4, 5, 6), Tr. picc. in Re (1), Tr. in Do (3 and 4), Trb. (1, 2, 3), Ten. in Sib (1), Tbe. (1 and 2), bas. (1 and 2)
- Timpani:** Timp., G. C., Tam-t., Guero
- Strings:** Vl. I, Vl. II, Vle. div., Ve. div., Cb. div.

Measure 70 is clearly marked at the beginning of the section. The score contains various musical notations, including dynamics such as *ff* (fortissimo), *non legato*, *scempre sf*, and *sf marcato*. Performance instructions like *III slacc.* and *III slacc.* are present. The string parts are marked *ff unis.* and the woodwinds have specific articulation marks. The score is published by B. & H. 19441.

Şekil 87: 459 - 462. ölçüler

The image shows a page of a musical score for measures 463-465. The score is written for a large ensemble of instruments. The instruments listed on the left are: Fl. piccolo, Fl. grande (1, 2, 3), Fl. alto, Ob. (1, 2, 3, 4), C. ing., Cl. piccolo in Re, Cl. in Sib (1, 2), Cl. bas. in Sib, Fag. (1, 2, 3), C. Fag., Cor. in Fa (1, 2, 3, 4, 5, 6), Tr. piccolo in Re, Tr. in Do (1, 2, 3, 4), Trbn. (1, 2, 3), Ten. in Sib, Tbe. (1, 2), bas., Timp., G. C., Tam-t., Guero, VI. I, VI. II, Vie., Vc., and Cb. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. There are also performance instructions like 'sul pont. sino al segno' and 'div.'. The page number '84' is visible in the top right corner.

Şekil 88: 463 - 465. ölçüler

Sonraki dört ölçüde (465 – 468) re trompet ve re klarinetteki ezgi küçük flütte, sekizli yukarıdan katlanmıştır. 1. kemanlardan viyolalara geçen trilli tetrakordlar da tremololu olarak ilk iki flütte 2. kemanlarda köprü üzerinde (*sul ponticello*) katlanmıştır. 3. flüt, alto flüt, si bemol klarinetler, 1. kemanlar, çellolar ve kontrabaslardaki tizleşen eksik

beşli ve tam dörtlüler gerilimi arttırmaktadır. Bu tırmanış sonrası 469. ölçüde bütün orkestrada aniden gelen bir susku vardır (Şekil 89):

The image displays a page of a musical score for measures 466 to 469. The score is written for a full orchestra and includes parts for various instruments. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The score is divided into four measures. Measure 469 is marked with a box containing the number 71 and the word 'lunga', indicating a long note or a full orchestral suspension. The instruments listed on the left side of the score are: Fl. picc., Fl. gr., Fl. alto, Ob., C. ing., Cl. picc. in Re, Cl. in Sib, Cl. bas. in Sib, Fag., C. Fag., Cor. in Fa, Tr. picc. in Re, Tr. in Do, Trbn., Tbn. in Sib, Tbn. bas., Timp., G. C., Tam-t., Guero, Vl. I div., Vl. II, Vle., Vc., and Cb. The score shows a complex arrangement of notes and rests, with a significant change in dynamics and articulation at measure 469.

B. & H. 19441

Şekil 89: 466 - 469. Ölçüler

1.1.7. Yaşlı Bilge (ağır hızda, 4 ölçü, ♩ = 42)

Orkestradaki doruk noktası (*climax*) ve ani susku sonrasında gelen bu kısa ve durağan karakterdeki geçiş bölümü, “fırtına öncesi sessizlik” ya da bir “dinlenme molası” gibi nitelendirilebilir. 470 – 472. ölçülerde 3 fagot ve 2. kontrafagottaki si bemol – re / re bemol – do – mi tınasının etrafını çevrelediği fa sesi 1. kontrafagot, 2 kontrabas ve timpanide hafif olarak duyulmaktadır. 473. ölçüde ise solo yaylılardan oluşan grupta doğuşkanlar yer almaktadır (Şekil 90):

The image displays a page of a musical score for measures 470 to 473. The score is written for a large orchestra and includes the following parts:

- Fagot (Fag.):** 1st and 2nd parts, playing a sustained note with a dynamic marking of *pp*.
- C. Fagot (C. Fag.):** 1st and 2nd parts, playing a sustained note with a dynamic marking of *pp*.
- Cor. in Fa (Cor. in Fa):** 1st, 2nd, 3rd, 4th, 5th, 6th, and 8th parts, all playing a sustained note.
- Tr. in Do (Tr. in Do):** 1st and 2nd parts, playing a sustained note.
- Trbn. (Trbn.):** 1st, 2nd, and 3rd parts, playing a sustained note.
- Timp. (Timp.):** Playing a rhythmic pattern with a dynamic marking of *p*.
- G. C. (G. C.):** Playing a sustained note.
- Tam-t. (Tam-t.):** Playing a sustained note.
- 2 Vi. Soli (2 Vi. Soli):** Playing a sustained note with a dynamic marking of *ppp*.
- Vla. Sola (Vla. Sola):** Playing a sustained note with a dynamic marking of *ppp*.
- 5 Vc. Soli (5 Vc. Soli):** 1st, 2nd, 3rd, 4th, and 5th parts, playing a sustained note with a dynamic marking of *ppp*.
- 2 Cb. Soli (2 Cb. Soli):** Playing a sustained note with a dynamic marking of *ppp*.

The score is marked "Lento" with a tempo of ♩ = 42. The key signature is one flat (B-flat). The score shows a transition from a quiet, sustained passage to a more active section starting at measure 473.

Şekil 90: 470 - 473. Ölçüler

LE SAGE DANSE DE LA TERRE

Lento ♩ = 42 72 Prestissimo ♩ = 168

B. & H. 19441

Şekil 91: 470 - 477. ölçüler

Parça, davulda *piano* (*p*) sekizlik üçlemelerden sonra flütler (1, 2, alto), klarinetler, 3. fagot, kornolar (4, 6, 8), gong ile yaylılardaki kuvvetli tremolo ve arpejlerden sonra orkestranın neredeyse tamamında duyulan vurgulu do – mi – fa diyez – sol tınasının değişken aralıklarla yinelenmesiyle başlar. Devinimi sağlayan ise fagot, kontrafagot, viyola ve kontrabaslarda bulunan çıkıcı tam perde hareketidir (fa#– sol# – la# / sib). Timpanideki onaltılıklarla davuldaki sekizlik üçlemelerin birlikte duyulması karmaşık bir karşı yapı oluşturur (474 – 481; Şekil 91 – 92):

The image shows a page of a musical score, numbered 67 in the top right corner. The score is for measures 478 to 483. It features a variety of instruments: Piccolo (Fl. picc.), Flute (Fl. gr.), Flute (Fl. alto), Oboe (Ob.), Clarinet in G (C. ing.), Clarinet in Bb (Cl. picc. in Re), Clarinet in Bb (Cl. in Sib), Bassoon (Fag.), Contrabassoon (C. Fag.), Horn in F (or in Fa), Trumpet in Bb (Tr. picc. in Re), Trumpet in D (Tr. in Do), Trombone (Trba.), Timpani (Timp.), Gong/Cymbal (G. C.), and Tam-tam (Tam-t.). The score includes dynamic markings such as 'marcatiss.', 'sf marc.', 'gliss.', and 'p sub. sf p'. A rehearsal mark '73' is present in the top right of the score. The publisher information 'B. & H. 19441' is located at the bottom center of the page.

Şekil 92: 478 - 483. Ölçüler

474 – 481'deki kesit, 482 – 490. ölçülerde değiştirilmiş olarak yinelenir. Buradaki farklılık, nota/sus değerlerinin ve sayılarının duruma göre eksiltilmesi ya da arttırılması yoluyla vurgulu tnaşların yineleme sayısı ve sıklığının 3/4'lük ölçü içerisinde düzensizleştirilmesiyle elde edilmiştir (Şekil 93):

68

Fl. picc. 1/2
Fl. gr. 1/2
Fl. alto 1/2
Ob. 1/2
C. ing. 3/4
Cl. picc. in Re 1/2
Cl. in Sib 1/2
Cl. bas. in Sib 1/2
Fag. 1/2
C. Fag. 3/4
Cor. in Fa 4
Tr. picc. in Re 1/2
Tr. in Do 3/4
Trbu. 1/2
Timp. 3/4
C. C. 3/4
Tam-t. 3/4
VI. I 1/2
VI. II 1/2
Vla. 1/2
Vc. 1/2
Cb. 1/2

Solo (cuivrez)
f slacc.
p sub.
gliss.

B. & H. 19441

Şekil 93: 484 - 489. ölçüler

Tam perde hareketlerinin inici olarak farklı ses bölgelerinde kullanımı, tınışları işlemeye ve parçaya devinim kazandırmaya yönelik olup flüt, obua, alto obua, si bemol klarinet, korno, do trompet ve 2. kemanlarda yer almaktadır. İki kesitte de ağırlıklı olarak kullanılan üçleme, beşleme, altılama gibi gruplamalar ve süslemelerin yerini 492. ölçüden itibaren dörtlük hareketlerden oluşan daha sade bir örgü alır (Şekil 94):

69

74

1. picc. 1/2

Fl. gr. 1/2

1. alto 1/2

Ob. 1/2

2. ing. 3/4

1. picc. in Re 1/2

in Sib 1/2

1. bas. in Sib 1/2

Fag. 3/4

2. Fag. 1/2

in Fa 4

5

6

7. picc. in Re 1/2

in Do 1/2

Trbn. 1/2

3

Timp. 1/2

G. C. 1/2

Tam-t. 1/2

VI. I 1/2

VI. II 1/2

Via. 1/2

Vc. 1/2

Cb. 1/2

p *sub.* *f* *p*

gliss.

gliss.

Solo (cujvres)

rassni

B. & H. 10441

Şekil 94: 490 - 495. ölçüler

492 – 497. ölçülerdeki sade yapıya karşıtlık oluşturan çalgılar süslemelerden dolayı küçük flüt, inici tam dörtlü sekizlik üçlemeler içeren korno ile üstlendikleri sekizlik üçleme ve onaltılık hareketleri devam ettiren davul ve timpanidir. Ayrıca viyola ve kontrabaslardaki tremololar da durağanlığı engellemektedir. 498. ölçüden itibaren aktif çalgı sayısı azalır (Şekil 95):

Fl. picc. $\frac{1}{2}$ 2 a^2 75
 Fl. gr. 1 2 a^2
 Fl. alto
 Ob. 1 2
 3 4
 C. ing.
 Cl. picc. in Re
 Cl. in Sib $\frac{1}{2}$ 2 a^2
 Cl. bas. in Sib $\frac{1}{2}$ 2 a^2 1^p
 Fag. 1 2 a^2
 3
 C. Fag. $\frac{1}{2}$ 2 a^2
 C. Fag. 2 muta in Fag. 4
 Cor. in Fa 1 2
 3
 5
 6 a^2 p *sub.*
 Tr. in Do $\frac{1}{2}$ 2 a^2 p
 Trba. 1 2
 3
 Timp.
 G. C.
 Vl. I 75
 Vl. II
 Vle. p *sub. détaché*
 Ve. p *sub.*
 Cb.

Şekil 95: 496 - 501. ölçüler

The image displays a musical score for measures 502-513. The score is divided into two systems. The first system includes parts for Bassoon (1 and 2), Oboe (2), Clarinet in F (6 and 8), Clarinet in D (4), Timpani, Guitar, Violin II, Viola, and Cello. The second system includes parts for Bassoon (1 and 2), Clarinet in Bb (1 and 2), Bassoon (1 and 2), Trumpet (1, 2, 3, 4, 5, 6, 8), Clarinet in D (3 and 4), Timpani, Guitar, Violin II, Viola, Cello, and Double Bass. The score features various dynamic markings such as *mf*, *Solo*, *poco cresc.*, and *detaché*. The key signature is Bb major, and the time signature is 4/4. The score is numbered 76 at the beginning of the second system.

Şekil 96: 502 - 513. ölçüler

498 – 501. ölçülerde sadece bas klarinet, 2 korno, timpani, davul, viyola ve çellolar aktif iken, sonrasında do trompet, ikinci keman, diğer kornolar, si bemol klarinet ve kontrabas da gruba katılır. Bas klarinetteki tam perde hareketi altısak (*heksatonik*) diziyeye dönüşmüştür. Kornodaki dörtlüler viyolalarda ve işlenip geliştirilmiş olarak çellolarda da duyulmaktadır. Timpani ve davuldaki sekizlik üçleme – onaltılık yapı

viyola ve çellolara da geçmiştir, ayrıca geniş aralıklar ve atlamalar kullanılmıştır. İkinci kemanlarda 505. ölçüde başlayan onaltılık tetrakordlar, 508. ölçüden itibaren viyolalarla karşılıklı olarak duyulmaya başlamıştır (Şekil 96). Bas klarinetteki altısak diziler kontrabaslarda da 509. ölçüden itibaren kullanılmıştır. Sürekli yer alan crescendo işaretleri ile gürlükte, dolayısıyla gerilimde dalgalanma elde edilmiştir. Timpanideki fa# – do hareketleri ve bu dalgalanmaya katkıda bulunmaktadır (Şekil 97):

The image shows a page of a musical score for measures 514 to 518. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves. The instruments listed on the left are: Cl. in Sib (1 and 2), Cl. bas. in Sib (1 and 2), Fag (1 and 2), Cor. in Fa (1, 2, 3, 4, 5, 6, 8), Tr. in Do (2, 3, 4), Timp., G.C., Vl. I, Vl. II, Vie., Vc., and Cb. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like *mf* and *tr*. A box containing the number 27 is visible in the upper right corner of the score area.

Şekil 97: 514 - 518. Ölçüler

İkinci keman ve viyolalardaki tetrakordlar 518. ölçüden itibaren birinci kemanlarda da yer almaya başlamıştır. 508. ölçüden itibaren fagotlarda sekizli katlanmış olarak bulunan altısak dizilerle, kornların tamamında bulunan dörtlü hareketler ve 512. ölçüde do trompetlerde başlayan beşliler bu kesitte de geliştirilerek devam etmektedir. Orkestranın gürlüğü *piano*'dan (*p*) *mezzo forte* (*mf*) ve *forte*'ye (*f*) çıkmıştır (Şekil 98):

The image displays a musical score for measures 519 to 523. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves. The instruments and their parts are as follows:

- Cl. in Sib:** Clarinet in B-flat, parts 1 and 2.
- Cl. bas. in Sib:** Bassoon in B-flat, parts 1 and 2.
- Fag.:** Bassoon, part 1.
- Cor. in Fa:** Horns in F, parts 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8.
- Tr. in Do:** Trumpets in D, parts 2, 3, 4.
- Timp.:** Timpani.
- G.C.:** Gong/Cymbal.
- VI. I:** Violin I.
- VI. II:** Violin II.
- Vie.:** Viola.
- Vc.:** Violoncello.
- Cb.:** Contrabass.

The score shows a complex arrangement of notes, rests, and dynamics. The dynamic markings include *p*, *mf*, and *f*. The tempo is marked *Andante*. The key signature is one flat (B-flat major/D minor). The time signature is 4/4. The score is written in a standard musical notation with a common key signature of one flat and a 4/4 time signature.

Şekil 98: 519 - 523. ölçüler

523. ölçüden itibaren üçüncü ve dördüncü do trompetlerdeki beşlilere ikinci trompet de sekizli ile katılır (fa – do → fa – do – fa). Keman ve viyolalardaki tetrakordlar da aynı şekilde katlanarak eşzamanlı duyulmaktadır. Bu katmana obualar da 526 – 527. ölçülerde dâhil olmuştur (Şekil 99):

The image displays a page of a musical score, numbered 74 at the top left and 78 at the top right. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves. The instruments listed on the left side of the page are:

- Fl. piccolo (1, 2)
- Fl. grande (1, 2)
- Fl. alto
- Ob. (1, 2, 3, 4)
- C. ing.
- Cl. piccolo in Re
- Cl. in Sib (1, 2)
- Cl. bas. in Sib (1, 2)
- Fag. (1, 2, 3, 4)
- Cor. in Fa (1, 2, 3, 4)
- Tr. piccolo in Re (1, 2)
- Tr. in Do (1, 2, 3, 4)
- 3 Trbai.
- Tbe. bas. (1, 2)
- Timp.
- G.C.
- Vl. I
- Vl. II
- Vie.
- Ve.
- Cb.

The score shows a complex arrangement of notes and rests across these instruments. A key signature change is visible at measure 526, where the key signature changes from one flat to two flats. The score includes various musical markings such as *cresc.* (crescendo) and *mf* (mezzo-forte). The page number 78 is prominently displayed in a box at the top right of the score area.

Şekil 99: 524 - 528. Ölçüler

528. ölçüden itibaren parçanın başlangıcındaki vurgulu tınaşlar küçük flüt, flüt, obua, korangle, re klarinet, trompetler ve trombonlarda *fortisissimo* (*fff*) olarak yeniden duyulmaktadır. Altısak diziler fagot, tuba, çellolar ve kontrabaslarda, keman ve viyolalardaki tetrakordlar da si bemol ve bas klarinetlerde katlanmıştır. Kontrabaslardaki tremoloların yerini vurgulu sekizlikler almıştır (Şekil 100):

The image displays a page of a musical score, numbered 75 in the top right corner. It covers measures 529 to 533. The score is written for a large ensemble, including woodwinds, brass, percussion, and strings. The instruments listed on the left are: Fl. picc. (1, 2), Fl. gr. (1, 2), Fl. alto, Ob. (1, 2, 3, 4), C. ing., Cl. picc. in Re, Cl. in Sib (1, 2), Cl. bas. in Sib (1, 2), Fag. (1, 2, 3, 4), Cor. in Fa (1, 2, 3, 4, 5, 6, 8), Tr. picc. in Re, Tr. in Do (1, 2), 3 Tr. bai., Tba. ten. in Sib, Tbe. bas. (1, 2), Timp., G.C., Vl. I, Vl. II, Vle., Vc., and Cb. The score features complex rhythmic patterns, including tremolos in the double bass and various woodwinds. Dynamic markings such as *fff* and *cresc.* are present throughout the passage.

Şekil 100: 529 - 533. Ölçüler

1.2. İkinci Perde: Kurban Edilme

1.2.1. Giriş (55 ölçü, ağır hızda, ♩ = 48)

Seconde Partie
LE SACRIFICE

INTRODUCTION

79 Largo ♩ = 48

The musical score is for a woodwind and brass ensemble. It includes parts for Flauti grandi (2), Oboi (4), Clarinetto piccolo in Mi♭ (1), Clarinetto in Sib (2), Clarinetto bassi in Sib (2), and Corni in Fa (8). The tempo is Largo with a quarter note equal to 48 beats. The score shows the first five measures of the introduction, with various dynamics like p, f, and ppp.

Şekil 101: 1 - 5. ölçüler flüt, obua, klarinet ve korno grupları

İkinci bölümün girişi çok tonlu (*politonik*) bir yapıdadır. İlk iki ölçüde flütlerle si bemol klarinetlerde re diyez – fa diyez – la diyez ve do diyez – mi – sol diyez uyguları ardı ardına yinelenirken, obualardaki la pedalı, kornolardaki re minör armonisine dâhil olmuştur. Ölçü birimi giriş kısmının tamamında dönüşümlü ancak belirgin bir sıralama olmadan 2/4 – 3/4 – 4/4 – 5/4 – 6/4 şeklindedir (Şekil 101). Yayıllarda (viyolalar hariç) ise 2. ölçünün ikinci yarısında bulunan sürdinli fa – la tınısı kornolardaki re minör armonisini desteklemektedir. Ölçünün son vuruşunda kemanlar si bemol – re bemol – fa, çello ve kontrabaslar mi – sol diyez – si – re uygularını seslendirerek (mi – si sesleri bas klarinette katlanmış) bir yandan çok tonlu yapıyı vurgularken, diğer yandan da kesitin bu yapısı içerisindeki eksen – çeken (tonik – dominant) benzeri bir karşıtlık yaratmaktadır. Do trompetler de bu iki tınıyı minör uygu geçitleriyle işlemektedirler (Şekil 102):

Şekil 102: 1 - 5. ölçüler trompetler ve yaylılar grubu

İlk iki ölçüdeki malzeme, genişletilerek 3 – 6. ölçülerde kullanılmıştır. Flütlerle klarinetlerdeki uygu dalgalanmasına kemanların ve üç solo viyolanın da katıldığı bu kesit üç ölçü sürmektedir. 2. ölçünün ikinci yarısının genişletilerek kullanıldığı 6. ölçüdeki armonik dalgalanmalar, solo grup haricindeki viyolalarda, çellolarda ve kontrabaslarda duyulan re minör ve mi majör uygulamaları ile vurgulanmıştır. Başta *pp* (çok hafif) olan gürlük ise 7. ölçüde *mf* (orta) seviyesine çıkar (Şekil 103a ve b):

Şekil 103a ve b: 6. ölçü yaylılar ve flütler

7 – 8. ölçülerde flüt, obua, sürdinli re ve do trompetler, keman ve viyolaların bir bölümünde duyulan inici sekizsek (*octatonic*) dizi, ardı ardına minör uygular

oluşturacak şekilde çoksesli hale getirilmiştir. Orkestranın geri kalanında duyulan re minör armonisi de pedal görevi görmüştür. 8. ölçünün ikinci yarısında flütlerde başlayan minör uyular, 9. ölçüde sürdünli birinci keman, viyola ve çellolardaki doğuşkanlardan oluşan ezginin arka planında yer almaktadır (Şekil 104):

The image displays a page of a musical score, specifically measures 80 and 81. The score is written for a large orchestra and includes the following instruments and parts:

- Fl. picc. (Piccolo Flute)
- Fl. gr. (Grand Flute)
- Fl. alto (Alto Flute)
- Ob. (Oboe)
- C. leg. (Clarinet in E-flat)
- Cl. picc. in Mi♭ (Piccolo Clarinet in B-flat)
- Cl. in Si♭ (Clarinet in B-flat)
- Cl. bas. in Si♭ (Bass Clarinet in B-flat)
- Fag. (Bassoon)
- C. Fag. (Contrabassoon)
- Cor. in Fa (Cor Anglais)
- Tr. picc. in Re (Piccolo Trumpet in D)
- Tr. in Do (Trumpet in C)
- Tbn. (Trombone)
- Tbr. (Tuba)
- Timp. (Timpani)
- G. C. (Gong/Cymbal)
- Vi. I con sord. div. ad (Violin I with mutes, divided, ad libitondo)
- Vi. II con sord. div. ad (Violin II with mutes, divided, ad libitondo)
- 3 Solo Vle. in altiz (Three Solo Violas in alto)
- Vc. con sord. div. (Violoncello with mutes, divided)
- Ch. con sord. (Cello with mutes)

The score is marked with measure numbers 80 and 81. The key signature is one flat (B-flat major/D minor). The time signature is 4/4. The score includes various musical notations such as notes, rests, dynamics (e.g., *pp*, *mf*, *ppp*), and articulation marks (e.g., *acc.*, *rit.*, *div. ad*). The string parts are marked with *con sord.* (with mutes) and *div. ad* (divided, ad libitondo).

Şekil 104: 6 - 10. Ölçüler

Yaylılardaki ezgi, “İlkbahar Rondoları”ndaki ezgiden geliştirilmiştir. 10 – 12. ölçüler 6 – 8. ölçülerden alınmıştır, ancak flütlerdeki uyguların gidiş yönü değişmiştir. Uygusal tırmanış ile birinci keman ve çelloların seslendirdiği ezgiye ölçü ekleme ve çıkarma yoluyla motifsel geliştirim yapılmıştır (Şekil 105):

78

The image shows a page of a musical score for measures 78, 79, and 80. The score is written for a full orchestra. The instruments listed on the left are: Fl. picc., Fl. gr. (1 and 2), Fl. alto, Ob. (1, 2, 3, 4), C. ing., Cl. picc. in Mib, Cl. in Sib (1 and 2), Cl. bas. in Sib (1 and 2), Fag. (1, 2, 3, 4), C. Fag., Cor. in Fa (1, 2, 3, 4), Tr. picc. in Re, Tr. in Do (1, 2, 3, 4), Trbn. (1, 2, 3), Tbn. (1, 2), Timp., G. C., Vl. I con sord. div., Vl. II con sord. div., Vla. con sord. div., Vr. con sord. div., and Ch. con sord. The score is in 4/4 time and features a complex melodic line in the woodwinds and strings, with various dynamics and articulations indicated.

Şekil 105: 11 - 12. ölçüler

7 – 8 ve 10. ölçülerde sekizsek (*octatonic*) ezgilerin üst üste konulmasıyla meydana gelen minör uygu sıralamasının bir benzeri de 13 – 18. ölçülerde klarinet, korno, birinci keman, çello ve kontrabaslardaki iç içe geçmiş eksik beşli uygulamadan oluşan yapı içinde kullanılmıştır. Bu kesitteki minör uygulamaları oluştururken 15. ölçüden itibaren ara sıra sekizsek dizi kullanımı yerine minör uygu işlemleri ağırlıktadır. Burada öne çıkan, uygulamaların farklı çevrimlerinin kullanımınıdır (Şekil 106a ve b):

The image displays a musical score for measures 13-18, divided into two systems (a and b). The score is written for a large orchestra. The instruments listed on the right side of the score are:

- Fl. picc.
- Fl. gr.
- Fl. alto
- Ob.
- Cl. picc. in Mib
- Cl. in Sib
- Cl. bas. in Sib
- Cor. in Fa
- Vi. Solo senza sord.
- Vi. I con sord. div.
- Vi. II con sord. div.
- Vla. con sord. div.
- Vc. con sord.

The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. The key signature is one flat (B-flat major/D minor). The time signature is 4/4. The score is marked with measure numbers 13, 14, 15, 16, 17, and 18. The text 'Fig. 4 mata in C. Fig. 2' is visible in the lower part of the first system. The text 'sar post sord. soggio' and 'ari post sord. soggio' is visible in the lower part of the second system.

Şekil 106a ve b: 13 - 18. ölçüler

19 – 23. ölçülerde obualara geçen minör uygu dizileri üzerinde alto flüt ve sürdinsiz solo kemanda sekizli katlanmış olarak duyulan ezgi 11 – 12. ölçülerden alınıp büyük üçlü tizleştirilerek kullanılmıştır. İkinci keman, viyola ve çellolardaki katman ise birinci çevrim fa# minör armonisini oluşturan seslerin (la – fa# – do#) işlenmesinden oluşmuştur. 22 – 23. ölçülerde obualardaki uygular dört solo viyolada katlanmıştır. Alto flüt ve kemandaki ezgi 24 – 26. ölçülerde çoksesli olarak solo viyolalara geçmiştir. Sürdinli kontrabas, çello ve solo haricindeki viyolalarda zincirleme küçük ikili ve dokuzlu aralıklardan oluşan işlemeler, durağan ezgiye karşıt sekizliklerden oluşmuştur. 27. ölçüde sürdinli do trompetlerdeki küçük ikili işlemeler yaylılardaki eşliği oluşturan hareketlerden alınarak karşı-egzisel bir biçimde değerlendirilmiştir. 28. ölçüde sürdinsiz beş solo çelloda bu küçük ikili figür çokseslendirilmiştir. Dış partilerde (en kalın ve en ince) yapılan ters hareketle (**la-do-mi-b-solb-lab** – **lab-re-fa-solb-sib**) *ppp* gürlük içerisinde hafif bir gerilim yaratılmıştır (Şekil 107a ve b):

The image displays a complex musical score for measures 19 through 28. It features multiple staves, including woodwinds (flute, clarinet), strings (violin, viola, cello, double bass), and solo instruments (viola, cello). The notation is dense, with many notes, rests, and dynamic markings. Key markings include 'Senza sord.' (senza sord.), 'poco cresc.' (poco cresc.), and 'ppp' (ppp). The score is divided into two systems, with measure numbers 19, 24, and 28 clearly marked. The overall texture is highly polyphonic and intricate.

Şekil 107a ve b: 19 - 28. ölçüler

29 – 30. ölçülerde yaylılarda bulunan yapı 24 – 25 ve 26. ölçülerden alınmıştır. Kornolardaki figürler daha önce birinci kemanlarla çellolarda (11 – 12), alto flütte (20 – 21) ve viyolalarda (24 – 25) yer alan ezginin dikey çevriminden elde edilip çoksesli hale getirilmiştir. 27. ölçüde do trompetlerde bulunan figür, 31 – 33 ölçülerde tekrarlanmıştır. Bu tekrardaki tek değişiklik 32. ölçüde yapılan ses/vuruş eklemesidir. Bu figür 37. ölçüye kadar devam ederken, 34. ölçüden itibaren çellolarda ve solo viyolada başlayan *sib – re – fa – lab – reb* armonisi, ilerleyen ölçülerde ikinci keman, viyola ve çelloların bir kısmında dönüşümlü olarak duyulmaya başlar. Bu uygu, caz müziğinde kullanılan *Bb7 b10* ya da *Bb7 #9* yani üstüne tizleştirilmiş dokuzlu veya pesleştirilmiş onlu eklenmiş yedili (klasik armonide dominant/çeken yedili, caz müziğinde “yedili” olarak adlandırılır) uygula benzerdir (Şekil 108 – 109):

The image shows a musical score for measures 29-33. The score is written for a large ensemble. The parts include Coria Fa (Corns in F), Tr. in Do (Trumpets in D), VI. I (Violins I), VI. II (Violins II), Via. (Viola), 3 Vu. Soli (3 Violas Soli), Vu. gli altri (Violas others), and Cb. (Cello). The score is in 4/4 time and features a complex rhythmic pattern with many sixteenth and thirty-second notes. There are dynamic markings such as *ppp* and *pp*, and performance instructions like *Tutti* and *(con sord.)*. A rehearsal mark '86' is present at the beginning of the section.

Şekil 108: 29 - 33. ölçüler

The image shows a musical score for measures 34-37. The score is written for a large ensemble. The parts include Cl. picc. in Sib (Clarinets in B-flat), Tr. in Do (Trumpets in D), VI. I (Violins I), VI. I 1. leg. (Violins I 1. leg.), Vu. gli altri (Violas others), and Cb. (Cello). The score is in 4/4 time and features a complex rhythmic pattern with many sixteenth and thirty-second notes. There are dynamic markings such as *ppp* and *pp*, and performance instructions like *Tutti* and *(con sord.)*. A rehearsal mark '86' is present at the beginning of the section.

Şekil 109: 34 - 37. Ölçüler

Ayrıntılı olarak incelendiğinde, 38 – 47. ölçülerdeki kesitin beş katmana ayrıldığı görülür. İlk katman, ikinci kemanların dördünde duyulan uygulardan oluşmaktadır. Bu

uygular 34 – 35. ölçülerde viyola ve çelloda bulunan uyguların aynısıdır. Ancak burada kısa (7 sekizlik uzunluğunda) ve uzun (11 sekizlik uzunluğunda) olmak üzere iki farklı çeşitlemesi vardır ve bu çeşitlemeler dönüşümlü olarak duyulur. Uygu kök durumunda iken iki çello tarafından uygunun kök sesi ve beşlisiyle, yarım perde tiz olarak işlendiğinde de do majör uygusunun kök sesi ve beşlisi ile katlanarak zenginleştirilmiştir. İkinci katman ise birinci kemanlarla solo viyoladaki do majör ve mi bemol klarinette fa diyez dominant yedili (fa# – la# – do# – mi) uygularının seslerinden oluşan arpejlerdir. Bu arpejler, birinci katmandaki uyguların iki çeşitlemesinin de son sekizliğinde beraber duyulur. Ancak her bir arpej grubunun farklı nota değerlerinden oluşan gruplamalar halinde seslendirilmesi, ortaya karışık bir yapı çıkarır (Şekil 110):

The image shows a musical score for measures 38-40. The score is written for a large ensemble, including Flageolet (Fl. gr. 1, 2, 3), Violin (Cl. pic. in Bb, Cl. in Sib), Viola (Vcl. in Fa), Violoncello (Vcl. I), and Double Bass (Cb.). The score is in 2/4 time and features a complex arrangement of notes and rests. Key markings include 'senza sord.', 'pp', 'ppp', 'Soli', and 'con sord.'. The score is divided into two systems, with measures 38-40 shown in the first system and measures 41-43 in the second system. The notation includes various note values, rests, and dynamic markings, indicating a highly textured and rhythmic passage.

Şekil 110: 38 - 40. Ölçüler

Üçüncü katmanı oluşturan bas çizgisi, 27. ölçüde ikinci do trompette bulunan karşı ezgiden geliştirilmiştir. Bu *ostinato* yani sürekli bas çizgisi, daha uzun nota değerlerine karşılık daha geniş aralıklar (üçlü ve dördlü) içermekte olup, birinci katmandaki uygu kalıplarındaki gibi 7 ve 11 sekizlik vuruş uzunluğunda iki farklı çeşitlemeden oluşmaktadır. Ancak buradaki eksiltim – artırım (diminution – augmentation) olayı figür sayısında değil, nota sürelerinde yapılmıştır. Buna ek olarak üçüncü katman, birinci katmandan bir dördlük vuruş sonra devreye girmektedir (Şekil 111):

82

The image displays a page of a musical score, numbered 82 at the top left. It covers measures 41 to 44. The score is arranged in a system with multiple staves. The instruments and parts shown are:

- Fl. gr. (Flute grand) - 1 and 2 parts, marked *ff*.
- Cl. in Sib (Clarinet in B-flat) - 1 and 2 parts, marked *ff*.
- Cl. in Sib (Clarinet in B-flat) - 3 part, marked *ff*.
- Cor. in Fa (Cor Anglais) - 1 part, marked *ff*.
- VI. I con sord. div. a 3 (Violin I with sordina, divided into three parts) - marked *ff*.
- VI. II con sord. (Violin II with sordina) - marked *ff*.
- 2 legg. con sord. (Two Violins with sordina, *legg.*) - marked *ff*.
- 1 legg. Vln. (One Violin with sordina, *legg.*) - marked *ff*.
- Vi. e altre (Viola and other strings) - marked *ff*.
- 2 legg. con sord. Vc. (Two Violins with sordina, *legg.*) - marked *ff*.
- gli altri (the other strings) - marked *ff*.
- Cb. div. a 3 (Cello divided into three parts) - marked *ff*.

The score includes various musical notations such as notes, rests, slurs, and dynamic markings. A box containing the number '88' is visible in the upper right of the score area.

Şekil 111: 41 - 44. Ölçüler

Kontrabaslardaki kesintisiz re – sol# – do# ve flütlerdeki uzun sol – do – mi doğuşkanları, dördüncü ve hareketsiz katmanı oluşturmaktadır. Kontrabaslardaki re – sol# – do# sesleri, ikinci kemanlardaki uygunun üçlüsü, yedilisi ve dokuzlusu/onlusu olmakla beraber, *lab* ve *reb* yerine sesteş olarak sol# ve do# kullanımı yaylı çalgılarda diyez seslerin bemollere oranla daha iyi tınlamasından kaynaklanıyor olabilir. Son olarak beşinci katmanı da 27. ölçüde do trompetlerde duyulan karşı ezgisel yapının 40. ölçüden itibaren si bemol klarinet ve fa kornlarda yeniden duyulan tekrarı oluşturmaktadır. Çok tonlu (*politonal*) bir yapı oluşturan bütün bu katmanlar farklı aralıklarla ve dönüşümlü olarak 47. ölçüye kadar tekrarlanmaktadır (Şekil 112):

The image displays a complex musical score for measures 45-47. The score is organized into several systems of staves. The top system includes staves for Flute (Fl.), Piccolo (Pic.), and Clarinet in B-flat (Cl. in Bb). The middle system features three staves for Trombones (Tr. in F), with the first staff marked 'cra sord.' and the others 'cra sord.'. Below this is a system for Violins (Vl. 1 & 2), with the first staff marked 'v. a 3'. The next system contains three staves for Violas (Vla.), with the first staff marked 'v. a 3'. The following system includes staves for Violins (Vl.), Violas (Vla.), and Cellos/Double Basses (Cb. & Kb.), with the first staff marked 'v. a 3'. The bottom system shows staves for Percussion (Perc.), with the first staff marked 'v. a 3'. The score is filled with musical notation, including notes, rests, and dynamic markings like 'Flag.' and 'cra sord.'.

Şekil 112: 45 - 47. Ölçüler

48 – 51. ölçülerde kornalarda duyulan ezgi, 11 – 12. ölçülerde birinci kemanlarda bulunan ezginin aktarımlı (transpoze) ve çöksesli halidir. Arka planda flütlerde bulunan do majör uygusu devam ederken tempoda artış gözlenmektedir ($\text{♩} = 60$; Şekil 113). 52 – 55. ölçülerde yeniden başlangıç temposuna dönülür. Daha önce si bemol klarinetlerde duyulan sekizli katlanmış ve ikili aralıklardan oluşan figür burada kornalarda yer almaktadır. Çello ve kontrabaslardaki figür, 27. ölçüde do trompetlerde bulunan karşı ezginin başlangıç sesinin çıkartılıp aktarım yapılmış ve çökseslendirilmiş halidir. 55. ölçüde solo çelloda geniş aralıklardan oluşan ve si bemol klarinetle yaylıların oluşturduğu tınıya da uyumlu bir karşı ezgi vardır (Şekil 114):

89 Più mosso $\text{♩} = 60$ 83

1 senza sord.

Solo
pp (très lointain)
Solo
pp (très lointain)
Solo
pp (très lointain)

Şekil 113: 48 - 51. ölçüler

90 Tempo I $\text{♩} = 48$

1. l. baş. in Sib 1

2. r. in Fa 2

Vc. Soli

li altri Vc. div.

Cb. div.

Solo
p
pp sempre
senza sord. le 2º accordez la corde ut en si
pizz.
con sord. arco
pizz.
con sord. arco

Şekil 114: 52 - 55. Ölçüler

1.2.2. Genç Kızların Gizemli Çemberi (60 ölçü, yürüyüş hızında ve hareketli, $\text{♩} = 60$)

56 – 62. ölçülerde altı viyolada çoksesli olarak duyulan ezgi 10 – 11. ölçülerde 1. kemanlarda bulunan figürden alınıp geliştirilmiştir. Viyolaların partilerine birbirinden ayrı olarak incelendiğinde birinci viyolanın ezgiyi, ikinci viyolanın da birinci viyoladaki ezginin ufak değişiklikler dışında olduğu gibi büyük üçlü aşağıya aktarım yapılmış halini seslendirdiği görülebilir. Üçüncü viyoladaki ezgi, birincidekine benzer yapıda olup paralel hareket etmektedir. Dördüncü ve altıncı viyoladaki ezgi çizgileri tamamen, beşinci viyoladaki ezgi çizgisi ise kısmen birinci viyoladaki ezgiye ters hareketle ilerlemektedir. Dikey olarak ele alındığında ise, altı viyoladaki ezgilerin üst üste konmasıyla ortaya çıkan her uyguda eksik sekizli/büyük yedili veya küçük ikili/artık birli uyuşumsuz aralıklar bulunmaktadır. Şarkı söyler gibi ancak kuvvetli (*forte*) olmayan bir gürlük ve deyiş tarzı hâkimdir (Şekil 115):

91 Andante con moto $\text{♩} = 60$ 92

6 Viols. Solo

molto cant. ma non f

Şekil 115: 56 - 62. ölçüler altı solo viyola

Çello ve kontrabaslardaki eşlik, doğuşkanlar ve *pizzicato*'lar olmak üzere iki katmandan oluşmaktadır. Solo görevi üstlenmemiş olan çellolarda bulunan *pizzicato* figürün sesleri (si – fa# – do# – mi), iki solo çelloda ve iki solo kontrabasta doğuşkan olarak paylaştırılmıştır. İkinci solo çellonun do teli si olarak akortlanmış ve fa diyez doğuşkanının elde edilmesi sağlanmıştır. Si majör ve minör temellerini bir arada içeren kesit, 62. ölçüde sürdünli do trompetlerde de katlanmış olarak duyulan sol diyez minör uygusunda ve çok hafif gürlükte bir durgu yapar (Şekil 116):

The image shows a musical score for measures 56-62. The instruments are Cor. in Fa (Trumpet in F), Tr. in Do (Trumpet in D), 2 Vc. Soli (Violins), Vc. div. (Violoncello), and 2 Cb. Soli (Double Basses). The score includes various dynamics and performance instructions such as *tenuto sempre*, *con sord.*, *senza sord.*, *p*, and *ppp*.

Şekil 116: 56 - 62. ölçüler korno, trompet, çello, kontrabas

64. ölçüde hız artar ve ifade değişir (*Piu mosso* – daha hareketli $\theta = 80$). Si bemol klarinetlerdeki triller sonrası 65. ölçünün sonunda üç gruba ayrılmış birinci kemanlarda başlayan yay tremololarıyla duyulan ikililer, sürdinsiz ve tuşeye yakın çalınmaktadır. Tremoloların alacasal (*kromatik*) hareketi, ilk bölümün 32 – 37. ölçülerinde do flüt ve alto flütteki sekizlik üçlemelerden oluşan dörtlü tımların hareketiyle benzerlik göstermektedir. Gürlükteki dalgalanmalar hafif bir gerilim yaratmaktadır. Alto flütteki ezgi, eserin ana temasındaki figürlerden geliştirilmiştir (Şekil 117):

13] Più mosso $\text{♩} = 80$

Şekil 117: 64 - 70. ölçüler

74 – 79. ölçülerde alto flütten si bemol klarinetlere çift sesli olarak geçen ezgi büyük yedili katlanmıştır ve uyuşumsuz duyulmaktadır. Arka plandaki büyük ikili yay tremoloları iki ölçü boyunca ikinci kemanlarda yer aldıktan sonra büyük dokuzluya dönüşmüş bir şekilde viyolalara geçer. 80 – 87. ölçülerde ezgi üçlü ve sekizli katlanmış olarak önce obua ve fagotta, sonra da (83. ölçüden itibaren) si bemol klarinet, ikinci kemanlar ve birinci grup viyolalarda duyulur. Birinci kemanlarla ikinci grup çellolarda büyük yedili ve tam sekizli katlanmış olarak yer alan figürlerle ilk bölümde 32 – 37. ölçülerde birinci flütteki figürler arasında benzerlik vardır (Şekil 118 – 119):

Şekil 118: 71 - 78. ölçüler

86

Ob. 1 2

Cl. in Sib 1 2

Cl. bas. in Sib

Fag. 1

95 96

p cant.

p

mf

p cant.

95 96

VI. I div. a3 con sord.

VI. II div.

2 Solo

Vle.

le altre

Vc. div.

Tutti senza sord.

mf

p

cant.

mf

cant.

mf

Şekil 119: 79 - 85. ölçüler

88. ölçüden itibaren metronom hızı 80'den 60'a düşer. Kornodaki mi bemol pedalı üzerinde çellolarda ve ikinci grup viyolalarda iç içe geçmiş dokuzlu tımlar (sol# – la#; do# – re#) ile do flüt, alto flüt ve birinci grup viyolalarda sekizli katlanmış ve re merkezli durağan ezgi birbirleriyle karşıtlık oluşturmaktadır. 94 – 95. ölçülerde do flüt ile alto flütteki aralıklar ters çevrilmiştir. Ezginin ilk kesiti birinci trompette katlanmış, dördüncü korno da ezgiyle uyuşumludur. Ancak diğer korno ve trompetler ezgiden farklı bir tonal yapıdadır ve bağımsız hareket etmektedir. Devinimi sağlayan korangledeki sekizlikler ve çellolarla kontrabaslarda her iki dörtlükte bir duyulan *pizzicato* bas sesleridir. 95. ölçüde motif ekleme yoluyla ölçü biriminde değişiklik yapılmıştır (6/4 → 8/4; Şekil 120 – 121):

ve eşliği devralan kornların sayısı 4'ten 3'e düşerken çellolar da yay tremololu ve doğuşkan olarak çalınan do ve fa# pedal sesleriyle kornlara katılmışlardır (Şekil 122):

The image shows a musical score for measures 96-100. The instruments listed on the left are: Fl. gr. 1 & 2, Cl. alto, Cl. in Sib. 1 & 2, Fag. 1, Tr. in Fa (1, 2, 4, 6, 8), Vl. I, Vl. II, Vla., and Vc. div. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. Key markings include 'cantabile' at measure 99, 'mf' throughout, 'senza sord.' for the woodwinds, 'Tutti unis. (con sord.)' for the strings, 'flautando' for the flutes, 'arco' for the strings, and 'mf molto cant.' for the violins and violas. The score ends with 'senza sord.' and 'pp' for the strings at measure 100.

Şekil 122: 96 - 100. ölçüler

102 – 103. ölçülerde de ezgi motif eklenmiş ve üç sesli olarak obualara yer almaktadır. Obualardaki çoksesli ezgiye bazı istisnalar dışında birebir ters hareketteki uygulamadan oluşan bir katman ise üç solo çelloda duyulmaktadır. Tremolo pedal görevi de bu kez birinci kemanlardaki doğuşkanlara (sol# – do#) geçmiştir. 104. ölçüde dört korno ve viyolaların bir kısmı dışında bütün orkestra susmuştur. Üçüncü ve dördüncü kornlar aniden kuvvetli başlayıp sönen uzun do – re tınısını (viyolalardaki *pizzicato* re sesi de bu tınıya dâhildir), birinci ve ikinci kornlar da tam beşli – büyük üçlü işlemlerini (si – fa# → mi – sol#) üstlenmişlerdir (Şekil 123):

88

101

Fl. gr.

Ob.

Cor. in Fa

VI. I div.

VI. II div.

Vla. div.

Vc. 3 Soli

gli altri Vc. div.

senza sord.

Solo

mf cantabile

pp

1.2.3

4.5

8 div.

7

8

pizz. arco

poco sf

cantabile (non f)

B. & H. 19441

Şekil 123: 101 - 105. ölçüler

105 – 108. ölçülerde obualardaki ve solo çellolardaki ezgiler tekrarlanmaya ve geliştirilmeye devam ederken, arka planda yaylılarda ve flütlerde ardı ardına duyulan doğuşkanlardan oluşan bir eşlik katmanı vardır. 109 – 112. ölçülerde kornalarda, do trompetlerde, ikinci kemanların ve viyolaların bir kısmında duyulan figürler 104. ölçüden alınıp tam beşli yukarıya aktarılmış (transpoze edilmiş) ve geliştirilmiştir. 104. ölçüde birinci ve ikinci kornalarda bulunan figürler aktarım yapılmış olarak do

trompetlere geçmiştir, üçüncü ve dördüncü kornlardaki küçük ikili tınısı da bu kez birinci ve üçüncü kornlara verilmiştir. İkinci ve dördüncü kornlarda ise dönüşümlü olarak duyulan küçük yedili atlamalar (si – la) yer almaktadır. Bütün figürler, dört ölçü boyunca kesintisiz tekrarlanırken, gürlük ve hız da giderek artmaktadır (Şekil 124):

The image shows a page of a musical score, page 89, numbered 102. The score is for measures 106-111. The instruments are arranged as follows:

- Fl. gr.** (Flute): 1 and 2 staves.
- ob.** (Oboe): 1 and 2 staves.
- 3.** (Clarinet): 1 and 2 staves.
- 4.** (Bassoon): 1 and 2 staves.
- 5.** (Saxophone): 1 and 2 staves.
- 6.** (Trumpet): 1, 2, 3, and 4 staves.
- 7.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 8.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 9.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 10.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 11.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 12.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 13.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 14.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 15.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 16.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 17.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 18.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 19.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 20.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 21.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 22.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 23.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 24.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 25.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 26.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 27.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 28.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 29.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 30.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 31.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 32.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 33.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 34.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 35.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 36.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 37.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 38.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 39.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 40.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 41.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 42.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 43.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 44.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 45.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 46.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 47.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 48.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 49.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 50.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 51.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 52.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 53.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 54.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 55.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 56.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 57.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 58.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 59.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 60.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 61.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 62.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 63.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 64.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 65.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 66.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 67.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 68.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 69.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 70.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 71.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 72.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 73.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 74.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 75.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 76.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 77.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 78.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 79.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 80.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 81.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 82.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 83.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 84.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 85.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 86.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 87.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 88.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 89.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 90.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 91.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 92.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 93.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 94.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 95.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 96.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 97.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 98.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 99.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 100.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 101.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 102.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 103.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 104.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 105.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 106.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 107.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 108.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 109.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 110.** (Trumpet): 1 and 2 staves.
- 111.** (Trumpet): 1 and 2 staves.

The score includes various musical notations such as dynamics (poco a poco crescendo ed), articulation (pizz.), and performance instructions (con sord., senza sord.). The page number 89 is visible in the top right corner. The publisher information 'B. & H. 19441' is at the bottom center.

Şekil 124: 106 - 111. ölçüler

113. ölçüde flütlerde, klarinetlerde, kemanlarda ve çellolarda alacasal çıkışlar ve kaydırmalar (*glissando*), kornlarda, trompetlerde ve trombonlarda atlamalı figürler ve arpejler bulunmaktadır. Ölçünün son dörtlüğünde vurma çalgılar dışında bütün çalgılara bölüştürülmüş sol – si – do# – re# – fa# uygulamasıyla tam-tam'da (gong) duyulan tını, çelik üçgen (triangle) çubuğunun yay çizecek şekilde çalgı yüzeyinde kaydırılmasıyla elde edilmiştir ve tepe noktasını (*climax*) belirgin bir şekilde vurgulamaktadır. Sonraki ölçüde yaylılar ve timpanideki vurgulu fa# – la – do – mi $\flat$ uygulaması, davuldaki vuruşlarla desteklenerek sonraki bölüme geçiş yapılmıştır (Şekil 125):

The image shows a page of a musical score for measures 103 to 120. The score is written for a large ensemble, including woodwinds, brass, percussion, and strings. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 4/4. The tempo is marked 'accelerando'. The score is divided into two systems. The first system covers measures 103 to 120, and the second system covers measures 103 to 120. The instruments listed on the left are: Fl. pic., Fl. gr., Fl. alto, Ob., Cl. in Sib., Cor. in Fa., Tr. pic. in Re, Tr. in Do, Trbn., Timp., G. C., Tam-T., Vl. I div., Vl. II div., Vla. div., Vc., and Cb. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. Key markings include 'accelerando', 'glissando', 'con sord.', 'senza sord.', 'Tutti unis. gliss.', and 'glissando colla bacch. di Triangolo'. The score is numbered 103 and 120 at the beginning and end of the systems respectively. At the bottom of the page, there is a small note: '* glissez rapidement avec la baguette de Triangolo, décrivant un arc sur la surface de l'instrument. B. & H. 19441'.

Şekil 125: 112 - 114. Ölçüler

1.2.3. Seçilen Kurban Kızın Yüceltilişi (58 ölçü, canlı bir deyişle, $\text{♩} = 144$)

Eserin A – B – A biçimindeki bu bölümünde 134. ölçünün sonuna kadar süren A kesitinde bir temel figür öne çıkmaktadır. Bu figürü oluşturan parçalardan hem motifsel – yatay hem de uygusal – dikey geliştirim yapılmıştır (Şekil 126a ve b):

Figürün Asıl Kullanımı (115 – 116)

The image displays a musical score for a section titled "Figürün Asıl Kullanımı (115 – 116)". The score is for a full orchestra and includes parts for Fl. picc., Fl. gr., Fl. alto, Ob., C. ing., Fl. picc. in Mit., Fl. in Sib., Cl. bas. in Sib., Fag., C. Fag., Tr. in Fa, Tr. picc. in Re, Tbe., Timp., G. C., Vi. I, Vi. II, Vla., Vc., and Cb. The score is marked "104 Vivo ♩ = 144" and "ff sempre". The main part of the score is on the left, and a detailed view of the first part of the figure is on the right. The detailed view shows the first part of the figure (measures 115-116) and the beginning of the second part (measure 119). The detailed view is marked "poco sf" and "arco".

Şekil 126a ve b: 115, 116 ve 119. ölçüler
Figürün ilk parçası yineleniyor (119)

Görüldüğü gibi dikey – yatay, süslemeli – süslemesiz olarak işlenen figür, aslında ilk bölümün (Yeryüzüne Tapınış) giriş parçasının 28. ölçüsünde alt flütte bulunan ve İlkbahar Rondoları parçasının temel figüründen geliştirilmiştir (Şekil 127a-b-c):

Temel Figür (116. ölçü - Flüt)

Yeryüzüne Tapınış (28. ölçü – Alto Flüt)

GLORIFICATION OF THE CHOSEN ONE
GLORIFICATION DE L'ÉLUÉ

104 Vivo ♩ = 144 105

Fl. picc.
Fl. gr.
Fl. alto
Ob.
C. ing.
Cl. picc. in Mib
Cl. in Sib
Cl. bas. in Sib
Fag.
C. Fag.
Tr. in Fa
Tr. picc. in Re
Tr. in Do
Tba.
Timp.
G. C.
V. I.
V. II.
Vla.
Vc.
Cb.

1.3 a2
2.4 a2
5.7 a2
6.8 a2

senza sord.
sf sempre
arco pizz. arco pizz. arco pizz. arco pizz.

8 poco sf

R. & H. 19441

Şekil 127a-b-c: 115 - 118. Ölçüler

Ölçü birimine değer ekleme – çıkarma yöntemiyle işlenen figürlerin tekrar sıklıkları ve aralıkları değişkendir. 121. ölçünün sonundaki alacasal ve kakışkan tınılardan oluşan çıkış, figürün ilk yarısındaki süslemelerden geliştirilmiştir. Figürün ikinci yarısındaki düzum kalıbı nota değerleri küçültülerek 122. ölçüde verilmiştir (Şekil 128):

92

Fl. picc. 106 Flitzg. *f* *cresc.*

Fl. gr. 1 2 3 *a2* *f* *cresc.* Flitzg. *f* *cresc.*

Fl. alto *f* *cresc.* Flitzg. *f* *cresc.*

Ob. 1 2 3 4 *f* *cresc.* Flitzg. *f* *cresc.*

C. ing. *f* *cresc.* Flitzg. *f* *cresc.*

Cl. picc. in Mib *f* *cresc.* Flitzg. *f* *cresc.*

Cl. in Sib 1 2 3 *f* *cresc.* Flitzg. *f* *cresc.*

Cl. bas. in Sib *a3* *f* *cresc.* Flitzg. *f* *cresc.*

Fag. 1 2 3

C. Fag. 1 2 *a2* *f* *cresc.*

Cor. in Fa 1.3 a 2 2.4 a 2 3.7 a 2 5.7 6.8 *f* *cresc.* Pavillon on l'air *gliss.*

Tr. picc. in Re

Tr. in Do 1 2 3 4 *f* *cresc.*

Trbn. 1 2 *a2* *f* *cresc.*

Tbe. 1 2 *f* *cresc.*

Timp. *f* *cresc.*

Tam-t. 7 8 13 8 13 8 *gliss. colla bacch. di Triang.* 17 4

VI. I *arco* *pizz.* *arco* 106 *pizz.* *arco* *div.* *gliss.*

VI. II *arco* *pizz.* *arco* *cresc.* *cresc.* *arco* *gliss.*

Vle. *arco* *pizz.* *arco* *cresc.* *cresc.* *arco* *gliss.*

Vc. *arco* *pizz.* *arco* *cresc.* *cresc.* *arco* *gliss.*

Cb. *arco* *pizz.* *arco* *cresc.* *cresc.* *arco* *gliss.*

B. & H. 19441

Şekil 128: 119 - 121. ölçüler

123 – 124. ölçüler önceki iki ölçüden alınan katmanın vuruş eklenerek süre bakımından genişletilmiş halidir (iriltme – *augmentation*). Alcasal çöksesli çıkıcı dizi genişletilmiş (4/8 → 3/4) olup 121. ölçüde içiçe geçtiği ezgiden ayrılmıştır (Şekil 129):

93

107

Fl. picc.

Fl. gr.

Fl. alto

Ob.

C. ing.

Cl. picc. in Mib

Cl. in Sib

Cl. bas. in Sib

Fag.

Cor. in Fa

Tr. picc. in Re

Tr. in Do

Trbn.

Timp.

G. C.

Tam-t.

VI. I

VI. II div.

Vle.

Vc.

Ob.

B. & H. 19441

Şekil 129: 122 - 123. ölçüler

Ezginin ve çıkıcı alacasal dizilerin üst üste bindirilmesiyle oluşan dörtlü tınların ardı ardına yinelenmesi 127. ölçünün sonuna kadar devam etmektedir. 127. ölçüde yer alan ve aynı yapıdaki tını işlemleri, 122. ve 124. ölçüdekiler gibidir (Şekil 130):

94

Fl. picc.

Fl. gr.

Fl. alto

Ob.

Cl. ing.

Cl. picc. in Mib

Cl. in Sib

Cl. bas. in Sib

Fag.

C. Fag.

Cor. in Fa

Tr. picc. in Re

Tr. in Do

Trbn.

Tbe.

Timp.

G. C.

Tam-t.

VI. I

VI. II div.

Vie.

Vc.

Cb.

108

ff

Flitzg.

cresc.

ff

come sopra

sf

gliss.

uniss.

108

pizz.

arco div.

gliss.

pizz.

arco

gliss.

B. & H. 19441

Şekil 130: 124 - 126. ölçüler

128. ölçüde çello ve kontrabaslardaki la pedalı üzerinde obua, alt obua, korno, keman ve viyolalardan oluşan grupta duyulan iç içe geçmiş eksik, artık ve tam dörtlülerin oluşturduğu kakışkan uygular kesik bir biçimde duyulmaktadır. Bu yapı 130. ölçüde vuruş ve dolayısıyla uygu sayısı arttırılarak geliştirilmiştir (Şekil 131):

95

The image shows a page of a musical score for measures 109 to 130. The score is for a large orchestra and includes the following instruments and parts:

- Fl. picc. (Piccolo Flute)
- Fl. gr. (Grand Flute)
- Fl. alto (Alto Flute)
- Ob. (Oboe)
- C. ing. (English Horn)
- Cl. picc. in Mi $\flat$ (Piccolo Clarinet in E-flat)
- Cl. in Sib (Clarinet in B-flat)
- Cl. bas. in Sib (Bass Clarinet in B-flat)
- Fag. (Bassoon)
- C. Fag. (Contrabassoon)
- Cor. in Fa (French Horn in F)
- Tr. picc. in Re (Piccolo Trumpet in D)
- Tr. in Do (Trumpet in D)
- Trbn. (Trombone)
- Tbn. (Trombone)
- Timp. (Timpani)
- G. C. (Cymbal)
- Tam-t. (Tamtam)
- VI. I (Violin I)
- VI. II div. (Violin II, divided)
- Vle. (Viola)
- Vc. (Violoncello)
- Cb. (Contrabass)

The score is marked with a box containing the number 109 at the beginning of the first measure. The key signature is one sharp (F#). The time signature is 4/4. The score includes various dynamic markings such as *fff*, *sf*, and *sfz*. Performance instructions like *div. a 3* and *pizz.* are also present. The page number 95 is located in the top right corner. The publisher's name B. & H. 19441 is at the bottom center.

Şekil 131: 127 - 130. ölçüler

96

Fl. picc. 110

Fl. gr. 1 2 3 a3

Fl. alto

Ob. 1 2 3 4 sf sim.

C. ing. sf sim.

Cl. picc. in Mib

Cl. in Sib 1 2 3 sf

Cl. bas. in Sib sf

Fag. 1 2 3 a3 fff

C. Fag. 1 2 a2 fff C. Fag. 2 muta in Fag. 4

Cor. in Fa 1.3 2.4 a2 a1 a2 sf sim.

Tr. picc. in Re sf

Tr. in Do 3 4 sf

Tbe. 1 2 sf

Timp.

VI. I 110 unis. pizz. arco pizz. arco pizz. arco pizz.

VI. II unis. sf sim.

Vin. unis. sf sim. arco pizz. arco pizz. arco pizz.

Vc. sf sim.

Cb. sf sim.

B. & H. 19441 sim.

Şekil 132: 131 - 134. ölçüler

131 – 134. ölçülerdeki kesit bölümün girişindeki üç ölçünün (sırasıyla 116, 115, 119 ve tekrar 115) bileşimidir (Şekil 132). 135 – 140. ölçülerde ise soru – cevap niteliğinde iki öge vardır. Bunlardan birincisi 135, 137 ve 139. ölçülerde klarinetlerdeki inici – çıkıcı diziler ve korno, trombon, keman, viyolalardaki glissando hareketler ile flütlerdeki büyük aralıkların ve atlamaların ağırlıklı olduğu figürlerden oluşan *fff* (fortississimo) katmandır. İkinci öge ise birincisine oranla daha durağan yapıda olup, obua, alt obua ve yaylılarda katlanmış ve birbirlerine karşıt hareketteki işlemlerle korno ve

trompetlerdeki uzun sekizlilerin bileşimidir. Genel olarak bu kesitte fa sesi hem üst hem de alt pedal sesi olarak nitelendirilebilecek kadar sık duyulmaktadır ki bütün ezgisel ve uygusal işlemler kakışkan tınılar oluşturmalarına karşın fa ekseninden uzaklaşmamıştır. Kornolardaki sekizlilerin trompetleri katlamakla beraber yanaşık olmayan işlemlerle fa eksenini etrafında kakışkan tınılar yaratması (fa – mi – sol bemol) bu duruma gösterilebilecek örneklerden biridir (Şekil 133):

The image displays a page of a musical score, specifically measures 111 and 112. The score is written for a large ensemble, including Flutes (piccolo and grand), Oboes, Clarinets (piccolo and in B-flat), Bassoons (in B-flat and in Sib), Cor Anglais, Trumpets (piccolo and in B-flat), Trombones (in B-flat and in Do), Trombones (in B-flat), and Strings (Violins I and II, Viola, Violoncello, and Contrabasso). The score features complex rhythmic patterns, including triplets and sixteenth notes, and is marked with dynamics such as *fff* and *gliss.*. The key signature is one flat (B-flat major/D minor). The score is numbered 111 and 112 at the top of the staves. The publisher's name, B. & H. 19441, is visible at the bottom of the page.

Şekil 133: 135 - 139. ölçüler

141 – 146. ölçüler, bir sonraki kesite hazırlık niteliğindedir, çünkü hem önceki hem de sonraki kesitlerden malzemeler içermektedir. Bir önceki kesitten alınma figürler ve katmanlar geliştirilirken, 147. ölçüden itibaren başlayacak olan köprünün de bazı parçaları araya serpiştirilmiştir. Örneğin, 141, 144, 145 ve 146. ölçülerde obualardaki ve yaylılardaki işlemler (bir önceki kesitten alınmıştır) flütlerde katlanmış ve aynı zamanda motifi oluşturan nota değerleri küçültülerek bir çeşit ufaltma (*rhythmic diminution*) ve sıkıştırım (*stretto* da denebilir) yapılmıştır. Diğer örnekte de sonraki kesite hazırlayıcı görev üstlenmiş olan katman görülmektedir (Şekil 134a ve b):

Şekil 134a ve b: 140 - 142. ölçüler

142. ölçüden alınan ikinci örnekte aniden azalan gürlüğün yanı sıra, bas klarinet, fagot, kontrafagot, timpani, viyola, çello ve kontrabaslardaki fa eksenli işlemeli bas çizgisi ve kemanlardaki dörtlü tımların hâkimiyeti göze çarpmaktadır. Gürlüğün azalmasına katkıda bulunan öğeler, yaylılarda *pizzicato* kullanılması ve orkestradaki aktif çalgı sayısının azalmasıdır. Ayrıca bakır üfleme çalgıların da bu ölçüde duyulmaması gürlük seviyesini etkileyen sebeplerden biridir ki, ortaya çıkabilecek bir monotonluğun önüne de bu kısa ve ani değişiklik sayesinde geçilmiştir (Şekil 135):

113

Fl. picc. 1

Fl. gr. 2 3

Ob. 1 2 3 4

Cl. ing.

Cl. picc. in Mib

Cl. in Sib 1 2 3

Cl. bas. in Sib

Fag. 1 2

C. Fag.

Cor. in Fa 1.3 2.4 a2

Tr. picc. in Re 1 2

Tr. in Do 3 4

Trbn. 3

Tbe. 1 2 a2 b

Timp. bacch. di Tamburo

G. C. 3 4 15 4 bacch. di Timp.

VI. I div. a 3 pizz. 113

VI. II div. a 3 pizz. arco b

Vie. pizz. arco

Vc. pizz. arco

Cb. pizz. arco

B. & H. 19441

Şekil 135: 140 - 143. ölçüler orkestra

146. ölçüde bulunan bir çeşit özetleme görevindeki sıkıştırımdan sonra 147. ölçüden 159. ölçüye kadar süren ve başa dönüşten önceki son kesit başlar (Şekil 136):

The image shows a page of a musical score, specifically measures 144 to 147. The score is written for a large orchestra and includes the following instruments and parts:

- Fl. picc. (Piccolo Flute)
- Fl. gr. (Grand Flute)
- Ob. (Oboe)
- C. ing. (English Clarinet)
- Cl. picc. in Mib (Piccolo Clarinet in B-flat)
- Cl. in Sib (Clarinet in B-flat)
- Cl. bas in Sib (Bass Clarinet in B-flat)
- Fag. (Bassoon)
- C. Fag. (Contrabassoon)
- Cor. in Fa (Horn in F)
- Tr. picc. in Re (Piccolo Trumpet in D)
- Tr. in Do (Trumpet in D)
- Trbn. (Trombone)
- Tbe. (Tuba)
- Timp. (Timpani)
- G. C. (Cymbal)
- VI. I (Violin I)
- VI. II (Violin II)
- Vie. (Viola)
- Vc. (Violoncello)
- Ch. (Cello)

The score is in 4/4 time and features various musical notations, including dynamics (e.g., *poco sf*, *mp*, *mf*, *pp*), articulation (e.g., *pizz.*, *div. a 3*), and performance instructions (e.g., *Solo marc.*, *Solo marc. ff*, *sempre sim.*). The page number 114 is visible in the top right corner of the score.

Şekil 136: 144 - 147. ölçüler

Bu kesitin en önemli özelliği, yaylılardaki çoksesli motifin, Stravinski'nin bale ve orkestra için yazılmış bir diğer eseri "Ateşkuşu"nun süit sürümündeki parçalardan "Kral Kaschei'nin Cehennem Dansı"nın temel ezgisine büyük bir benzerlik göstermesidir. 151. ölçüye kadar olan kısım *ostinato* yapıdadır. 142. ölçüde önceden verilmiş malzeme temel alındığında bas klarinet, viyola ve çellolardaki bas çizgisindeki küçük ikili hareketlerin 147. ölçüden itibaren küçük dokuzlu olarak değiştiği görülmektedir. Ayrıca aktif durumdaki fagot sayısının 2'den 4'e çıkarılarak seslendirdiği bas çizgisine timpanideki gibi eklenen sekizli atlamalar sayesinde daha hareketli ve gerilimi artırıcı bir karakter kazandırılması ve kemanlardaki üç sesli tınıların 149. ölçüden itibaren beş sesli hale getirilmesi de dikkat çeken diğer unsurlardır (Şekil 137):

The image displays a musical score for measures 148-151. The score is written for a variety of instruments, including Cl. bas. in Sib, Fag. (1-4), C. Fag., Cor. in Fa (1-7), Timp., G. C., Vl. I, II div. a3, Vle., Vc., and Cb. The music features complex rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. Dynamics such as *mf* and *f* are indicated. The score is attributed to B. & H. 19441.

Şekil 137: 148 - 151. ölçüler

152. ölçüden itibaren gerilim belirgin bir şekilde artmaya başlar. Ostinato yürüyüş kalıbı her iki ölçüde bir ani vurgulamalar, çalgı katılımları ve değişikliklerle sekteye uğrasa da hareket sürekli olarak devam etmektedir. Mi bemol sesi üst pedal sesi olarak flütlerdeki ve birinci kemanlardaki trillerde kullanılmaktadır. Ayrıca obualarda ve kemanlarda birbirine ters hareket eden aşıtlar ile klarinetlerdeki ters hareketli arpejler de yapısal olarak mi bemol *dorian* modunu temel almışlardır (Şekil 138):

The image shows a page of a musical score, numbered 115 at the top left and 101 at the top right. The score is for measures 115 to 155. The instruments listed on the left are: Fl. picc., Fl. gr., Fl. alto, Ob., Cl. picc. a Mib, Cl. in Sib, Cl. bas. in Sib, Fag. 1, 2, 3, 4, Fag., Tr. in Fa, Tr. in Do, Trbu., Timp., G. C., Fl. I, II, III, a3, Vln., Vcl., and Ch. The score is written in 4/4 time and features a complex arrangement of notes, rests, and dynamic markings such as *mf*, *ff*, *pp*, *arco*, *pizz.*, and *imp.*. The music is characterized by a steady, rhythmic pattern with occasional accents and changes in dynamics. The bottom of the page is marked with the publisher's information: B. & H. 10441.

Şekil 138: 152 - 155. ölçüler

Do trompet ile trombonlardaki atlamalı ve ters hareketler içeren çizgilerin oluşturduğu ikili ve dokuzlu tınlar vurgulu (*marcato*) çalınarak öne çıkmıştır. 158. ölçüdeki mi – sib – mi – do – lab çizgisi flütler ve kornlarda (3. ve 8. kornlar hariç), mi – lab – sol – solb – fa çizgisi de obualar, 1. fagot, trompet (3. ve 4.) ve trombonlardadır (1 ve 2). Kakışkan bas görevini üstlenen fa-mi – mi-mib – re#-re – mi-re# büyük yedilileri de 2. fagot, 8. korno, çellolar ve kontrabaslar arasında paylaştırılmıştır (Şekil 139):

102

116

Molto allargando

Fl. picc.

1 2

Fl. gr.

3

Fl. alto

1 2

Ob.

3 4

Cl. picc. in Mib

1

Cl. in Sib

2 3

Cl. bas. in Sib

1 2

Fag.

3 4

C. Fag.

1 2

3 4

Cor. in Fa 5

6

7 8

Tr. in Do

1 2

3 4

Trbu.

1 2

Tbe.

1 2

Timp.

G.C.

116

pizz.

arco

Vl. I, II div.a3

1 2 3

Vle.

Vc.

Ch.

Les pavillons en l'air

Les pavillons en l'air

Les pavillons en l'air

Les pavillons en l'air

Fag. 4 muta in C. Fag. 2

bachetta di G.C.

Molto allargando

B. & H. 10441

Şekil 139: 156 - 158. ölçüler

159. ölçüden itibaren alacasal aşıtların ve glissando çıkışların başlamasıyla birlikte, A – B – A biçimindeki parçada başa dönülür. 173. ölçüde bir sonraki parçanın başlangıcına dek A kesitinin özetlenmiş hali tekrarlanmaktadır (Şekil 140):

117 a tempo

103

picc.

Fl. gr. 1 2 3

Fl. alto

Ob. 1 2 3 4

Cl. ing.

Cl. picc. a Sib

Cl. Sib 1 2 3

Cl. bas. a Sib

Fag. 1 2 3

C. Fag. 1 2

1.3 2.4 5 6 7 8

Tr. picc. in Re

Tr. in Do 1 2 3 4

Trbn. 1 2

Tbn. 1 2

Timp.

Ham-t. 1 2 3 4

Vi. I div.

Vi. II div.

Vie.

Vc. div.

Cb.

Les pavillons en l'air

gliss. colla bacch. di Triang.

117 a tempo

gliss. unis. pizz. arco pizz.

sim. sim. sim. sim.

div. détaché

arco

Şekil 140: 159 - 161. ölçüler

1.2.4. Ataların Anılması (42 ölçü, canlı bir deyişle, ♩= 144)

EVOCATION OF THE ANCESTORS
EVOCATION DES ANCÊTRES

♩ = 144

121 122

G.P.

Fl. picc. 1

Fl. gr. 2 3

Fl. alto

Ob. 1.3 2.4

C. ing.

Cl. picc. in Mib

Cl. in Sib 1 2 3

Cl. bas. in Sib

Cor. in Fa 1.3 2.4 6.8

Tr. picc. in Re

Tr. in Do 1 2 3 4

Trbn. 1 2

Trbn. 3 e Tba.

Timp.

G.C.

VI. I

VI. II

Vle.

Vc.

Cb.

B. & H. 19441

Şekil 141: 173 - 182. ölçüler orkestra

Kısa bir ara çalım (*interlude*) niteliğinde olan bu parça, bir ölçülük büyük sus (*Grand Pause*) sonrasında 174. ölçüde bas klarinet, timpani, çello ve kontrabaslarda *glissando* karakterindeki inici bir figürle süslenmiş vurgulu re diyez pedalıyla başlar. 176 – 180. ölçülerde de trombon ve tuba haricindeki bütün üfleme çalgılarda la minör yedili uygusu işlemeli olarak işlemelerin (sol – la – do – mi → sol – la – sib – re – mi) duyulmaktadır. 179. ölçüde bu uygular trombon, tuba ve yaylılarda da katlanarak vurgulanmıştır. 180. ölçüde ise timpanide re diyez pedal sesi üzerinde yapılan *crescendo*'lu *tremololar*, bas görevindeki diğer çalgıların üzerinde gerilimi arttıran bir etki yaratmaktadır. 174'ün tekrarı olan 181. ölçüden sonra, başta üfleme çalgılarda yer alan armoni gürlüğü azalmış olarak yaylılara geçmiştir (Şekil 142):

The image shows a page of a musical score for measures 173-182. The score is written for a large ensemble of instruments. The instruments listed on the left are: Cl. bas. in Sib, Cor. in Fa (1.3, 2.4, 6.8), Tr. picc. in Re, Tr. in Do (1, 2, 3, 4), Trbn. (1, 2), Trbn. 3 e Tba., Timp., G.C., Vl. I, Vl. II, Vle., Vc., and Cb. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings (sf, f, pp, p). There are also performance instructions like 'G.P.' (Grand Pause) and 'arco'. The measures are numbered 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, and 182. The score is arranged in a standard orchestral layout with staves for each instrument.

Şekil 142: 173 - 182. ölçüler bas klarinet, bakır üfleme, vurma, yaylı çalgılar grubu

184. ölçüde timpanideki tremololar, büyük davul ve kornonun da katılımıyla daha fazla öne çıkmıştır. 174 – 180. ölçülerin tekrarı 185. ölçüden itibaren üzerine bazı değişiklikler yapılarak verilmiştir. Bas çizgisindeki dalgalanma (re# - sol - re#) ve trombon – tuba – yaylılar grubundaki belli aralıklarla duyulan vurgular başlangıçta olduğu gibi orkestranın tamamına dağılmıştır. Armoni üzerindeki işlemeye uygu ekleme yoluyla (mi - mi# - re - do - sib - la - sol) geliştirim yapılmıştır. Ayrıca ikilik vuruşların yerini dörtlük vuruşlar ve sus işaretleri almıştır (Şekil 143):

The image displays a musical score for measures 183-192. The score is written for a large orchestra and includes the following instruments and parts:

- Fl. pic. (Piccolo Flute)
- Fl. gr. (Flute Grand)
- Fl. alto (Alto Flute)
- Ob. 1, 3 (Oboe)
- C. ing. (English Horn)
- Cl. pic. in Mi# (Piccolo Clarinet in E major)
- Cl. in Sib (Clarinet in B-flat)
- Cl. bas. in Sib (Bass Clarinet in B-flat)
- Cor. in Fa (1, 2, 4) (Cor Anglais in F major)
- Tr. pic. in Re (Piccolo Trumpet in D major)
- Tr. in Do (1, 2, 4) (Trumpet in D major)
- Trbn. 1, 2 (Trombone)
- Trbn. 3 e Tbn. (Trombone 3 and Tuba)
- Timp. (Timpani)
- G.C. (Glockenspiel)
- VI. I (Violin I)
- VI. II (Violin II)
- Vie. (Viola)
- Ve. (Violoncello)
- Ob. (Double Bass)

The score is marked with a tempo of 123 and includes various dynamic markings such as *pp*, *f*, and *sfz*. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The score shows a complex rhythmic pattern with tremolos in the timpani and a prominent bass line in the double bass.

Şekil 143: 183 - 192. ölçüler

193. ölçüde ezgiye ekleme yapılarak ses alanı genişletilmiştir (mi – re – mi – sol – fa# – mi). 195 – 198. ölçüler 182 – 185'in tekrarıdır. Sonrasında çoksesli yapı fagot – kontrafagot grubuna geçer ve 211. ölçüye kadar devam eder (Şekil 144):

The image displays a page of a musical score, numbered 109 in the top right corner. The score is for measures 124, 125, and 126. The instruments listed on the left are:

- Fl. picc.
- Fl. gr. (1, 2, 3)
- Fl. alto
- Ob. 1.3, 2.4
- C. ing.
- Cl. picc. in Mib
- Cl. in Sib (1, 2, 3)
- Cl. bas. in Sib
- Fag. (1, 2, 3, 4)
- C. Fag.
- Cor. in Fa (1.3, 2.4, 6.8)
- Tr. picc. in Re
- Tr. in Do (1, 2, 3, 4)
- Trbn. 1, 2
- Trbn. 3 e Tbn.
- Timp.
- G.C.
- Vi. I
- Vi. II
- Vie.
- Vc.
- Cb.

The score includes various musical notations such as dynamics (pp, p, f, sfz), articulation (acc), and performance instructions (Solo, Muta in Cl. bas. 2). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The score is published by B. & H. 19441.

Şekil 144: 193 - 205. ölçüler

211 – 213. ölçülerde timpani ve büyük davuldaki *tremolo* ile parçanın başında kullanılan bas ve armonilerin bileşkesinden oluşan bir sıkıştırım yapılmıştır. 214. ölçüde tempo yavaşlar ($\theta = 52$), bir sonraki parçanın başlığına uygun ayinsel ve ritmik bir eşlik vurma çalgılarda duyulur. 1. ve 2. fagotlardaki arpejler, re ve si bemol majör dokuzlu uyguların seslerini içerirken, 3. fagot ve kontrafagottakiler ise fa, mi ve si majör uygu seslerinin iç içe geçmesinden oluşmuştur (Şekil 145):

Şekil 145: 206 - 214. ölçüler

1.2.5. Atalar İçin Ayin (66 ölçü, yavaş, $\theta = 52$)

1.2.5. Atalar İçin Ayin (66 ölçü, yavaş, $\text{♩} = 52$)

215 – 228. ölçülerde yer alan ostinato eşlik kornolar, timpani, def, davul ve pizzicato yaylılarda tekrarlanan mi $\flat$ – sol $\flat$ – si $\flat$ – re – fa uygusundan oluşmaktadır. Kesitin ilk üç ölçüsünde uygu sesleri sırayla kalın ses bölgesinden inceye doğru her bir çalgı grubunda kademeli olarak duyulmaktadır. 217. ölçüden itibaren koranglede yer alan sol $\#$ merkezli alacasal figürün 221. ölçüde alto flütte başlayan do duraklı ezgiyle iç içe geçmesi sonucu karşı-ezgisel bir yapı ortaya çıkmıştır (Şekil 146):

RITUAL ACTION OF THE ANCESTORS
ACTION RITUELLE DES ANCÊTRES

129 (♩ = 52) Solo

130 Solo

130

B. & H. 19441

Şekil 146: 215 - 226. ölçüler

229 – 238. ölçülerde de bir önceki kesitte olduğun gibi üç katmanlı karşı-ezgisel bir yapı vardır. Ostinato eşlik görevindeki sib- re pedalı viyola, fagot ve koranglede, si – do# – re – mi – fa pentakordu üzerine kurulu ikincil ezgi alto flüttedir. Birincil ezgi 233 – 237. ölçülerde do trompetlerde ve mi bemol bas trompette duyulmaktadır. Kornolardaki si – re tınaşı eşliğe tınısal bakımdan karşıtlık oluşturarak kakışkan bir yapı ortaya çıkmasını sağlamıştır (Şekil 147):

The image displays a musical score for measures 131 and 132. The score is divided into two systems. The first system (measures 131-132) includes parts for Fl. alto, C. ing., Cl. in Sib, Fag., Cor. in Fa (6 and 8), Timp., Vl. I, Vl. II, Vio., Ve., and Cb. The second system (measures 132-133) includes parts for Fl. alto, C. ing., Fag., Cor. in Fa, Tr. in Do (1 and 2), Tr. bas. in Mib, Vio., and Ve. The score features complex rhythmic patterns, including a prominent ostinato in the bassoon and cor anglais parts. Dynamics such as *p*, *mp*, *mf*, *pp*, *con sord.*, and *Solo* are indicated throughout. The tempo marking *poco più f* is present at the beginning of measure 131. The score is attributed to B. & H. 19441.

Şekil 147: 227 - 236. Ölçüler

239 – 241. ölçülerdeki trillerle (ikinci keman) doğuşkanlardan (viyola) sonra, daha önce ikinci bölümün girişinde 27. ölçüde do trompetlerde bulunan figür kemanlarda ve viyolalarda yay tremololu olarak duyulur (242 – 243; Şekil 148):

The image displays a musical score for measures 237-243. The score is arranged in two systems. The first system covers measures 237-241, and the second system covers measures 242-243. The instruments listed on the left are: Fl. gr. 3, Fl. alto, Ob. 3, C. iog. 2, Fag. 1/2, Cor. in Fa 6, Tr. in Do 1/2, Tr. bas. in Sib, VI. I, VI. II, Vie. div., and Vc. The score includes various musical notations such as trills, tremolos, and dynamic markings. Key markings include 'pp', 'p', 'mf', 'f', 'con sord.', 'div. arco', and 'senza sord.'. A rehearsal mark [133] is present at the beginning of the first system. The publisher's information 'B. & H. 19441' is located at the bottom of the second system.

Şekil 148: 237 - 243. Ölçüler

244 – 245. ölçüler bu parçanın birinci tepe noktasıdır. 233 – 237. ölçülerde trompetlerde duyulan ana ezgi obua ve kornlarda (6 ve 8 hariç) eklemelerle işlenmektedir. Karşı-ezgi görevini üstlenmiş iki yapıdan biri trompetlerle (do ve mi bemol bas) trombonlarda olup vurgulu dörtlüklerden oluşmaktadır (do# – sol# – si – fa# – sib – fa). Diğer yapı ise 229. ölçüden beri flütlerde duyulan onaltılık yanaşık hareketlerin devamıdır, ancak burada kemanlar da bu karşı-ezgiyi yedili atlamalar ve otuz ikilik üçlemeler olmak üzere farklı şekillerde çeşitlenmişlerdir (Şekil 149):

The image displays a page of a musical score, specifically measures 134-134. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for different instruments. The instruments listed on the left side of the score are: Fl. picc., Fl. gr., Fl. alto, Ob., C. ing. 1, Cl. picc. in Sib, Cl. in Sib 1, Cl. bas. in Sib, Fag., C. Fag., Cor. in Fa 1, 2, 3, 4, Tr. in Do 3, Tr. bas. in Sib, Tr. ba., Timp. picc., Timp. gr., Vl. I, Vl. II div., Ve., and Cb. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like *ff*, *con sord.*, and *sim.*. There are also performance instructions like "Pavillons en l'air" and "très serré et sul ponticello sino al segno". The measure numbers 134 are indicated at the top and bottom of the score.

Şekil 149: 244. ölçü

Diğer iki katman eşlik görevindedir. Klarinetlerde yinelenen reb – dob – sib – lab (sesteşi do# – si – la# – sol#) figürü flüt ve kemanlardaki karşı-ezgiye vuruş değeri açısından paralellik göstermektedir. Korangle, fagot, kontrafagot, korno (sadece 6 ve 8), timpani, çello (bölünmüş çellolardan bir grup kemanlardaki onaltılık kümelerin ilk ve üçüncü vuruşlarını katlamaktadır) ve kontrabaslardaki eşlik figürü (do# – sol – re – sib) dörtlük – sekizlik vuruşlarla devinimi sağlamaktadır (Şekil 150):

The image displays a detailed musical score for an orchestra, specifically for measures 245 to 250. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for each instrument family. The instruments listed on the left include:

- Fl. picc. (Piccolo Flute)
- Fl. gr. (Grand Flute)
- Fl. alto (Alto Flute)
- Ob. (Oboe)
- C. lag. (Clarinet in A)
- Cl. picc. in Mib (Piccolo Clarinet in B-flat)
- Cl. in Sib (Clarinet in B-flat)
- Cl. bas. in Sib (Bass Clarinet in B-flat)
- Fag. (Bassoon)
- C. Fag. (Contrabassoon)
- Cor. in Fa (Horn in F)
- Tr. picc. in Re (Piccolo Trumpet in D)
- Tr. in Do (Trumpet in D)
- Tr. bas. in Mib (Bass Trumpet in B-flat)
- Trbu. (Trombone)
- Timp. picc. (Piccolo Timpani)
- Timp. gr. (Grand Timpani)
- Vi. I (Violin I)
- Vi. II div. (Violin II, divided)
- Vi. (Viola)
- Vc. (Violoncello)
- Cb. (Contrabass)

The score features various musical notations, including dynamic markings such as *p*, *mf*, and *f*, and tempo markings like *12* and *2.4 senza sord.*. The text "Pavillons en l'air" is visible in the Horn part, and "con sord." (con sordina) is used in the Trumpet and Trombone parts. The score is written in a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 2/4.

Şekil 150: 245. ölçü

246 – 259. ölçülerde bir sonraki tepe noktasına kadar gerilimi tırmandıran bir geçit yer almaktadır. Büyük 3'lü ve küçük 6'lı tınıların egemen olduğu bu kesitte birbiriyle diyalog içerisinde olan iki figür vardır. Bunlardan birincisi obua ve koranglelerde duyulan ve otuz ikilik değerlerden oluşan inici alacasal B3'lü – K6'lı tınılardır. Fagotların paralel beşlilerle (re – la → do# – sol#) ve bu beşlilere ters hareketteki B3'lülerle figürü tamamlayıcı görev üstlenmesinin yanı sıra, korno ve trombonlardaki vurgulu B3'lüler de figürün gelişini ölçü başında bildirmektedirler (Şekil 151):

The image shows a page of a musical score, likely from a symphony or concerto, covering measures 135 and 136. The score is written for a large ensemble of instruments. The instruments listed on the left are: Fl. gr. (Flute grand), Fl. alto (Flute alto), Ob. (Oboe), C. ing. (Clarinet in G), Cl. pic. in Sib. (Clarinet piccolo in B-flat), Cl. in Sib. (Clarinet in B-flat), Cl. bas. in Sib. (Clarinet bass in B-flat), Fag. (Bassoon), C. Fag. (Contrabassoon), Cor. in Pa. (Coronet in A), Tr. in Do (Trumpet in D), Tr. bas. in Sib. (Trumpet bass in B-flat), Trbn. (Trombone), Tbn. (Tuba), Vl. I (Violin I), Vl. II (Violin II), Vln. (Viola), Vc. (Violoncello), and Ch. (Cello). The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like 'cresc.', 'pizz.', 'div. arco', 'sul pont.', 'senza sord.', 'Solo', 'mp cresc.', and 'mp'. The measures are numbered 135 and 136 at the top of the page.

Şekil 151: 246 - 251. ölçüler

Bu figürün dikey çevrilmiş (çıkıcı) ve sekizliklerden oluşmuş hali (*augmentation* – nota değerlerinde büyültme) 253, 256, 258 ve 259. ölçülerde *crescendo*'lu olarak kullanılmıştır. İkinci figür ise obualara ve koranglelere ek olarak yaylılarda da duyulan iki sekizlik bir üçleme şeklindeki B3'lü – K6'lı tınılardan oluşmuştur. Biri yanaşık ve çevik, diğeri atlamalı ve daha ağır harekette iki figür soru – cevap şeklinde dönüşümlü ve 250. ölçüden itibaren K3'lü yukarı aktarımlı duyulmaktadır. Yaylılarda *pizzicato* (parmakla) ve *sul ponticello* (köprü üzerinde) kullanılmıştır (Şekil 152):

The image shows a page of a musical score for measures 252-258. The score is written for a full orchestra and includes the following instruments and parts:

- Fl. gr. 1 & 2
- Fl. alto
- Ob. 1 & 2
- C. ing. 1 & 2
- Cl. picc. in Mib
- Cl. in Sib 1 & 2
- Cl. bas. in Sib 1 & 2
- or. in Fa (Horn) 1, 2, 3, 4
- Tr. in Do 1 & 2
- Tr. bas. in Mib 1 & 2
- Trbn. 1, 2, 3
- Tbn. 1
- VI. I
- VI. II
- V.e.
- Vc.
- Cb.

The score includes various dynamic markings and performance instructions:

- sim.* (sforzando)
- pesante* (heavy)
- mf cresc.* (mezzo-forte crescendo)
- mp cresc.* (mezzo-piano crescendo)
- houché cuivres* (muted brass)
- cuivres* (brass)
- 1. Solo* (first solo)
- sul pont.* (sul ponticello)
- arco* (arco)

The score is divided into two systems, with measure 137 marked at the beginning of the second system.

Şekil 152: 252 - 258. ölçüler

260 – 265. ölçülerde ikinci tepe noktası niteliğindeki kesit bulunmaktadır. İlk tepe noktasının bir tekrarı olan bu kesitte orkestranın tümünün aktif olması sayesinde gürlükte artış meydana gelmiştir (*augmentation* – çalgı sayısında artırım). Do pedalı üzerine iç içe geçmiş ve katlanmış sol majör ve si bemol minör uygu seslerinden oluşan çoksesli ve kakışkan yapı, flüt, klarinet ve birinci kemanlardaki tril, tremolo ve diğer süslemelerle zenginleştirilmiştir (Şekil 153):

The image shows a page of a musical score for measures 259-262. The score is written for a full orchestra and includes parts for Flute (Fl. gr. and Fl. alto), Oboe (Ob.), Clarinet in G (C. log.), Clarinet in B-flat (Cl. picc. in Mib), Clarinet in B-flat (Cl. in Sib), Bassoon (Fag.), Contrabassoon (C. Fag.), Horns (Cor. in Fa), Trumpets (Tr. picc. in Re, Tr. in Do), Trombones (Trbn.), Tuba (Tbn.), Timpani (Timp. picc., Timp. gr.), Tam-tam (Tam-t.), Gong (G.C.), Cymbals (Cym.), Violin I (VI. I), Violin II (VI. II), Viola (Vle.), Violoncello (Vc.), and Contrabass (Cb.). The score features various dynamic markings such as *p*, *pp*, *f*, and *sf*, and performance instructions like *sul ponticello* and *sempre sim.*. A box labeled '138' is present above the Flute and Clarinet parts. The score is numbered 118 at the top left and 10441 at the bottom right.

Şekil 153: 259 - 262. ölçüler

1, 3, 5 ve 7. kornolar kalak kısımları havada ve yüksek gürlükte (*forte* – *f*) olarak ezgiyi seslendirirken, diğer kornolar hafif gürlükteki uzun seslerle çoksesli yapıya

katılmışlardır. Birinci kemanlardaki tremololu ve süslemeli alacasal çıkış, bir önceki kesitte 253, 256,258 ve 259. ölçülerdeki figürü temel almıştır. Gong (tam-tam), def, davul ve zil (cymbal) bakır üfleme çalgılar ile timpanide karşılıklı olarak duyulan uygulamaları vurgulayarak devinime katkıda bulunmaktadır (Şekil 154):

The image shows a page of a musical score, specifically measures 263 to 267. The score is written for a large ensemble, including woodwinds, brass, percussion, and strings. The instruments listed on the left are: Fl. gr. (Flute), Fl. alto (Alto Flute), Ob. (Oboe), C. ing. (Clarinet in G), H. picc. in Mib (Horn in E-flat), ... in Sib (Horn in B-flat), Tr. bas. in Sib (Trumpet in B-flat), Fag. (Bassoon), C. Fag. (Contrabassoon), Tr. in Fa (Trumpet in F), Tr. in Do (Trumpet in C), Tr. bas. in Mib (Trumpet in E-flat), Trbn. (Trombone), Tbn. (Tuba), mp. picc. (Mellophone), Cimp. gr. (Cymbal), Tam-t. (Tamtam), Tambr. (Tambourine), G. C. (Gong), Cym. (Cymbal), Vl. I (Violin I), Vl. II (Violin II), Vla. (Viola), Vc. (Violoncello), and Ch. (Cello). The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like *pp*, *ppp*, and *con sord.*. A rehearsal mark [139] is present at the top right of the page. The page number 119 is also visible in the top right corner.

Şekil 154: 263 - 267. ölçüler

266. ölçüden itibaren parçanın ilk kesitine dönülür (215 – 228), ancak bu kez obuanın ezgisi mi bemol bas trompete geçmiştir. Eşlik görevini ise kornolar yerine alto obua ve

klarinetler, yaylılarla birlikte üstlenmişlerdir. Alto flütteki ezgi 268. ölçüde başlarken, 271. ölçüden itibaren duyulan si bemol klarinet ezgisi işlemler ve çeşitlemelerle 8 ölçü daha uzatılarak 274. ölçüden itibaren bazı yerlerde si bemol bas klarinetle katlanmış olup, çalgısal *decrescendo* sayesinde gürlük de azalmıştır (Şekil 155):

The image displays a musical score for measures 140 and 141. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for different instruments. The instruments listed on the left are: Fl. alto, C. ing. 1, Cl. picc. in Mib, Cl. in Sib 1/2, Cl. bas. in Sib 1/2, Tr. bas. in Mib, Timp., G.C., Cym., Vl. I, Vl. II, Vle., Vc., and Cb. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. Key markings include 'ppp' (pianissimo) and 'poco più f' (poco più forte). A specific instruction for the bassoon is 'Cl. bas. 2 muta in Cl. 3 in Sib'. The score is divided into three systems, with measure numbers 140 and 141 clearly marked at the beginning of each system.

Şekil 155: 268 - 280. Ölçüler

1.2.6. Seçilmiş Kurban Kızım Dansı (275 ölçü, ♩= 126)

İkinci bölümün ve aynı zamanda eserin son parçası olan bu uzun kesit rondo (A¹ – B – A² – C¹ – A³ – C² – A⁴) biçimindedir. Sürekli değişen ölçü birimleri, vuruş eksilterek veya arttırarak yapılan geliştirmeler, asimetrik figürler ve düzum (ritim) kalıpları eserin bu son kesitindeki gerilimi sürekli kılmıştır. A¹ kesiti 281 – 313. ölçülerde yer almaktadır (Şekil 156):

SACRIFICIAL DANCE
(THE CHOSEN ONE)
DANSE SACRALE
(L'ELUE)

The musical score is a multi-staff arrangement for a symphony orchestra. It features the following instruments and parts:

- Oboe (Ob.)
- Clarinet in G (Cl. ing.)
- Clarinet in Sib (Cl. bas. in Sib.)
- Cor in Fa (Cor. in Fa)
- Trumpet in G (Tr. plat. in G)
- Trumpet in D (Tr. in Do)
- Trumpet in Bb (Tr. bas. in Mib)
- Trombone (Trbn.)
- Timpani (Timp.)
- Violin I (VI. I)
- Violin II (VI. II)
- Viola (Vie.)
- Violoncello (Vo.)
- Contrabass (Cb.)

Measure numbers 142 and 143 are indicated at the top of the score. The tempo is marked as ♩= 126. The score includes various performance instructions such as *sempre f*, *con sord.*, *div.*, and *unis.*

Şekil 156: 281 - 290. ölçüler

281 – 285'teki figür dominant yedililer (re – fa# – la – do, mi – sol# – si – re, reb – fa – lab – dob) oluşturacak şekilde çokseslendirilmiştir. Çellolardaki mib – sib – reb tınısı uyguya kakışkanlık kazandırmıştır. 291 – 292. ölçülerde beşli uygular içiçe geçerek (fa – la – do ve mib – solb – sib) kakışkan tını blokları oluşturmuşlardır. Devinimi sağlayan ise yaylılara karşıt zamanlarda timpanide ve kontrabaslarda duyulan kesik re pedalıdır. 296. ölçüde nota değerlerinde ufaltım (*diminution*) yapılmıştır (Şekil 157):

The image shows a page of a musical score, specifically measures 144 and 145. The score is written for a large ensemble, including woodwinds (Piccolo, Flute, Alto Flute, Oboe, Clarinet in G and Bb), brass (Trumpet in F, Trumpet in D, Trombone, Tuba, Timpani), strings (Violin I and II, Viola, Violoncello, Contrabasso), and Percussion (Tympani). The score is in 4/4 time and features complex rhythmic patterns and dynamics. Key markings include 'ff marc.' (fortissimo marcato) and 'sim.' (sostenuto). Performance instructions such as 'sempre' and 'div. a 3' are present. The score is numbered 144 and 145 at the top of the respective measures. The publisher's name 'B. & H. 19441' is visible at the bottom of the page.

Şekil 157: 291 - 298. Ölçüler

Bölümdeki bütün A kesitlerinin temel malzemesini oluşturan bu iki figür 313. ölçüye kadar dönüşümlü olarak tekrarlanmaktadır. Kontrabas ve timpanideki bas çizgisi re – fa olarak işlenmektedir. 310 – 313. ölçülerde gürlük artmıştır (*sf*), ancak 314. ölçüde başlayan B¹ kesitinde (314 – 395) birden azalmıştır (Şekil 158):

The image shows a page of a musical score for measures 146 and 147. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for different instruments. The instruments listed on the left are: Ob. (Oboe), C. ing. (Clarinet in G), Cor. in Fa (Cor Anglais), Tr. picc. in Re (Trumpet piccolo), Tr. in Do (Trumpet), Tr. bas. in Mib (Trumpet bass), Trbn. (Trumpet), Tba. (Tuba), Timp. (Timpani), Vl. I (Violin I), Vl. II (Violin II), Vle. (Viola), Vc. (Violoncello), and Cb. (Contrabasso). The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. Key markings include '1. et 2. ovincrement' for the Cor Anglais, 'sf' (sforzando) for the Tr. picc. and Tr. bas., and 'div.' (divisi) and 'unis.' (unisono) for the string sections. The measures are numbered 146 and 147 at the top of the score. The publisher's information 'B. & H. 19441' is visible at the bottom of the score.

Şekil 158: 299 - 307. Ölçüler

314. ölçüden itibaren kesik sol – re – fa – la – mi uyguları yaylılarda, fagotlarda (fagot + kontrafagot) ve kornlarda (1, 2 ve 3) hafif gürlükte (*p*) ve ostinato olarak duyulmaktadır. Ölçü birimi 2/8'lik ile 3/8'lik arasında değişmektedir (Şekil 159):

The image displays a page of a musical score, specifically measures 148 and 149. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for different instruments. The instruments listed on the left include:

- Fl. picc. 1/2
- Fl. gr. 1/2
- Fl. alto
- Ob. 1/2
- C. ing.
- Cl. picc. in Mib
- Cl. in Sib 1/2
- Cl. bas. in Sib
- Fag. 1/2
- C. Fag.
- Cor. in Fa 1/2
- Tr. picc. in Re
- Tr. in Do 1/2
- Tr. bas. in Mib
- Trbn. 1/2
- Tba. 1
- Timp.
- VI. I
- VI. II
- Vie.
- Vc.
- Cb.

The score features various musical notations, including notes, rests, and dynamic markings such as *sf*, *p*, and *p sempre*. There are also performance instructions like "senza sord." and "muta in Tr.4 in Do". The measures are numbered 148 and 149, with a rehearsal mark 149 at the beginning of the second measure. The publisher's information "B. & H. 18441" is visible at the bottom center.

Şekil 159: 308 - 315. ölçüler

327. ölçüde trombonlarda vurgulu ve forte olarak yer alan alacasal figür, “Atalar İçin Ayın” kesitinde 217. ölçüde koranglede yer alan figürün dikey çevrimidir ve arka planda devam etmekte olan dikey yapıdaki ostinato kalıba karşıtlık oluşturmaktadır. Figürün son sesi kornoda uzatılmış ve crescendo ile belirginleştirilmiştir. 330. ölçüde tekrarlanan bu figürün yankısı hemen bir ölçü sonra trompetlerde duyulurken figürün son sesi obua ve koranglede uzatılmıştır. Ayrıca birinci kemanlardaki crescendo’lu glissando ve tremololar gerilimi arttırmaktadır (Şekil 160):

The image displays a musical score for measures 150, 151, and 152. The score is arranged in two systems. The first system (measures 150-151) includes parts for Fag. 1 & 2, C. Fag., Cor. in Fa (1 & 2), Vl. I, Vl. II, Vln., Vcl., and Cb. The second system (measures 151-152) includes parts for Ob. 1, C. iag., Fag. 1 & 2, C. Fag., Cor. in Fa (1 & 2), Tr. pic. in Bb, Tr. in D, Trbn. (1, 2, 3), Vl. I, Vl. II, Vln., Vcl., and Cb. The score features various dynamic markings such as *f*, *marc.*, and *cresc.*, along with performance instructions like "Solo con sord." and "div.". Measure numbers 150, 151, and 152 are clearly marked above the staves. The publisher's name "B. & H. 19441" is visible at the bottom of the score.

Şekil 160: 316 - 332. ölçüler

333. ölçüde flütlerle birinci kemanlardaki forte glissando'larla, obua, korangle, trompet ve tam-tam'daki (gong) crescendo'ların yarattığı gerilim timpanideki fa – re – la – fa kırık uygulundan sonra çözülür (Şekil 161):

The image displays a page of a musical score, specifically measures 333 through 341. The score is written for a large ensemble, including woodwinds, brass, percussion, and strings. The instruments listed on the left are: Fl. gr. 1, Fl. alto, Ob. 1, C. ing., Fag. 1/2, C. Fag., Cor. in Fa (1/2 and 4 parts), Tr. picc. in Re, Tr. in Do 1, Timp., Tam-t. (with 'cella bacch. di Triang.' and 'gliss.' markings), VI. I div., VI. II, Vie., Vc., and Cb. The score features complex rhythmic patterns, including sixteenth and thirty-second notes, and dynamic markings such as *pp*, *gliss.*, and *sf*. A box containing the number '153' is visible in the upper right area of the score. The bottom of the page is labeled 'Şekil 161: 333 - 341. ölçüler'.

Şekil 161: 333 - 341. ölçüler

343 – 348. ölçülerde yaylılarda kesik dörtlü uygular ostinato olarak duyulurken (fa – sib – mi / mib – la / lab – re – sol / solb) gürlük de artmıştır (*sf*). 348. ve 352. ölçülerde trompetteki alacasal figür flüt ve klarinetlerde katlanmış olarak duyulur. 349. ölçüden itibaren yaylılarda iç içe geçmiş beşli majör – minör uygulardan oluşan çoksesli yapı değişkenlik göstermeye başlar (Şekil 162):

The image displays a musical score for measures 154 through 157. The score is arranged in two systems. The first system covers measures 154 and 155, and the second system covers measures 156 and 157. The instruments listed on the left are:

- Fl. picc. 1 & 2
- Cl. picc. in Mi♭
- Fag. 1 & 2
- C. Fag.
- Cor. in Fa 1 & 2
- Tr. picc. in Re
- VI. I
- VI. II div.
- Vla. div.
- Vc.
- Cb.

Measure 154 is marked with a box containing the number 154. Measure 155 is marked with a box containing the number 155. Measure 156 is marked with a box containing the number 156. Measure 157 is marked with a box containing the number 157. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. Key markings include "Solo", "f marc.", "senza sord.", "non div.", "sempre sf", "div. a 3", "div. a 2", and "div. a 3". A rehearsal mark "127" is present at the top right of the first system. At the bottom of the second system, the publisher information "B. & H 10441" is visible.

Şekil 162: 342 - 356. ölçüler

356. ölçüden itibaren gürlük artmıştır (*ff*). Alacasal figür farklı üfleme çalgılarda değişik perdelerden ardı ardına tekrarlanırken, yaylılarda yabancı ses eklenmiş ve iç içe geçmiş beşli, yedili ve dokuzlu uygular kakışimli olarak duyulmaktadır. 363. ölçüden itibaren re – fa – la – mi – solb – sib uyguları blok olarak bütün üfleme ve yaylı çalgılarda katlanmıştır (Şekil 163):

128

158

159

Fl. picc.

Fl. gr. 1 2 3

Fl. alto

Ob. 1 2 3 4

C. ing.

Cl. picc. in Sib

Cl. in Sib 1 2 3

Cl. bas. in Sib

Fag. 1 2 3 4

C. Fag.

Cor. in Fa 1 2 3 4

Tr. picc. in Re

Tr. in Do 1

Vl. I div. a 3

Vl. II div. a 3

Vcl. div. a 3

Cb.

B. & H. 19441

Şekil 163: 357 - 363. ölçüler

Blok uygular tüm orkestrada duyulurken, ölçü yapısındaki değişkenlik (3/8 – 2/8) devam etmektedir. 368. ölçüde bir başka blok uygu (mi – sol# – si – re + sol – si – re – fa) arada işleme görevini üstlenmiştir (Şekil 164):

The image shows a page of a musical score for measures 364-370. The score is written for a full orchestra. The instruments listed on the left are: Fl. picc., Fl. gr. (1, 2, 3), Fl. alto, Ob. (1, 2, 3, 4), C. ing., Cl. picc. in Bb, Cl. in Sib (1, 2, 3), Cl. bas. in Sib, Fag. (1, 2, 3, 4), C. Fag., Cor. in Fa (1, 2, 3, 4, 5, 6, 8), Vl. I, Vl. II div. 2,3, Vcl. div. 2,3, Vc., and Cb. The score is in 3/8 time and has a key signature of one flat (Bb). Measure 160 is marked with a box. The score shows a complex rhythmic pattern with many eighth and sixteenth notes, and rests. The instruments are playing in a block, with some instruments having a melodic line and others providing harmonic support. The score is written in a standard musical notation with a treble and bass clef for the strings and woodwinds, and a soprano and alto clef for the horns and trumpets.

B. & H. 19441

Şekil 164: 364 - 370. ölçüler

371 – 372. ölçülerde gürlük en üst seviyeye (*fff*) ulaşır. Burada ezgi figürü küçük flüt, re trompet ve trombonda yer alırken, eşlik iç içe geçmiş majör beşli ve dominant yedililerden, alacasal inici minör ve çıkıcı majör beşlilerden oluşmuştur. Flütlerle klarinetlerdeki hızlı alacasal aştlar ve tınaşlar, yaylılardaki tremololarla birlikte kesite hareketlilik kazandırmaktadır (Şekil 165):

The image shows a page of a musical score, measures 161 and 162. The score is for a full orchestra and includes parts for woodwinds, brass, and strings. The woodwind section includes piccolo flute, flute, alto flute, oboe, clarinet in B-flat, clarinet in G, and bassoon. The brass section includes trumpet, trombone, and tuba. The string section includes violin I, violin II, viola, and cello. The score is in 4/4 time and features a variety of dynamics, including *fff* (fortissimo) and *pp* (piano). There are also markings for *Solo* and *Tutti*. The score is numbered 130 at the top left and 161 and 162 at the top of the measures. The publisher's name, B. & H. 19441, is at the bottom center.

Şekil 165: 371 - 374. Ölçüler

373 – 386. ölçülerde gürlük aniden azalır (*p – pp*) ve do – re – mi – fa – sol ses grubu üzerine kurulmuş uygu ostinato olarak fagot, korno ve yaylılarda (birinci keman hariç) görev alır. Alacasal figür trombon ve trumpetlerde tekrarlanırken önce obuada, sonra birinci keman ve flütlerde duyulan tremololar ve hızlı aştlar bölmenin sonlarına doğru gerilimi arttırmaktadır (Şekil 166):

131

The image shows a musical score for measures 163 and 164. The score is written for a large ensemble, including Fagot (Fag.), Korno (C. Fag.), Trombon (Trbn.), Trumpet (Tr. pic. in Re, Tr. in Do), Violin (Vl. I, II), Viola (Vlo.), Violonçello (Vc.), Çello (Cb.), Flüt (Fl. gr.), Oboe (Ob.), and Clarinet (Cor. in Fa). The score includes various dynamic markings such as *p*, *pp*, *cresc.*, and *marc. 5*. Performance instructions like "Solo con sord." and "div. sul pont. sino al segno" are also present. The score is numbered 163 and 164, and the page number 131 is visible in the top right corner.

B. & H. 19441

Şekil 166: 375 - 386. Ölçüler

387 – 395. ölçülerde hareketlilik ve gerilim doruk noktasındadır. Kısmacı re trompetteki kuvvetli tremololar, birinci keman ve küçük flütlerdeki işlemeli figürler ve si bemol klarinetlerdeki triller bu etkiyi pekiştirmektedir. Ölçü biriminin değişkenliği içerisinde belli aralıklarla kesik olarak obua, korangle, korno ve yaylılarda duyulan uygular (la – re – sol# – do# – fa# – si, sol# – si# – re# – fa# – la – si)çoksesli düzümsel arka planı oluşturmaktadır (Şekil 167):

132

The image displays a page of a musical score for measures 165 and 166. The score is arranged in a system with multiple staves. The instruments listed on the left are: Fl. picc., Fl. gr. 1, Ob., C. ing., Cl. picc. in Mib, Cl. in Sib, Cor. in Fa, Tr. picc. in Re, Vl. I, Vl. II, Vle., Vc., and Cb. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like *mf*, *cresc.*, and *f*. There are also markings for *tr.* and *(con sord.)*. The measures are numbered 165 and 166 at the top of the staves.

Şekil 167: 387 - 391. ölçüler

394. ölçüde uygusal yapı re# – la – re – sol# – do – fa – si olarak değişir, tempo hızlanmaya ve gürlük artmaya başlar. 395. ölçüde flüt ve birinci kemanlardaki alacasal hızlı çıkıştan sonra bu bölme orkestranın do – mi – sol – mi# – solb – sib uygusuyla biterek hemen bir sonraki bölmeye bağlanır (Şekil 168):

The image shows a page of a musical score, numbered 133 in the top right corner. The score is for measures 392-395. It features a variety of instruments: two piccolos (1. picc. and 2. picc.), two flutes (Fl. gr. 1 and 2), two oboes (Ob.), two clarinets (2. ing. and 1. picc. in Mi#), two bassoons (in Sib), two saxophones (in Fa), two trumpets (1. and 2. in Re), two trombones (1. and 2. in Do), and a tuba (Tbn.). The string section includes Violins I and II (VI. I and VI. II div.), Violas (Vla. div.), Cellos (Ve. div.), and Double Basses (Cb.). The score is marked with 'accelerando e cresc.' at the top. Dynamic markings include 'cresc.', 'sf', and 'pizz.'. There are also markings for '(senza sord.)' for the trumpets, trombones, and tuba. The score is written in a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The measures are numbered 392, 393, 394, and 395.

Şekil 168: 392 - 395. ölçüler

A² bölümü (396-428) A¹'in yarım perde pesleştirilmiş halidir. Biçimsel veya gereçsel herhangi bir değişikliğe uğramamıştır (Şekil 169):

The image displays a page of a musical score, specifically measures 167-168 and 197-198. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for different instruments. The top section covers measures 167 and 168, while the bottom section covers measures 197 and 198. The instruments listed on the left include:

- Ob. (Oboe)
- C. ing. (Clarinete en sol)
- Fag. (Fagot)
- Cor. in Fa (Korn)
- Tr. picc. in Re (Trompet piccolo)
- Tr. in Do (Trompet)
- Tr. bas. in Mib (Trombon bas)
- Trhn. (Trombon tenor)
- Timp. (Tambur)
- Vl. I (Viola I)
- Vl. II (Viola II)
- Vie. (Viola)
- Vc. (Violonçelo)
- Ch. (Çello)

The score includes various musical notations such as dynamics (e.g., *ff sempre*, *sempre sf*, *sempre sim.*), articulation (e.g., *sempre sf*, *sempre sf*), and performance instructions (e.g., *con sord.*, *sempre sf*, *sempre sf*). The bottom section also includes *unis.* and *div.* markings. The score is written in a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 2/4.

Şekil 169: 396 - 404. ölçüler

429. ölçüden itibaren C¹ bölmesi başlar. Bu kesitte kontrabas, çello, trombon ve kontrafagotta duyulan alacasal ve süslemeli bas figürleri, “Atalar İçin Ayın” bölümünde 217. ölçüde koranglede yer alan figürün benzerleridir (Şekil 170):

The image displays a page of a musical score, numbered 137 in the top right corner. It covers measures 173 and 174. The score is written for a large ensemble, including woodwinds, brass, and strings. The instruments listed on the left are: Fl. picc. 2, Fl. gr. 2, Fl. alto, Ob. 1/2 and 3/4, C. iug., Cl. picc. in Mib, Cl. ia Sib, Cl. bas. in Sib, Fag. 1, C. Fag. 2, Cor. in Fa 1/2, 3/4, 5/6, 7/8, Tr. picc. in Re, Tr. in Do, Tr. bas. in Mib, Trbn. 1/2, Tbe. 1/2, fimp. picc., Timp. gr., Tam-t., G.C., Vl. I, Vl. II, Vle., Yc. div., and Cb. The score features various musical notations, including dynamics such as *sf* (sforzando) and *f* (forte), and performance instructions like *senza sord.* (without sordano) and *a3 gliss.* (triple glissando). Measure 173 includes a key signature change from C major to C minor, indicated by the text "muta in Mib" and "Do# muta in Sib". Measure 174 includes a tempo marking of $\text{♩} = 126$. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for each instrument.

Şekil 170: 405 - 413. Ölçüler

Genel olarak bakıldığında, kesitteki bas görevindeki bütün sesler ve figürler fa – sib – mib – la – re ekseninde dönmektedir. Bu durum, kesitteki çoksesli katmanın özünü oluşturan dörtlü uyguların ve tınaşların da etkisini güçlendirerek eserin vahşi karakterine uygun bir yapı oluşmasını sağlamıştır (Şekil 171):

The image displays a page of a musical score, specifically measures 431 to 433. The score is written for a large ensemble of instruments. The instruments listed on the left are: C. Fag. (C. Bassoon), Cor. in Fa (French Horns), Trbn. (Trumpets), The. (Trombones), Timp. picc. (Piccolo Timpani), Timp. gr. (Grande Timpani), Tam-t. (Tamtam), G.C. (Gong/Cymbal), Vl. I (Violin I), Vl. II (Violin II), Vla. (Viola), Vc. (Violoncello), and Cb. (Contrabasso). The score is in 4/4 time and features a complex rhythmic pattern with many eighth and sixteenth notes. There are several dynamic markings, including 'sempre sim.' (sempre sforzando) and 'a2', 'a3' (accents). The number '175' is written in a box above the C. Fag. staff and below the Vl. I staff. The score is written in a single system with multiple staves.

Şekil 171: 431 - 433. Ölçüler

434 – 451. ölçülerde fügümsü bir yapı vardır; ana ezgi ve karşı ezgi olmak üzere iki ezgi çizgisi sırayla kornlardaki, yaylılarda (sadece keman, viyola ve çellolarda), klarinetlerde ve trompetlerde dönüşümlü olarak duyulmaktadır. Bununla birlikte ezgilerin nota değerlerinde iriltim – ufaltım (augmentation – diminution) yoluyla geliştirmeler yapılmıştır (Şekil 172):

139

The image shows a page of a musical score, numbered 139 at the top right. The score is for measures 176 and 177. The instruments listed on the left are: Fl. pic. 1, Fl. gr. 1, 2, Ob. 1, 2, Cl. pic. in Mib, Cl. in Sib, C. Fag. 1, 2, Cor. in Fa 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, Tr. pic. in Sa, Tr. in Do, Tr. bas in Mib, Trbn. 1, 2, Timp. pic., Timp. gr., Tam-t., G. C., VI. I, VI. II, Vle., Vc., and Cb. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. Key markings include 'Solli marc.', 'marc.', '1 pavillon en l'air', '5 pavillon en l'air', 'f (cuivres)', 'div. pizz.', and 'uni. arco'. The page number '139' is located at the top right. The measure numbers '176' and '177' are indicated in boxes above the staves. The publisher information 'R. & H. 19441' is at the bottom center.

Şekil 172: 434 - 437. ölçüler

Kornoların kısmaçsız (sürdinsiz) ve kalaklarının havaya kaldırılmış çalınmasıyla gürlük forte (*f*) devam etmektedir. Çok sesli katmana arada bakır üflemlerde ve yaylılarda duyulan do – sol beşlilerinin de eklenmesiyle yapı fa – sib – mib – la – re – sol – do olarak değişmiştir. Kornolardaki kaydırmalarda (*glissando*) artış görülmektedir. Karşı ezgi trompetlerde 437 – 438. ölçülerde ilk kez duyulurken, ana ezgi de 443. ölçüden itibaren çokseslendirilmiştir (Şekil 173):

The image shows a page of a musical score for measures 438-443. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for different instruments. The instruments listed on the left are: Fl. piccolo, Fl. grand, Ob., Cl. in B-flat, Cl. in A, C. Fag., Cor. in F, Tr. piccolo in E, Tr. in D, Tr. bass in B-flat, Trbn. 1/2, Trbn. 2/2, Timp. piccolo, Timp. grand, Tam-t., G.C., VI. I, VI. II, Vie., Vc., and Cb. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like 'stim.' and 'gliss.'. A rehearsal mark '177' is present in the upper right corner of the score. The page number '140' is visible in the top left corner, and the publisher's information 'B. & H. 19441' is at the bottom center.

Şekil 173: 438 - 443. Ölçüler

452. ölçüden itibaren bir sonraki kesite hazırlık niteliğindeki dominant yedili uygular (mib – sol – sib – reb, la – do# – mi – sol, sib – re – fa – lab, si – re# – fa# – la) altyapı görevini üstlenir. Ezgi flüt, klarinet, re trompet ve birinci kemanlarda duyulurken, uygusal arka plan korno, do trompet, mi bemol bas trompet, ikinci keman ve viyolalardadır. 454. ölçünün ilk vuruşunda sonlanan C¹'den sonra A¹'in kısaltılmış sürümü A³ bölmesi aktarımsız olarak gelmektedir (Şekil 174):

The image shows a page of a musical score, numbered 142 at the top left. The score is for measures 142 through 180, with a rehearsal mark at measure 180. The instruments listed on the left are:

- Fl. picc. (Piccolo Flute)
- Fl. gr. (Grand Flute)
- Ob. (Oboe)
- C. ing. (English Horn)
- Cl. picc. in Mib (Piccolo Clarinet in B-flat)
- Cl. in Sib (Clarinet in B-flat)
- C. Fag. (Bassoon)
- Cor. in Fa (Trumpet in F)
- Tr. picc. in Re (Piccolo Trumpet in D)
- Tr. in Do (Trumpet in C)
- Tr. bas. in Mib (Bass Trumpet in B-flat)
- Trbn. (Trombone)
- Tba. (Tuba)
- Timp. picc. (Piccolo Timpani)
- Timp. gr. (Grand Timpani)
- Tam. I. (Tom-tom I)
- G. C. (Cymbal)
- Vl. I (Violin I)
- Vl. II (Violin II)
- Vla. (Viola)
- Vc. (Violoncello)
- Cb. (Contrabasso)

The score includes various musical notations such as dynamics (e.g., *ff*, *sfz*, *scritto e f*), articulation (e.g., *acc.*, *div.*, *unis.*), and performance instructions (e.g., *enciglico*, *piu sf*). The bottom of the page is marked with "B. & H. 19441".

Şekil 174: 452 - 460. ölçüler

C^1 'den geliştirilen C^2 bölmesinde (461 – 482) çoksesli katman, alacasal yani yanaşık inici – çıkıcı hareketlerle ilerleyen ve kornlarla klarinetlerde duyulan majör beşli uygulamadan oluşmaktadır. Flütlerdeki süslemeler de bu uygusal yapıyı temel almıştır. Trompetlerde duyulan ezginin 463 – 465. ölçülerdeki ilk yarısındaki figür, eserin ikinci bölümünün giriş kısmının 27. ölçüsünde do trompetlerde bulunan figürün benzeridir. Bu ezgi ayrıca obua, fagot ve yaylılarda katlanmıştır (Şekil 175):

The image displays a page of a musical score, numbered 143 in the top right corner. The score is for measures 181 and 182, with measure numbers 180 and 182 also indicated. The instruments listed on the left are:

- Fl. picc. (Flute piccolo)
- Fl. gr. (Flute grande)
- Fl. alto (Flute alto)
- Ob. (Oboe)
- Cl. picc. in Mib (Clarinet piccolo in B-flat)
- Cl. in Sib (Clarinet in B-flat)
- Fag. (Bassoon)
- C. Fag. (Contrabassoon)
- Cor. in Fa (Cornet in F)
- Tr. in Do (Trumpet in C)
- Tr. bas. in Mib (Trumpet bass in B-flat)
- Trbn. (Trombone)
- Tbe. (Tuba)
- Timp. picc. (Timpani piccolo)
- Timp. gr. (Timpani grande)
- Tam-t. (Tamtam)
- G. C. (Gong)
- Vi. I (Violin I)
- Vi. II (Violin II)
- Vla. (Viola)
- Vc. (Violoncello)
- Cs. (Cello)

The score includes various musical notations such as dynamics (e.g., *ff*, *mf*, *mezzo*), articulation (e.g., *acc.*, *stacc.*), and performance instructions (e.g., *Soli a 2*, *Solo marcato*, *come sopra*). The bottom of the page is signed "B. & H. 19441".

Şekil 175: 461 - 467. ölçüler

Ana ezginin ve karşı-ezginin ardı ardına ve iç içe geçmiş şekilde (kanonsal) farklı çalgı gruplarında tekrarlanmasıyla meydana gelen fügümsü yapı, C¹'de olduğu gibi burada da devam etmektedir. Böylece her çalgı grubu, ezgi ve eşlik görevlerini dönüşümlü olarak üstlenmişlerdir. 475. ölçüde gürlük iyice artarak fortisissimo'ya (*fff*) ulaşırken, mi bemol küçük klarinet ve re trompetteki atlamalı figürler birinci bölümün giriş kısmının 25. ölçüsünde flütlerde bulunan figürlerin benzerleridir (Şekil 176):

The image shows a page of a musical score, numbered 144 at the top left. The score is for a large ensemble, including woodwinds, brass, and strings. The instruments listed on the left are: Fl. pic. (Piccolo Flute), Fl. gr. (Grand Flute), Fl. alto (Alto Flute), Ob. (Oboe), C. ing. (English Horn), Cl. pic. in Mib (Piccolo Clarinet in B-flat), Cl. in Sib (Clarinet in B-flat), Fag. (Bassoon), C. Fag. (Contrabassoon), Cor. in Fa (Trumpet in F), Tr. pic. in Re (Piccolo Trumpet in D), Tr. in Do (Trumpet in C), Tr. bas. in Mib (Bass Trumpet in B-flat), Trba. (Trombone), Tba. (Tuba), Timp. pic. (Piccolo Timpani), Timp. gr. (Grand Timpani), Tam-t. (Tamtam), G.C. (Gong/Cymbal), Vl. I (Violin I), Vl. II (Violin II), Vie. (Viola), Vc. (Violoncello), and Cb. (Contrabasso). The score is in 2/4 time and features complex rhythmic patterns and dynamics. Key markings include '183' and '184' at the top, and '183' and '184' at the bottom. Performance instructions such as 'cresc.', 'fff', '1 pau. en l'air e fff', '3 pau. en l'air e fff', '5 cl. 7 pau. en l'air e fff', 'Solo', 'a 2 Solo', 'poco meno', and 'poco meno' are present. The publisher's name 'B. & H. 10441' is at the bottom center.

Şekil 176: 468 - 475. ölçüler

Final görevindeki A⁴ bölmesi, A¹'deki düzümsel ve uygulsal yapının yarım perde aşağı aktarılmışdır. Çalgılamadaki yoğunluğun ve gürlüğün aniden azalması, fortissimo sonrası farkedilir bir karşıtlık yaratmıştır. Uygusal yapı değişikliğe uğratılmış majör dokuzlu, bir diğer deyişle üstüste bindirilmiş iki majör beşli (la – do# – mi – sol – sib – mib) ve buna cevap niteliğindeki dominant yedililerden (sol – si – re – fa, sol# – si# – re# – fa#, la – do# – mi – sol) oluşmakta ve kontrabas, kontrafagot ile trombonlardaki la – do bas çizgisiyle desteklenmektedir (Şekil 177):

The image shows a page of a musical score, likely from a symphony or opera, covering measures 146 to 187. The score is written for a large ensemble of instruments. The instruments listed on the left include:

- Fl. piccolo (Fl. pic.)
- Fl. alto (Fl. alto)
- Oboe (Ob.)
- Clarinet in G (C. ing.)
- Clarinet in Bb (Cl. pic. in Mib)
- Clarinet in Bb (Cl. in Sib)
- Bassoon (Fag.)
- Contrabassoon (C. Fag.)
- Horn in F (Cor. in Fa)
- Trumpet in C (Tr. pic. in Re)
- Trumpet in D (Tr. in Do)
- Trumpet in Bb (Tr. bas. in Mib)
- Trombone (Trbn.)
- Tuba (Tbe.)
- Conductor's part (G. C.)
- Violin I (VI. I)
- Violin II (VI. II)
- Viola (Vie.)
- Violoncello (Vc.)
- Double Bass (Cb.)

The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. Key markings include:

- 146** and **187** are marked at the top of the first and second systems respectively.
- 126** is marked at the beginning of the first system.
- Dynamic markings include *ff* (fortissimo), *f marc.* (f marcato), and *sempre stacc. e secco*.
- Performance instructions include *sempre marc.* and *sempre sf*.

The score is published by B. & H. 19441.

Şekil 177: 483 - 490. ölçüler

494. ve 497. ölçülerde kornolar ve yaylılarda duyulan uygu dominant yedili üzerine (la – do# – mi – sol) ikili bir tınaşın (lab – sib) eklenmesinden oluşmuştur. Aynı durum 495. ölçüde yaylılarda bulunan uygular (sol – si – re – fa – lab – sib, sol# – si# – re# – fa# – sol – la , la – do# – mi – sol – lab – sib) için de geçerlidir. 496. ve 498. ölçülerdeki uygular iki katmanlıdır. Birinci katman trompetlerdeki sib minör beşli uygusu üzerine ikili tınaşların (do – reb, mi – fa) eklenmesiyle elde edilmiştir. İkinci katman ise kornolarda birinci katmandan yön olarak bağımsız hareket eden uyguların sesteş (anarmonik) olarak incelendiğinde dominant yedili (do – mi – sol – sib, fa# – la# – do# – mi, la – do# – mi – sol, mi# – sol – sib – reb) oldukları görülür (Şekil 178):

The image displays a page of a musical score, specifically measures 188 and 189. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for different instruments. The instruments listed on the left include Fl. gr. 1, Fl. alto, Ob. 1, C. ing., Cl. picc. in Sib, Cl. in Sib, Fag., C. Fag., Cor. in Fa, Tr. picc. in Sib, Tr. in Do, Tr. bas. in Sib, Trbn. 1, Trbn. 2, Timp., G. C., Vl. I, Vl. II, Vie., Vc., and Cb. The score shows various musical notations, including notes, rests, and dynamic markings such as 'poco sf' and 'f marc.'. The page number '147' is visible in the top right corner. At the bottom of the page, the publisher information 'B. & H. 19441' is printed.

Şekil 178: 491 - 498. ölçüler

499 – 506. ölçüler 483 – 493 arasındaki kesitin aynısıdır, ancak uygular burada bütün çalgı gruplarına dağıtılarak katlanmıştır. Timpanideki *crescendo* giderek etkisini arttırarak bas çizgisini ve düzümsel (ritmik) yapıyı vurgulamaktadır (Şekil 179):

148

190 191

Fl. gr. 1/2

Fl. alto

Ob. 1/3

C. ing.

Cl. picc. in Mib

Cl. in Sib 1/2/3

Cl. bas. in Sib

Fag. 1/2/3

C. Fag. 1/2

Cor. in Fa 1/2

Timp. 1/2

G. C.

190 191

VI. I

VI. II

Vle.

Vc. div.

Cb.

B. & H. 19441

The image displays a page of a musical score, numbered 148 at the top left. It covers measures 190 and 191. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves. The instruments listed on the left are: Fl. gr. 1/2, Fl. alto, Ob. 1/3, C. ing., Cl. picc. in Mib, Cl. in Sib 1/2/3, Cl. bas. in Sib, Fag. 1/2/3, C. Fag. 1/2, Cor. in Fa 1/2, Timp. 1/2, G. C., VI. I, VI. II, Vle., Vc. div., and Cb. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. Key markings include 'cresc.' (crescendo) for the flutes and piccolo, 'sim.' (sforzando) for the woodwinds and strings, 'mf' (mezzo-forte) for the horns, and 'poco a poco cresc.' for the timpani. The string section (VI. I, VI. II, Vle., Vc. div., Cb.) is marked with 'div.a 2', 'marc.' (marcato), and 'sempre sim.' (sempre sforzando). The bottom of the page is marked 'B. & H. 19441'.

Şekil 179: 499 - 506. ölçüler

507 – 512’deki yapı dominant dokuzlu (la – do# – mi – sol – sib, mib – sol – sib – reb – fa) ve yedililerden (fa# – la# – do# – mi) oluşur. Uygularda kakışımı sağlayan üzerlerine eklenen *climax* (tepe noktası) figürünün sesleridir (sol, do, mi, fa). 527. ölçüye kadar devam eden kesitte bu uygulamalarla dönüşümlü olarak duyulan ve cevap niteliğindeki dominant dokuzlulardan (la – do# – mi – sol – sib, mib – sol – sib – reb – fab, fa# – la# – do# – mi – sol) oluşan bir başka katman yer almaktadır (Şekil 180):

The image shows a page of a musical score, numbered 149 in the top right corner. The score is for measures 492 and 493. The instruments listed on the left are: Fl. gr. 2, Fl. alto, Ob. 1/2, 3/4, Cl. ing., Cl. picc. in Mi♭, Cl. in Sib, Cl. bas. in Sib, Fag. 1/2, C. Fag., Cor. in Fa 1/2, 3/4, 5/6, 7/8, Tr. picc. in Re, Tr. in Do, Tr. bas. in Mi♭, Trbn. 1/2, Tbn., Timp., G. C., Vl. I, Vl. II, Vcl., and Cb. The score includes various musical notations, including notes, rests, and dynamic markings such as *ff*, *mf*, *meno*, and *unis*. There are also markings for *div. a 3* and *unis*. The bottom right corner of the score page reads "B. & H. 19441".

Şekil 180: 507 - 517. ölçüler

Kornlarda hafif gürlükte (*p*) seslendirilen ve bu yolla orkestranın kalanının seslendirdiği diğer kuvvetli (*ff*) uygulamalarla gürlük bakımından karşıtlık yaratan dokuzlulara 517. ve 521. llerde eklenme yapılıır (do – mi – sol – sib – reb, ezgi ise do – sib – la – sol – fa#), böylece figrde ses/uygu/vuruş eklenme yoluyla irtitim yapılmış olur. Grlkteki ani değişimler de gerilimi arttırmaktadır (şekil 181):

150

The image displays a page of a musical score, numbered 150 at the top left. It covers measures 194, 195, and 196. The score is written for a large orchestra and includes the following instruments and parts:

- Fl. gr. 1/2
- Fl. alto
- Ob. 1/2, 3/4
- C. ing.
- Cl. picc. in Mib
- Cl. in Sib
- Cl. bas. in Sib
- Fag. 1/2, 3/4
- C. Fag. 1/2
- Cor. in Fa 1/2, 3/4, 5/6, 7/8
- Tr. picc. in Re
- Tr. in Do 1/2, 3/4
- Tr. bas. in Mib
- Trba. 1/2, 3/4
- Tbe. 1/2
- Timp. 1/2, 3/4
- G. C. 1/2, 3/4
- Vi. I 194, 195^{a3}, 196^{a3}
- Vi. II 194, 195^{a3}, 196^{a3}
- Vle. 194, 195^{a3}, 196^{a3}
- Vc. 194, 195^{a3}, 196^{a3}
- Cb. 194, 195^{a3}, 196^{a3}

The score features various musical notations, including dynamics such as *ff*, *mf*, *pp*, and *meno f*. There are also markings for articulation and phrasing, such as *acc.* and *unis.*. The measures are numbered 194, 195, and 196, with some measures containing sub-measure numbers like ^{a2}, ^{a3}, and ^{a3}.

şekil 181: 518 - 528. ller

530. ölçüden itibaren tepe noktası figürünün sesleri sırayla tamamlanmaya başlar (do – mi → sol – do – mi → sol – do – mi – fa). Bu sebeple trombon ve tubalarda duyulan dominant yedililere 534. ölçüde bir yenisi daha eklenir. Figürün son sesi fa ve arka planını oluşturan uygular, diğerlerine oranla daha vurguludur. 539. ölçüden itibaren gürlük daha da artmaya başlar (*poco a poco crescendo*; Şekil 182):

The image displays a page of a musical score, specifically measures 197 and 198. The score is arranged in a standard orchestral format with multiple staves for different instruments. The instruments listed on the left include Flute piccolo (Fl. picc.), Flute (Fl. gr.), Flute alto (Fl. alto), Oboe (Ob.), Clarinet in G (C. ing.), Clarinet in Bb (Cl. picc. in Bb), Clarinet in Bb (Cl. in Bb), Bassoon (Fag.), Contrabassoon (C. Fag.), Trumpet in F (Tr. in Fa), Trumpet in E (Tr. in Re), Trumpet in D (Tr. in Do), Trombone (Trbn.), Tuba (Tbe.), Timpani (Timp.), Gong/Cymbal (G.C.), Violin I (Vi. I), Violin II (Vi. II), Viola (Vle.), Violoncello (Vc.), and Contrabass (Cb.). The score features various musical notations, including notes, rests, and dynamic markings such as *mf*, *ff*, *meno f*, *sempre sim.*, and *unis.*. The tempo and dynamics are indicated by markings like *poco a poco crescendo*. The score is numbered 197 and 198 at the top. The publisher's name, B. & H. 19441, is visible at the bottom.

Şekil 182: 529 - 538. ölçüler

552. ölçüde uygulara arka arkaya sıkıştırılarak seslendirildikten sonra 553. ölçüde üst üste bindirilmiş iki dokuzludan oluşan (fa# – la# – do# – mi – sol, sib – re – fa – la – do) ilk kapanış uygusu gelir. Flütlerdeki alacasal çıkıcı büyük yedili tnaşlardan ve 554'te flütlerde, kemanlarda ve viyolalarda arpejlerle vurgulanan sol – sol# – la salkımından sonra, 555'te korno, trombon, tuba, timpani, çello ve kontrabaslarda kuvvetli ve vurgulu (*fff*) duyulan re – la – mi – sol# tnaşıyla eser sonlanır. Çello ve kontrabaslardaki uygunun kırılmadan seslendirilmesi için besteci çellonun la telinin yarım perde pesleştirilmesini (sol#) partitüre not düşmüştür (Şekil 183):

The image shows a page of a musical score for measures 549-555. The score is written for a full orchestra and includes the following instruments and parts:

- Fl. piccolo (Fl. picc.)
- Fl. first (Fl. I)
- Fl. second (Fl. II)
- Oboe (Ob.)
- Clarinet in G (Cl. ing.)
- Clarinet in B-flat (Cl. picc. in Sib)
- Clarinet in B-flat (Cl. in Sib)
- Bassoon (Cl. bas. in Sib)
- Saxophone (Fag.)
- Contrabass (C. Fag.)
- Corn in F (Cor. in Fa)
- Trumpet in C (Tr. picc. in Re)
- Trumpet in D (Tr. in Do)
- Bass Trombone (Tr. bas. in Sib)
- Tuba (Tbn.)
- Timpani piccolo (Timp. picc.)
- Timpani grand (Timp. gr.)
- Gong (G.C.)
- Violin I (VI. I)
- Violin II (VI. II)
- Viola (Vie.)
- Cello (Ve.)
- Double Bass (Cb.)

The score includes various musical notations such as dynamics (e.g., *fff*, *non cres.*), articulation (e.g., *colla parte*, *colla parte p non cres.*), and performance instructions (e.g., *sul ponticello*, *rapido*, *non arpeggiato*). The measure number 201 is indicated at the top of the score.

Şekil 183: 549 - 555. Ölçüler

İKİNCİ BÖLÜM

ESERİN KARŞILAŞTIRMALI KOREOGRAFİ ÇÖZÜMLEMESİ

2.1. Vaslav Nijinski Koreografisi

İlkbahar Ayini'nin 70 yıldan daha uzun bir süre boyunca kayıp olan koreografisi, 1987 yılında balerin ve koreograf Millicent Hodson ve tarihçi eşi Kenneth Archer tarafından balerin ve eğitim bilimci Marie Rambert ile ressam Valentine Hugo'nun dans taslaklarının toplanıp müziğin yapısına uygun bir şekilde yeniden oluşturularak sahnelenmesine kadar gizemini korumuştur. (Anawalt, 1998: 18 – 19)

Resim 6: Eserin birinci perdesinden bir sahne

Koreografinin yaratıcısı Vaslav Nijinski, klasik bale eserlerinde büyük bir ustalıkla kullandığı ve kendine özgü bütün gereçleri bir kenara itmiş veya tersine çevirmiştir. İlkbahar Ayini, tuhaf ve hantal duruşlardan, asimetrik ve donuk hareketlerden, yorucu sıçrayışlardan oluşan, adımların içe dönük ayaklarla ve yere tam

basarak atıldığı, ustalığın yerine içe kapanık bir fizikselliğin egemen olduğu bir dans ile Nicholas Roerich'in Pagan Rusya'yı temel alarak hazırladığı dekor ve kostümlerin bileşimidir. (Vershinina, 1967: 5 – 6)

Resim 7 ve 8: Theatre de Champs Elysées ve Yaşlı Bilge

İki perdeden oluşan eserin ilk perdesi “gündüz”, ikinci perdesi de “gece” olarak provalarda kullanılan piyano notasının üzerinde belirtilmiştir. Bu anlayıştan yola çıkarak koreografinin bütününde genç – yaşlı, kadın – erkek, yeryüzü – gökyüzü, kırmızı – beyaz vb. gibi zıtlık ve kutupları temel alan bir sistem oluşturulmuştur. (Garafola, 1998: 68 – 69) Koreografyi hazırlamaya başladığında 23 yaşında ve o ana kadar kendisine ait sadece bir koreografisi olan genç ve acemi Nijinski, çalışmasına eserin “Seçilmiş Kurban Bakire”sine ait solo dans ile başlamıştır. (Naborschikova, 2010: 34 – 35) Bu ölüm dansının bütün hareket ve figürlerini kendisi gibi dansçı ve koreograf olan kardeşi Bronislava Nijinska üzerinde deneyerek kurgulamıştır. Aynı şekilde koreografyi oluşturan hareketlerin tamamını kardeşi üzerinde görerek tasarlamış ve çoğaltarak 46 kişilik bale topluluğuna uyarlamıştır. Dansçılardan hem fiziksel hem de zihinsel anlamda yüksek bir dayanıklılık talep eden bu koreografi, bale topluluğunun Ocak – Nisan 1913'teki turnesi sırasındaki bütün aksaklıklara rağmen tamamlanarak bir başyapıt olarak bale tarihinde yerini almıştır.

Resim 9: Erkek dansçılar ilk temsil öncesi kostümleri içinde

Eserin Paris’te beş, Londra’da ise sadece üç gösterimi olmuştur. Sezon bitiminde ise Rus Balesi dağarından kaldırılmıştır. Diagilev, Birinci Dünya Savaşı’nın bitiminden sonra eseri yeniden sahnelemeye karar vermiş, ancak eserin esas kadrosundaki dansçıların koreografıyı hatırlamaması planını hayata geçirmesini engellemiştir. (Joseph, 2011: 12 – 13) 1913’teki ilk temsilin provalarında Nijinski’nin asistanlığını yapan Marie Rambert’e göre, dansçıların koreografıyı öğrenirken zorlanmaları, onlarda eseri temsiller bittikten sonra tümüyle unutma isteği uyandırmıştır. Bunun sonucunda Diagilev, Nijinski’den sonra Rus Balesi’nin koreografı olan Leonide Massine ile görüşerek 1920 sezonu için ikinci ve yeni bir koreografı talebinde bulunmuştur. (Barnuts, 1988: 8 – 9) Stravinski ile müzik hakkında görüştüğten sonra yeni koreografıyı oluşturma aşamasına geçen Massine, sahne tasarımında Roerich’e sadık kalmıştır. Eserin Nijinski koreografısının az giyilmiş kostümleri ve eserin ikinci perdesinin dekorları bu koreografıde de yeniden değerlendirilmiştir. İlk gösterimi 15 Aralık 1920’de Theatre de Champs Elysée’de gerçekleşen Massine koreografısı, Nijinski’ninki ile sürekli kıyaslanmış ve pek çok eleştirmen tarafından Nijinski koreografısı, Rus Bale Topluluğu’nun dağarından kaldırılmış olmasına rağmen Massine’ninkine tercih edilmiştir. Ne var ki sonradan kazandığı değer, bu koreografının Massine’nin koreografısının gölgesinde kalıp bir kenara atılmasını ve oluşumundan

sonraki yedi yıl içerisinde kayıplara karışmasını engelleyememiştir. (Buckle, 1971: 82 – 83) Bununla birlikte Diagilev’in provalar ve temsiller sırasında görüntü alınmasını istememesi de koreografinin gizemini arttırmıştır.

Nijinski'nin gizemli kişiliğine özellikle Bolşevik Devrimi (1905 – 1917) sırasında Rus toprakları dışında yaşayan Ruslara karşı olan genel şüphecilik eklenmişti. (Hodson, 1996: 3 – 4) Çünkü o dönemde Ruslar Avrupa’da “sürgündeki aristokratlar”, “anarşistler” ve Avrupalıların kendi zihinlerinde kurguladıkları Doğu’dan Avrupa’yı istila etmeye gelen göçebe yığınları olarak görülüyorlardı. Bu önyargılı ve ırkçı yaklaşım gazeteci ve eleştirmenler arasında da görülmeye başlamış ve Rus Balesi hakkında yapılan yorumları, makaleleri ve eleştirileri de olumsuz yönde etkilemiştir.

Resim 10: Kadın dansçılar ilk temsil öncesi kostümleri içinde; soldan ikinci kişi Nijinski'nin asistanı Marie Rambert

Resim 11: Büyücü kadın, Joffrey Bale Topluluğu

Resim 12: Seçilmiş Kurban Kız kadın dansçılarla çevrelenmiş, Joffrey Bale Topluluğu

Resim 13: Seçilmiş Kurban Kız ayı postu giymiş erkek dansçılarla birlikte, Joffrey Bale Topluluğu

Eserin giriş (Introduction) kısmını takip eden birinci kemanlardaki pizzicato'lar İlkbahar alametleri kısmına öncülük eden açılış dansının hızını belirlerken, büyücü bir kadın erkeklere ilkbahar başlangıcı için nasıl sihir yapılacağını ve kehanette bulunulacağını öğretmektedir. Erkek dansçılardan oluşan gruplar sırayla dans edip otururlar. Alto flütteki Helenistik dans ezgisini dört trompette takip eden çok sesli Rus tınılarından sonra bütün orkestra kademeli olarak onlara katılır ve dansçıların sahnede yere düşmesiyle coşku artar. Müziğin hızlanıp “Kaçırma Oyunu” kısmının başlamasıyla kırmızı giysili kadın dansçıların sahneye girip erkeklerle karşılaşması cinsel bir ürküntüye sebep olur. Meydan okuyan erkekler ve sıçrayan kadınlar iki grup halinde ve sahnenin iki tarafında birbirleriyle karşı karşıya gelmiştir. Orkestrada vurma ve bakır üfleme çalgıların staccato'ları duyulmaya başladığında erkekler tecavüzü andıran hareketlerle kadın dansçıları yakalarlar. Cinsel birleşmeyi canlandıran kadın ve erkeklerden oluşan iki çiftin arkasında ayakta titreyip ürpermekte olan üç kadından oluşan bir topluluk vardır. Bu sahnede kadın ve erkekler arasında muazzam bir ergenlik hissi yayılır.

“Bahar Rondoları” veya Rusça “Khorovod” olarak bilinen kısım klarinetlerdeki ilkel ve ezgisel yürüyüşten sonra flüt ve alto flütlerin seslendirdiği bölümün ana teması orkestranın tamamında duyulduğunda bütün dansçılar bir araya gelerek daire biçiminde

dönmeye başlarlar. Stravinski eserin bu kısmının ilk yarısında dansçıların beş ayrı daire halinde gruplanıp yavaşça sahne üzerinde dönmesini, orkestra bütünüyle (tutti) çaldığında da bu beş grubun birleşip tek ve büyük bir daire oluşturmasını öngörmüştür. (Scherliess, 2002: 125 – 126) Stravinski'nin deyimiyile “Khorovod Chant”ın (daire halinde dönerek yapılan dansın şarkısı) başlamasıyla kadınlar erkeklerden ayrılıp kollarını yana açarak şeytan çıkarma ayinini taklit ederler. Kadınların sahneyi terk etmesiyle beraber erkekler orkestranın kuyruk (coda) kısmında yalnız dans ederler, sonrasında da kabileleri temsilen iki gruba ayrılırlar.

“Rakip Kabilelerin Oyunu” kısmı, erkekler arasında yapılan küçük çekişmelerle başlar. Erkek dansçılardan oluşan iki grup, halat çekme yarışı gibi güç mücadeleleri içeren törensel bir oyun sergilerler. Bu törenler sahneye yeniden gelen kadın dansçıların yalvaran hareketleri, sallanmaları ve el çırpmaları ile birbiri ardına tekrarlanmaktadır. Mücadeleci danslardan oluşan bir diziyle kısım sona erer. Tubalarda duyulan vahşi bir ezginin ardından “Yaşlı Bilgenin Gelişi” kısmı başlar. Sahnenin orta kısmında boş bırakılan alana kabilelerin yaşlılarının önderliğinde ve kendisini takip eden kadınlarla birlikte Bilge gelir. Orkestranın hep birlikte çalımıyla beraber sahnede herkes bir arya toplanır. Yaşlı Bilge kol ve bacakları birbirinden ayırık ve yüzükoyun yere kapanmış bir biçimde toprağı öperken yaylılardaki doğuşkanlar duyur. Kabile böylece tanrının varlığını hisseder ve kabilesel bileşimi temsilen sahnede kare şeklinde dizilmek için hareketlenirler. Yaşlı Bilge'nin “Toprağı Öpme” törenini tamamlamasından sonra, koreografinin ilk sahnesini içeren ve ilkbaharın gelişini bekleyen kabilelerin coşkulu kutlamalarından oluşan “Yeryüzünün Dansı” kısmı başlar. Stravinski burada dansçıları “rüzgârda savrulan yaprak yığınları” ve “tepinerek kır ateşini söndürmeye çalışan Kızılderililer” gibi hayal etmiştir. (Stravinski, 1962: 156 – 157) Kısmın sonuna doğru aksatımlı (senkoplu) ve gür olarak duyulan bütün üfleme çalgılarda karşılık, her biri ölçülerin farklı zamanlarında ve bakışsımsız (asimetrik) kümeler halinde defalarca sıçrayıp sarsılarak yere düşen dansçılarla eserin ilk perdesi sonlanır.

Girişi alto flüt ve solo kemanın seslendirdiği yumuşak bir Rus halk ezgisi içeren ikinci perde, karanlık bir sahneyle başlar. “Genç Bakire Kızların Gizemli Çemberi”

kısmına sıra geldiğinde sahne perdesi açılır. Bütün kadın dansçılar titreyerek ve dizler hafifçe kırılmış, yüzleri dışarı ve ayakları içe dönük bir biçimde daire oluşturarak sahnede dönmektedirler. Her biri çenesini sağ yumruğuna dayamış ve sağ dirseğini sol yumruğuyla destekler vaziyette durmaktadır. Bu duruş, Beyaz Rusya ve Ukrayna'daki kadın halk danslarının temel özelliklerinden biridir. (Stravinski, 1958: 17 – 18) Bahar tanrısı Yarilo için yapılacak olan geleneksel kurban etme töreni için kadın dansçılar daire şeklinde dizilip dönerken, her biri belirli vuruşlarda ayak parmak uçları üzerinde yükselip sağ elini yana atar ve başını sol tarafa doğru silkeler. Bu esnada erkekler ve kabilenin yaşlı üyeleri onları izlemektedir. Kadın dansçılar, doğanın döngülerini simgeleyen ve seçilen kızın kurban edileceği yere çizili çemberi sahne üzerinde betimlemektedir. Tamamlanan her turun sonunda bütün kadın dansçılar çemberden dışarı ve sonra tekrar ilk buldukları yere geri zıplarlar. Rus halk ezgileri eşliğinde çan gibi sallanarak kısa duraklamalarla yürüyen kızlardan biri kurban edilmek üzere seçilir. Seçilmiş Kişi'yi canlandıracak olan kadın baş dansçı, bu noktadan sonra tümüyle ifadesiz ve hareketsiz bir duruşa geçer.

“Seçilen Kurban Kızın Yüceltilmesi” kısmında, orkestra crescendo'su ile birlikte erkek dansçılar pusuya hazırlanmış gibi sahnenin iki yanında konumlanırlar. Stravinski bu dansı “sahnenin bir ucundan diğerine sekerek gitme” şeklinde kurgulamıştır. (Stravinski, 1983: 20 – 21) Kabileyi oluşturan bütün dansçılar bir arada olmak üzere beş farklı gruba ayrılırlar ve sıçrama, sarsılma ve tepinme hareketleriyle Seçilmiş Kişi'nin yanına yaklaşır onu çevrelerler. “Atalar İçin Ayın” kısmı, Seçilmiş Kişi'nin kutsanması için yapılan eski çağlara ait bir ayinde erkeklerin yaptığı danslardan oluşmaktadır. (Lindlar, 1994: 28 – 29) Kadın dansçıların sahneyi terk etmesiyle beraber kabilenin yaşlı üyeleri ayı postu giymiş bir biçimde kutsal çemberin etrafında çömelerek ağır danslarla atalarını anarlar. Orkestranın kesik ve vurucu tınılarıyla başlayan kapanış kısmında kabileyi oluşturan dansçıların tamamı Seçilmiş Kişi'nin etrafında tepinmeye başlarlar. Seçilmiş Kişi diğerlerini kendi kurban edilmesinin kutlama törenine yönlendirir. Kabilenin üyeleri tekrarladıkları sıçrama ve dönme hareketleriyle Seçilmiş Kişi'nin dansına bir çeşit duygusal ve törensel karşıt yapı oluşturmaktadırlar. Seçilmiş Kişi'nin sıçrayışları yorulana kadar giderek artan bir coşkunlukla yinelenir, her doğruluşunda

yeniden düşer ve eserin son ölçüsünde cansız düşen bedeni altı erkek dansçı tarafından havaya kaldırılarak götürülür.

İlkbahar Ayini, Nijinski'nin sondan bir önceki koreografisi olmuştur. 1912'deki Bir Kır Perisinin Öğleden Sonrasına Prelüd ve İlkbahar Ayini'nden hemen önce yine 1913'teki Oyunlar (iki eserin müziği de Claude Debussy'ye ait) ile 1916'da Till Eulenspiegel (Richard Strauss) koreografisi dışında başka sahne eseri olmayan Nijinski, yakalandığı şizofreni rahatsızlığının da etkisiyle insanlardan kopuk bir yaşam sürerek sanat dünyasından çekilmiştir.(Eksteins, 2000: 46 – 47)

Resim 14: Eserin kapanış sahnesi, kurban edilmiş kız erkek dansçıların kollarında, Joffrey Bale Topluluğu

2.2. Maurice Béjart Koreografisi

İlkbahar Ayini'nin Fransız-İsviçreli koreograf Maurice Béjart tarafından yapılan düzenlemesi ilk olarak 8 Aralık 1959 tarihinde Brüksel'deki Monnaie Kraliyet Tiyatrosu'nda sahnelenmiş ve eleştirmenlerden “çıplaklık ve cinsellik” içerdiği gerekçesiyle olumsuz ve sert tepkiler toplamıştır. (Casado, 2008: 102 – 103) Béjart'ın koreografisi eserin 46 yıl önceki ilk sahnelenişinde meydana gelen olayları yeniden gündeme getirerek tartışmaya açmıştır. Koreografinin Rus öğelerinden ve eserin başkarakterini “Kurban Seçilmiş Bakire Kız”dan yoksunluğu, hatta bale olarak görülmemesi bu tartışmaların merkez konuları haline gelmiştir. (Reynolds, 2003: 802 – 803) Béjart'ın Stravinski'nin anlayışından bağımsız ve kendine özgü bir üslupla bale, modern caz ve etnik dans öğelerini bir araya getirerek oluşturduğu ve kostüm, dekor gibi sahne tasarımı öğelerinin kısıtlı miktarda kullanıldığı koreografi, ardıllarına büyük bir esin kaynağı olmuştur. (Kirstein, 1984: 75)

İlkbahar Ayini'nin koreografisini oluşturmak, o zamanlar yirmi iki yaşında gelecek vadeden bir koreograf olan Maurice Béjart için kendi üslubunu ortaya koyması ve adını duyurması için bulunmaz bir fırsattı. 1927 yılında Marsilya'da yazar ve filozof Gaston Berger'in oğlu olarak dünyaya gelen Béjart, bale çalışmalarını 1945'e kadar Marsilya Opera ve Balesi'nde sürdürmüştü, İkinci Dünya Savaşı sonrasında ise Paris'e giderek Lubov Egorova ile teknik ve Leo Staats ile koreografi eğitimi almıştır. 1948 yılında Roland Petit'nin Paris Bale Topluluğu'na (*Les Ballets de Paris*) katılmış, bunun bir yıl sonrasında da Mona Inglesby'nin Londra'daki Uluslar arası Bale Topluluğu'nun (*International Ballet in London*) üyesi olmuştur. Londra'da bulunduğu süre içinde tanınmış eğitmen Vera Volkova ve Mariinsky Bale Topluluğu'nun eski bale eğitmeni ve rejisörü Nicholas Sergeyev ile çalışmıştır. 1950'li yıllarda İsveç Kraliyet Balesi'nde görev alan Béjart, ilk koreografisini de yine İsveç'te ve Stravinski'nin bir diğer bale eseri olan Ateşkuşu için hazırlamıştır.

Maurice Béjart'ın koreografileri teknik bakımdan klasik bale üzerine kurulmuş olmakla beraber diğer dans biçimlerinden de öğeler içermektedir. Bunlara Hint

danslarındaki el-kol figürleri ile modern dansdaki küçülme-büzülme (*contraction*) hareketlerinin kullanımları örnek verilebilir. Tamamlanmış bir koreografi kullanılan öğelerin yoğunluğuna göre ağırlıklı olarak çağdaş veya oryantal bir görünüm sergileyebilir. (Lee, 2002: 305 – 306) Bununla birlikte Béjart'ın çalışmaları modern bale olarak ele alındığında göze çarpan en belirgin özellik, hareketlerin yırtıcılığı ve atletikliğidir. Béjart özellikle “dansın entelektüel bir tavırdan ziyade bir çeşit ayin, hatta ilkel, basit, dolaysız ve gizemli bir kaynağın dili olduğu” yaklaşımını benimsemiştir. Nitekim Béjart'ın ayinlere ve halkbilimine (folklor), benzetme (mecaz) ve simgelere duyduğu ilgi sayesinde çarpıcı ve başkaldıran nitelikte bir İlkbahar Ayini koreografisi ortaya çıkmıştır.

Béjart koreografi üzerinde çalışırken işe İlkbahar Ayini'nin müziğini dinleyerek başlayıp, devamında da eserin kaydının kapağında yazılı olan Stravinski-Roerich librettosunu inceledikten sonra hazırlayacağı koreografinin ilkel Rus öğeleri içermemesi gerektiğine karar vermiştir. Tarih öncesi Rusya yerine kendisine olumluluğu, gençliği ve gücü çağrıştıran “İlkbahar” ögesine yoğunlaşmayı ve senaryoyu bunun üzerine kurmayı tercih etmiştir. Koreografinin ana düşüncesi doğanın eşit seviyede, birbirlerinden farklı ama bir o kadar da birbirlerini tamamlayıcı nitelikteki erkek ve dişi enerjilerin (Yin ve Yang gibi) betimlenmesi üzerine oturtulmuştur. Buradaki en önemli nokta, Béjart'ın koreografiyi eserin aslında öngörüldüğü gibi Seçilmiş Bakire'nin kurban edilmesi olayıyla bitirmemeyi yeğlemesidir. Béjart, eserin özünü “yaşam” ve “ölüm” kavramlarının oluşturduğunu düşünmesine rağmen “yaşamın gücü”nü yani Eros'u “ölümün ve yıkımın gücü” Thanatos'tan daha çok vurgulamayı seçmiştir. Böylece koreografinin odak noktası “yapıcı gücün ‘doğurganlık ve üreme yoluyla yaşamı sürdürmek’ olarak ifade edilmesi” haline gelmiştir. (Garafola, 2005: 414 – 415)

Béjart koreografiyi oluştururken öncelikle “eski kabile ayini” fikrinden uzaklaşmış ve onun yerine başlangıç noktası olarak “doğanın döngüleri” kavramına yoğunlaşmıştır. Söz konusu olan, “karların erimesi, soğuk ve sert kışlar, baharın gelişi, ağaçlar, çimenler, çiçekler” gibi doğanın geçirdiği evreleri ve iniş-çıkışlarını içeren şiirsel görüntülerin insanların düzenlediği bir ayine dönüşümüdür. Koreografi de “erkek

ve kadının buluşması, sevginin eyleme dökülmesi ve birleşme gibi dinsel ve vahşi olguların betimlenmesi ve aktarılmasını temel almaktadır. Kadın ve erkeğin ayinsel birleşmesine dikkat çekmek isteyen Béjart, dansçıların tamamını kadın ve erkek olarak ayrılan büyük topluluklar (gruplar) halinde kullanırken, bireysellikten çok toplulukların yaratacağı etkiye önem vermiştir. Bunun için de kendi bale topluluğunu (günümüzdeki adı Paris Bale Topluluğu, *Le Ballet-Théâtre de Paris*) Fransa ve İngiltere'deki diğer bale topluluklarıyla (*Théâtre de la Monnaie*, *Western Theatre Ballet*) bir araya getirerek kırktan fazla dansçıdan oluşan bir bale topluluğu yaratmıştır. Koreografinin anahtar sözcüğü “sadelik” olduğu için Béjart, eserin her notasını Nijinski'nin yaptığı gibi bireysel olarak yorumlamak veya Massine'in koreografisindeki gibi karmaşık karşı figürler kullanmak yerine dans figürlerini “orkestralama”, yani buradaki anlamıyla dansçıların toplu kullanıp hareketlerin hacmini arttırma yoluna giderek geniş düzümsel kesitleri (ritmik pasajları) vurgulamayı tercih etmiştir.

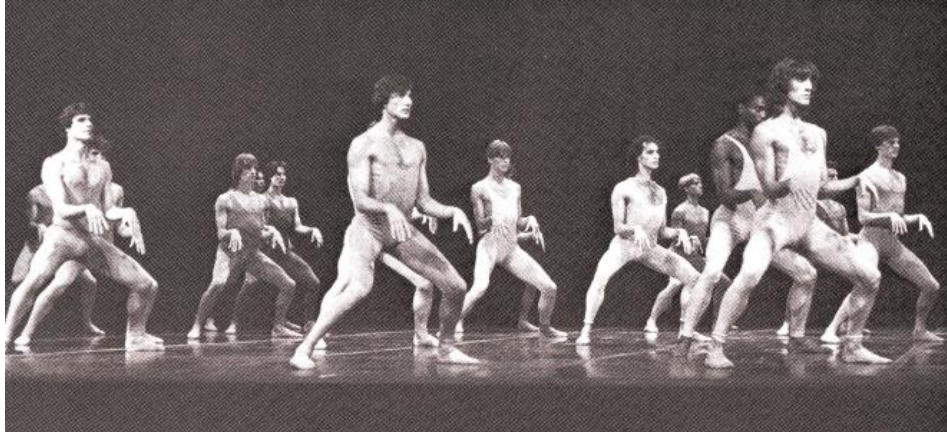
Koreograf öncelikle eserin ikinci kısmıyla, bir başka deyişle kendi “İlkbahar Ayini”nin “kadınsı yarısı” ile çalışmasına başlamıştır. Kullanılacak hareket ve figürlerin tarz bakımından Afrika danslarını temel alması fikrinin çıkış noktası, “Afrikalıların dans ederken toprakla yani doğayla daha fazla temas kurarak yaptıkları her hareketi kalplerinde ve bedenlerinde hissedebildikleri” yaklaşımıdır. Çünkü Béjart'a göre “Avrupalıların dansları topraktan yani yerden çok havayla temas etmekte olduğu” için, baharın gelişi gibi bir doğa olayı nedeniyle yapılan bir ayini anlatmak için fazla yüzeysel kalacaktı. Béjart “Seçilmiş Bakire” rolü için daha önce de beraber çalıştığı Tania Bari'de karar kılmış ve eserin ikinci bölümünün açılış sahnesi için de Neolitik dönemi yansıtan öğeler kullanmıştır. Bu anlayış çerçevesinde sahnenin ortasında sol koluyla bedenini ve sağ koluyla da bir gözünü kapatıp duran Tania Bari ile etrafında kol ve bacakları birbirinden uzakta bükülmüş, üst gövde ve pelvis kısımları yukarıda olacak şekilde yerde bulunan diğer kadın dansçılar (tıpkı çiçek açmaya hazırlanan tomurcuklar gibi) sahnedeki görüntüyü oluşturacaklardı.

Béjart, dansçıların yüzlerinde hiçbir kişisel mimik bulunmaması gerektiğini vurgulayarak onlardan daha hayvansal ve donuk bir ifade takınmalarını isteyerek kendi

dayanma güçlerinin ötesine geçmeyi hedeflemiş, özellikle erkek dansçıların sahnede birbirleriyle savaşırken “yuvarlak masa şövalyeleri gibi değil, gerçek bir barbar ve canavar gibi mücadele etmelerini ve saldırmalarını” talep etmiştir. Bunların yanı sıra koreograf için bir diğer önemli konu da sahnede iki cinsin birbiriyle birleşmesiyle üremeyi ve soyun sürdürülmesini teşvik eden temel gücün simgelemesi açısından erkek ve kadın dansçı sayısının birbirine eşit olması zorunluluğudur.

Konunun esas doğasına bağlı kalınarak hazırlanan kostümler ise vücudu saran elbise ve taytlardan oluşmuştur. Kadınların giysileri ten rengi ve kahverengi tonlarda, erkeklerin giysileri de yeşil ve sarı renklerde tasarlanmıştır. Koreografinin 1959’daki ilk sahnelenişinde kullanılan totem görünümlü tek parça dekor, Béjart tarafından gereksiz bulunarak daha sonraki gösterimlerde sahneden tümüyle kaldırılmıştır. (Balanchine, 1989, 450 – 451)

Koreografinin ilk olarak kadın dansçılardan oluşan bölümü hazırlanmış olmasına rağmen, eserin ilk bölümünün açılışı sadece erkek dansçılardan oluşan bir topluluğun şükretme sahnesiyle yapılmaktadır. Bunun sebebi ise, Béjart’a göre “halk danslarında gerçek dansçının erkek olması” durumudur. (Balanchine, 1989, 453 – 454) Eserin duyulmasıyla birlikte loş sahne ışıklarının geniş bir dama tahtasındaki gibi sıralı ve secde pozisyonundaki, yani bacakları gövdenin altında toplanmış ve kolları başlarının üzerinde elleri yere temas edecek şekilde yanlara açılmış olarak öne doğru yaslanmış erkek dansçıları gözler önüne sermektedir. Başların üzerlerindeki spotlar ise gövdenin üst kısmında yavaş ve temkinli bir biçimde artan figürleri aydınlatmaktadır. Dansçıların her biri ayağa kalkıp kendi hareketlerini sergilemeye başladıkça “damarlarında akan kanın” ve “bedenlerindeki gücün” farkına varırlar. Erkek dansçılar atletik ve özellikle kaba, ilkel hatta tuhaf hareketlerle eski çağlardaki vahşi hayvanları betimlemektedir. El ve ayaklar üzerinde (hayvanlarda dört ayak olduğu gibi) veya bacaklar yanlara açık, ayaklar dışa dönük ve dizler hafifçe yanlara kırılarak yapılan zıplamalar ile aralıklı olarak tek bacağı sonra diğerini havaya kaldırma hareketleri buna örnek verilebilir.

Resim 15: Béjart koreografisi, erkek dansçılar grubu

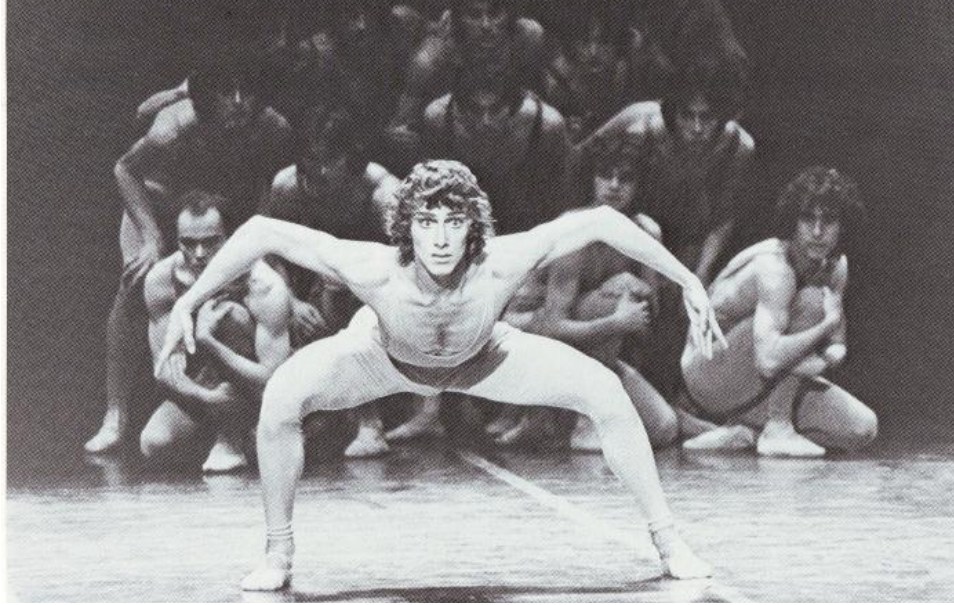
Eller de vahşi bir hayvanın pençelerini andıran bir biçimde vücudun önünde sarkıtılmıştır. Sonrasında Béjart, dansçıların kollarını ve gövdelerini av peşindeki yırtıcı kuşlara benzer bir biçimde şekillendirmiş ve bazen çember ve yay diziliminde, bazen de dağınık düzende yapılan sıçramalı dönüşlerle bu etkiyi güçlendirmiştir. Sonrasında sahnedeki konumlanma giderek daha düzgün bir hal almaya başlar ve erkek dansçılar sahnede çapraz çizgiler, büyük kareler ve ortak merkezli çemberler oluşturacak biçimde dizilirler. Béjart burada farklı bir yaklaşım sergiler; geniş açılmış kollar, esnek adımlar ve Rus halk danslarının karakteristik hareketleri ile eserin çıkış noktası ve kökenlerine atıfta bulunmaktadır.

Doğadaki vahşi hayvanların davranışlarını taklit eden figürlerden sonra “Rakip Kabilelerin Oyunu” kısmı, kurgulanıp biçimlendirilmiş bir savaş ayini haline gelmiştir. Burada ifade edilen, hayvanların göğüs göğse, kafa kafaya ve boynuzlarıyla kapışmalarıdır. Sonrasında erkekler arasından “Seçilmiş Kişi” çatışan gruptan ayrılarak avının peşindeki yırtıcı bir kuş tavrıyla kolları kanat gibi yanlara açılmış, öne doğru dizleri bükülmüş ve müziğin vurgularına uyumlu bir biçimde bacakları üzerinde yaylanarak kendi solo dansını yapar. Daha sonra başını ve sağ bacağını geriye atıp kollarıyla vücudu üzerinde geniş bir yay çizerek kendisine çeki düzen veren vakur ve gururlu hareketlerle kendi fiziksel görünümünü vurgular. Etrafindaki diğer dansçılar da sırayla onun hareketlerini taklit etmeye ve tekrarlamaya başlar. Böylece bir ayinden beklenen kaygı verici ve gizemli hava yaratılmış olur. Eserin ilk doruk noktasına

ulaşarak birinci bölümün kapanışını yaptığı “Yeryüzünün Dansı” kesitinde ise ortam daha da şiddetlenir, hareketlerdeki taşkınlık ve vuruculuk giderek artar. Erkek dansçılar ayaklarını kızgın bir boğa gibi yere vurup sürterler. Gruptan üç dansçı Seçilmiş Kişi’yi yakalayıp hırpalamaya ve saçlarından çekiştirmeye başlamışken aniden sahnenin sağ üst kanadından koyu sarı bir ışık belirir. Sahnenin arka köşesindeki diğer dansçılar heyecandan donup kalmış durumdadır. Temkinli bir tavırla ve hep beraber ışığa doğru hareketlenip geri çekilirler. Bölümün kapanışında da duyulan vurgulu tınılara uyumlu bir biçimde ve kaybolmakta olan ışığın olduğu yöne doğru tek sıra halinde kurbağa zıplayışları yaparak sahneyi terk ederler. Seçilmiş Adam, grubun geri kalanından daha güçsüz bir şekilde yerde sürünerek ve emekleyerek diğer dansçıları takibinden sonra sahne karartılır.

Resim 16: Bėjart koreografisi, kadın dansçılar grubu "Seçilmiş Kurban Kız" ile birlikte

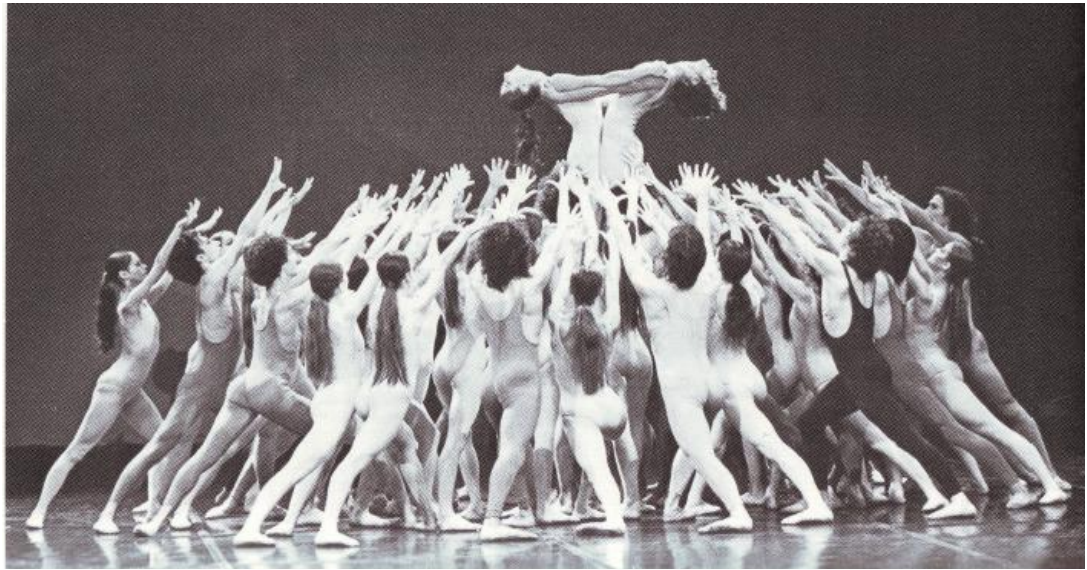

Resim 17: Kurban etme eylemini gerçekleştirecek olan "Seçilmiş Kişi"

Eserin ikinci kısmı Béjart'ın tanımlamasıyla etrafındaki kadın dansçılardan oluşan bir topluluğun önünde ve tek başına ayakta duran "Seçilmiş Bakire" ile başlamaktadır. Grubu oluşturan dansçılar kollarını ve bacaklarını yanlara açarak sırtüstü uzanmış bir biçimde yeri kucaklarlar. Kadın dansçılar kaldırdıkları kol, bacak ve kalçalarıyla uykudaki doğayı dürterek uyandırmaya çalışmaktadırlar. "Genç Kızların Gizemli Çemberi", kendisinden önceki kesitlerde erkek dansçıların ortaya koyduğu saldırgan ayinlerine karşıttır, çünkü kadın dansçıların sakın hatta "uykulu" karakterdeki hareketlerinde, tavırlarında, sahnedeki geçitlerinde ve dizilişlerinde sürekli bir teslimiyet, kadercilik, içe dönüklük ve kırılgnalık vardır. Kollar vücuda yakın veya gövdeye dolanmış, ellerin yüzü kavrayan halleri Nijinski'nin Rus halk danslarından esinlenerek oluşturduğu görüntüleri çağrıştırmaktadır. Grupta hem bedensel hem de ruhsal olarak birbirlerine kenetlenmiş kadın dansçılar çarpıcı anlardan birinde Seçilmiş Bakire'nin arkasında tek sıra halinde dizilerek kollarını omuz hizasında dışarı uzatırlar. Kesitin sekiz perdeden oluşan ezgisi duyulduğunda dizlerini bükmüş ve sonrasında da bir bacak yana açılmış durumda yavaşça sağa ve sola eğilme hareketlerini tekrarlarlar. Béjart çeşitli düzüm kalıplarında ve konumlarda yapılan bu toplu diz çökme hareketini kadınların bütün dansı süresince kullanmıştır.

Seçilmiş Bakire’yi gruptaki diğer kadın dansçılardan ayıran eşsiz konumu, eserin ikinci bölümünün açılış sahnesinden itibaren belirginleşmiştir. Dansçılar Seçilmiş Bakire’nin etrafında diz çöküp koruyucu bir çember oluştururken onun kollarına hafifçe dokunurlar. Seçilmiş Bakire’nin grup içindeki ayrıcalığı sadece tek başına dans etmesinden değil, aynı zamanda kendisine özel bir görev verilmiş üstün ve bilge bir kişi konumunda olmasından kaynaklanmaktadır. Gruptaki dansçıların ayin sırasındaki konumlarını ve sınırlarını belirleyen de, ayin için yeryüzünü yani toprağı kutsayan da Seçilmiş Bakire’nin hareket ve figürleridir. Diğer dansçılar iki sıra halinde ve pasif bir biçimde dururken, Seçilmiş Bakire ise onların arasında yavaşça yürümekte ve kol hareketleriyle havayı yarararak dağıtmaktadır. Diğer dansçılar da onun hareketlerine uyumlu bir biçimde yere doğru ani hamleler yapmaktadırlar.

Resim 18: Béjart koreografisinin final sahnesi

“Seçilmiş Bakire’nin Açıklanması ve Yüceltilmesi” kesitinin bitişine doğru ve erkek dansçıların sahneye çıkmasından önce Béjart, kadın dansçıların sakinliğini ve kırılganlığını gevşemiş ve savunmasız bir şekilde duruşları, oturuşları ve diz çöküşleriyle son bir kez daha sahnede vurgular. “Ataların Çağırılması” kesitinde kadın ve erkek dansçılar ilk kez sahnede bir aradadır ve Béjart bu karşılaşmanın aralarında yarattığı fiziksel heyecanı etkili bir biçimde yansıtmaktadır. Kadın dansçılar koruma içgüdüleriyle Seçilmiş Bakire’nin etrafında toplanırken, erkek dansçılar da kollarını

birbirleriyle omuz hizasında kavuşturup onları iki çember halinde çevreleyerek kaçmalarını engellemeye çalışmaktadırlar. Davullardaki vuruşların nabız atışı gibi duyulmasıyla beraber erkeklerden oluşan iki çember de birbirlerinin karşıt yönüne doğru ilerleyerek kadınların oluşturduğu merkezin etrafını artık tümüyle kuşatmış durumdadır. Sonrasında Seçilmiş Bakire ani bir şekilde bu yığının merkezinden yükselerek çıkar. Onun çıkışıyla beraber diğer kadın dansçılar da yere kapaklanarak erkeklerle uyumlu bir biçimde ona sırtlarını dönerler. İki grup da Seçilmiş Bakire'den sıyrılıp uzaklaşarak yine onun arkasında ve yarım çemberler halinde yerleşirler. Sonrasında başlayan Seçilmiş Bakire'nin ayin dansı, önceki kesitlerde erkek dansçıların "vahşi avcı kuş" pozisyonundaki hareketlere gönderme yapmakla beraber dansı oluşturan ikinci figür Seçilmiş Adam'inkinden farklıdır. Erkeklerde kolları ve bedeni açık bir şekilde kullanılmış olmasının tersine, Seçilmiş Bakire için tercih edilen duruşta bacaklar kapalı, kollar da önde ve vücuda bitişik durumdadır. Avuçlar önde ve dışarı bakan konumdayken baş dansçı bir yandan da vücudundaki ritmik titreşimi ve hareketleri sürdürmektedir. Baş dansçı sahnenin ortasından ayrılırken adeta bir başkalaşım geçiriyormuşçasına diğer dansçılardan da giderek uzaklaşıp yabancılaşmaktadır. Béjart'ın Seçilmiş Bakire için hazırladığı solo dans, Nijinski ve Massine'in koreografisindekilere oranla daha az yorucu ve daha dramatiktir. Baş dansçı kollarını kırılğan ve kaderine boyun eğmiş bir tavırla bedenine dolayıp, sol bacağına bütün eklemlerine varıncaya kadar esneterek ve geriye doğru sıçrayarak ortaya koyduğu değişken tekme figürünü sahnenin etrafında düzensiz bir çember çizerek tekrarlar. Bu hareketler, daha önce "Gizemli Çeber" kesitinde kullanılan figürün geliştirilmiş halidir. "Ayin Dansı" için Béjart'ın tasarladığı hareketlerin çoğu oldukça basit ve bale niteliğinde olmayan figürlerden oluşmaktadır. Aslında Béjart da tıpkı Nijinski'nin yaptığı gibi belli başlı bale figürlerinde değişiklik yaparak kullanmıştır. Sahne üzerindeki duruşu, sıçramaları ve hareketleri dikkati dansçının rahimine ve tabii ki korkularına çekmektedir.

Eserin ikinci bölümünün kapanış kısmı erkek ve kadın dansçıların birleşme ayinini resmeden hareketleri üzerine kurulmuştur. Seçilmiş erkek ve kadın baş dansçı bir araya geldiğinde, erkek dansçı kadını takip etmeye ve onun yavaşça etrafında

dolanmaya başlar. Diğer dansçıların oluşturduğu grup onları önce birbirinden ayırıp sonra da yeniden bir araya getirerek etkileşimi arttırmaktadır. Çiftin sahne üzerinde gerçekleştirdiği ve diğer dansçıların oluşturduğu çiftler topluluğu tarafından da ardı ardına tekrarlanan hareketler, swing dans figürlerini anımsatmaktadır. Eserin bitiminde ise seçilmiş erkek ve kadın dansçı bir arada etraflarında toplanan diğer dansçıların oluşturduğu kalabalık tarafından omuzlanıp havaya kaldırılır. Kadın ve erkeklerden oluşan bir topluluğun soyun sürdürülmesi amacıyla bir araya gelip yarattığı sihirli çemberin arasından yükselen “Seçilmiş Çift”in görüldüğü bu bitiş sahnesi eserin en güçlü ve etkili anıdır.

Béjart’ın koreografiyi tasarlarken odaklandığı temel nokta “insanın doğal döngünün devamı için kurban edilmesi” değil, “soyun sürdürülmesi ve hayatın yeniden kurulması” olgularıdır. Koreografi tarih öncesi dönem içerisinde “ilkel” ve “kabile” kavramlarından uzak bir biçimde kurgulanmıştır. Béjart’ın koreografisindeki “İlkbahar” kavramı yeni hayatlar ortaya çıkaran eski ve muazzam bir güç anlamı taşımaktadır. Bu anlayış, Nijinski’nin eseri “doğanın canlanması” olarak betimlemesi ve Stravinski’nin de eserin açılış kısmının “doğanın uyanışını” resmetmesi yaklaşımlarıyla benzerlik göstermektedir. (Robert, 2005: 61 – 62) Aldığı olumlu ve olumsuz bütün eleştiri ve “baleden ziyade pop dans olduğu” yönündeki bazı yorumlara karşılık, Béjart’ın İlkbahar Ayini koreografisi ilk sahnelenişinden bu yana çok tutulmuş, beğenilmiş ve büyük başarı elde etmiştir. Bunun yanı sıra bu koreografi 20. yüzyıl bale repetuarının temel eserleri arasında yer almaktadır. (Lampert, 1997: 110 – 111)

2.3. Pina Bausch Koreografisi

İlkbahar Ayini’nin Pina Bausch koreografisi, modern dansın başlıca simgelerinden biri olarak görülmektedir. Bununla birlikte bazı otoriteler tarafından Bausch’un en tutucu koreografisi olarak nitelendirilmiştir. (Reiningshaus, 2004: 24 – 25) İlk temsili 3 Aralık 1975’te Wuppertal Dans Topluluğu (Tanztheater Wuppertal) tarafından gerçekleştirilen bu dansın en belirgin özelliği “kırmızı elbise”, Seçilmiş Bakire’yi canlandıran kadın dansçının sahnede kullandığı en önemli dekordur. Çünkü

kırmızı renk burada tutkuyu ve günahı simgelemekte olup uyarıcı bir nitelik taşımaktadır. Erkekler siyah pantolon ve diğer kadın dansçılar ince ten rengi askılı elbiseler içinde dans ederken, kurban edilecek Seçilmiş Kişi'yi canlandıran kadın dansçı giydiği kırmızı elbiseyle topluluğun geri kalanından ayrılarak vurgulanmıştır.

Resim 19: Bausch koreografisi, kadın ve erkek dansçılar birlikte

El – kol – bacak hareketlerinin biçim ve açıları Béjart'ın koreografisi ile büyük ölçüde benzerlik gösteren Bausch koreografisinde grup danslarındaki eşzamanlı ve blok figürlerden ziyade bireysellik ön plana çıkmıştır. Ayrıca Nijinski koreografisinin aksine donukluktan uzak ve daha dışa dönük yüz (mimik) ve beden (jest) hareketleriyle duygular net bir biçimde ifade edilerek seyirciye aktarılmıştır. Toprak zemin üzerine dekorsuz kurulan sahne ve doğal tonlarda, tek tip olarak tasarlanan kıyafetlerle bu koreografi, çağdaş dansın minimalizm ve sadelik gibi başlıca özelliklerini taşımaktadır.

Resim 20: Bausch koreografisi, erkek dansçılar grubu

Resim 21: Bausch koreografisi, kadın dansçılar grubu

Resim 22: "Seçilmiş Kurban Kız" elinde koreografinin baş simgesi olan kırmızı elbise ile

Resim 23: "Seçilmiş Kurban Kız" kendisini kurban edecek kişi ile birlikte

Sequenz	Zeit	Kurzbeschreibung	Satz in Partitur
1		Exposition: a) Solo-Prolog b) Auftritt der Frauen (einzeln/in Paaren); Konstitution der Basisaktionen und -figurationen	Lento
2	4'20	Konstitution der Frauengruppe	„Die Vorboten des Frühlings“
3	5'40	Auftritt der Männergruppe und Integration der Gruppen; Interaktion der Gruppen bei Isolation zweier Frauenfiguren: Tuch, ‚Dolchstoß‘	„Entführungsspiel“
4	7'	Erster Klimax: Herumreichen des Tuches unter den Frauen; Solo der weibl. Hauptfigur und erster Kontakt mit männl. Hauptfigur	
5	9'	Kreis: Fusion der Gruppen, synchrone Aktionen; Herausbildung von Paaren; Fall; Ausbruch eines Paares und Isolation einer Frauenfigur	„Frühlingsreigen“; „Spiele der feindlichen Stämme“
6	13'	Kontrastierung der beiden Gruppen; Heraustreten der zentralen Männerfigur: liegt auf rotem Tuch; Auflösung der Gruppen, ‚Umarmungen‘	„Prozession des weisen Alten“, „Der Weise“, „Tanz der Erde“
7	17'15	Zwischenspiel: Männergruppe hinten-rechts; Frauen: Variation von Elementen der Exposition; Heraustreten einzelner Frauen	Largo
8	21'	Männl. Hauptfigur erhebt sich, Männer treten allmählich wieder nach vorne; Frauen-Kreis bei Heraustreten Einzelner; schließlich Selektion des Opfers	„Geheimnisvolle Kreise junger Mädchen“
9	25'	Fusion der Gruppen zu Paaren vs. Opfer in rotem Kleid und zentraler Männerfigur; dynamische Aktion nun dominant	„Verherrlichung der Auserwählten“; „Anrufung der Ahnen“
10	27'	Amalgamation der Gruppen zu Masse vs. Hauptfiguren: Herausführen des Opfers nach vorne; ‚Opferer‘: Figuration am Boden; erster Zusammenbruch des Opfers	„Weihevoller Handlung der Ältesten“
11	30'30	Finale: Solo des Opfers vs. Masse (Halbkreis); Kollaps	„Opfertanz“

Tablo 1: Bausch koreografisinin çözümlene şeması

Tabloya göre koreografinin yapısını ve içeriğini özetleyecek olursak (Brandstetter, 2007: 91 – 92):

- 1- Giriş (Lento): Solo ön dans ve sonrasında kadın dansçıların tekli ve çiftli olarak sahneye girişi, temel hareket ve betimlemelerin oluşturulması
- 2- 4'20" İlbahar Alametleri: Kadın dansçıların gruplandırılması
- 3- 5'40"Kaçırma Oyunu: Erkek dansçı gruplarının sahneye girişi ve bütünleşmesi, bıçaklama hareketleri ve kırmızı elbise olgusu etrafında birbirinden ayrılmış gruplar arasındaki etkileşim
- 4- 7'00" İlk doruk noktası: Kırmızı elbisenin kadın dansçılar arasında elden ele dolaştırılması, kadın baş dansçının solosu ve erkek baş dansçı ile ilk teması
- 5- 9'00" Bahar Rondoları ve Rakip Kabilelerin Oyunu: Grupların birleşmesi ve eşzamanlı hareketler, çiftlerin oluşturulması, düşme, bir çiftin kaçması ve bir kadın dansçının gruptan ayrı kalması
- 6- 13'00" Yaşlı Bilgenin Gelişi – Yaşlı Bilge – Yeryüzünün Dansı: Kadın ve erkek gruplarının birbiriyle karşıtlık oluşturması, erkek baş dansçının ortaya çıkması ve yerdeki kırmızı elbisenin üzerine yatar pozisyonda durması, grupların ayrışması, kucaklaşmalar
- 7- 17'15" Ara çalım (Largo): Erkek dansçılar grubu sahnenin sağ arka tarafında, giriş kısmındaki hareket ve figürlerin kadın dansçılar tarafından çeşitlenmesi, bazı kadın dansçıların bireysel olarak ortaya çıkması
- 8- 21'00" Genç Kızların Gizemli Çemberi: Erkek baş dansçının ayağa kalkması, diğer erkek dansçıların kademeli olarak yeniden sahnenin önüne gelmesi, kadın

dansçuların birer birer ortaya çıkarak çember oluşturması ve sonrasında kurban edilecek kişinin seçilmesi

9- 25'00" Seçilmiş Kişinin Yüceltilmesi – Ataların Anılması: Grupların çiftler halinde birleşmesi, Seçilmiş Kurban Kişi'nin kırmızı elbise içinde erkek baş dansçı ile sahneye gelmesi, canlı ve etkin hareketler baskın durumda

10- 27'00" Atalar İçin Ayın: Grupların kitle halinde birleşerek baş dansçularla karşı karşıya gelmesi, kurban edilecek kişinin öne çıkması, kurban edecek kişi yerde yatar pozisyonda, kurbanın ilk çöküşü

11- 30'30" Seçilen Kurban Kızın Dansı (Kapanış Kısmı): Yarım daire şeklinde dizilmiş olan dansçuların önünde kurbanın solo dansı ve ölüm düşüşü

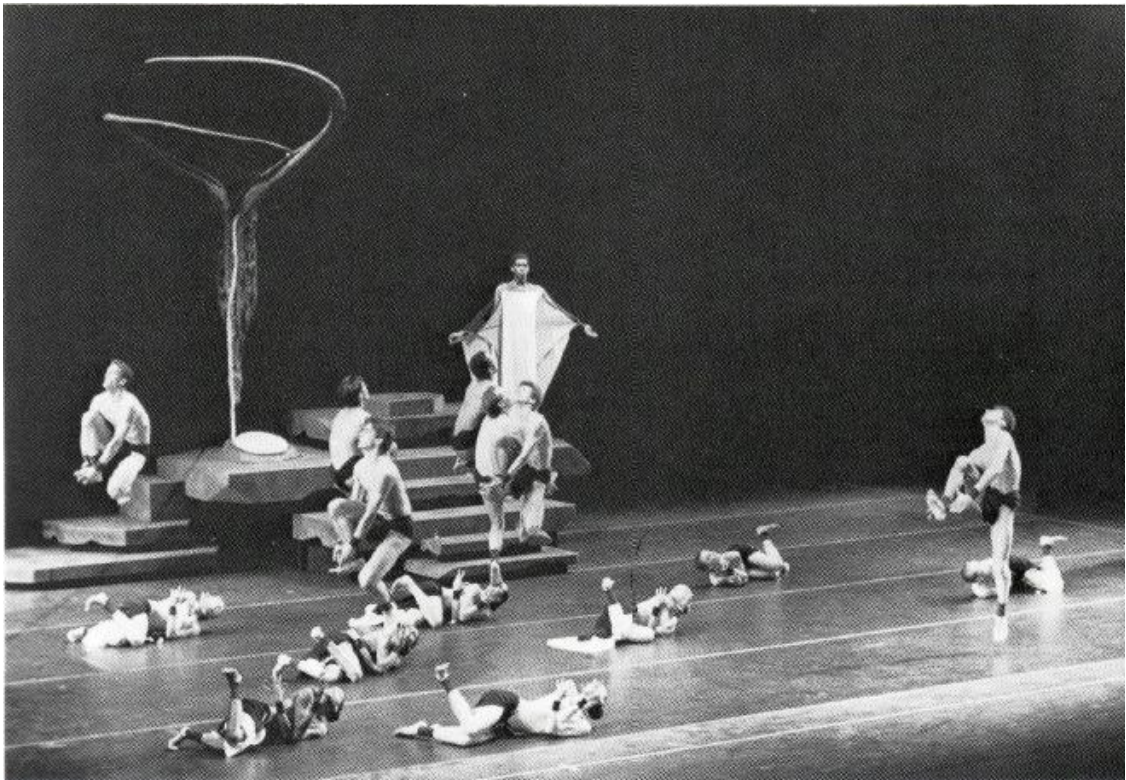

Resim 24: "Seçilmiş Kurban Kız"ın ölüm dansı

2.4. Martha Graham Koreografisi

Pek çok kişi tarafından modern dansın üstadı olarak görülen Martha Graham, 1983 yılının Aralık ayında doksanıncı yaş gününden kısa bir süre önce kutsal mabedi olarak gördüğü sahnelere kendi hazırladığı “İlkbahar Ayini” koreografisiyle döneceğini açıkladı. Kendisi de aynı eserin Massine koreografisinin 1930 yılındaki temsilinde “Seçilmiş Kişi”yi canlandıran baş balerin olarak yer almıştı.

Resim 25: Graham koreografisi, Şaman diğer dansçılarla darağacının önünde

Graham, koreografıyı tasarlarken Stravinski ve Roerich'e ait olan “doğanın canlanması ve toprağın verimli olması için bakire bir kızın seçilerek bereket tanrısına kurban edildiği ilkel bir ayin” anlayışına sadık kalmıştır. Bununla beraber sahne düzeni Pagan dönem Rusya'sı değil, güneybatı Amerika'nın tarih öncesi doğa görüntüleri üzerine kurulmuştur. İmgesel kurban töreninin gerçekleştirilmesi için güneybatı Amerika'da sıkça görülen şeytan pençesi bitkisinden esinlenerek tasarlanan, önünde yer

alan eskitilmiş taş basamaklardan çıkılarak ulaşılan ve darağacı görünümünde bir tümsek kullanılmıştır.

Resim 26: "Seçilmiş Kurban Kız" rolünde Terese Capucilli

Graham, İlkbahar Ayini koreografisinde Seçilmiş Kişi'nin kadın olarak (Terence Capucilli) belirlenmesinin, eseri kadınları kurban gibi gösterme maksadı taşımadığını ve Seçilmiş Kişi'nin kadın yerine erkek de olabileceğini özellikle vurgulamıştır. Ona göre "kurban / feda etme" kavramı yenileyici bir etmen olarak hâlâ bizim değerler sistemimizin bir parçasıdır. Koreograf burada sanatçıdan talep edilen fedakârlık ile ölüme mahkûm edilen kurban kızın yazgısı arasındaki doğal bağa ve sonuçlara değinmektedir. (Banes, 1998: 77 – 78) Çünkü Graham "her zaman kendisini sanatçı olarak seçilmiş kişi gibi hissettiğini, bu hissini kişinin kendisini ele geçiren, bir yandan heyecan verici ve harika, diğer yandan da terör ve dehşetle dolu bir yaşam vadeden bir güç olduğunu" açıklamıştır. Başka bir anlatımla, yaratan sanatçı eserini ortaya çıkarabilmek için kendini kurban etmekte ve her yeni eserle kendisini de yenilemektedir.

İlkbahar Ayini'nin Graham koreografisi 9'u kadın ve 9'u erkek olmak üzere 18 dansçı için hazırlanmıştır. Bunun yanısıra Graham konuyu Pagan Rusya'daki kabilelerden güneybatı Amerika'daki Kızılderililere (Amerika'daki yerli halklar) uyarlamak istediği için de Nijinski koreografisindeki Bilge, Zuni kabilesinin Shalako olarak adlandırılan bereket törenlerinde önemli ve kutsal bir kişi olan Şaman olarak değiştirilmiştir. Bu iki karakter arasındaki en belirgin fark, Şaman'ın kabile içindeki en yaşlı ve tecrübeli kişisi Bilge'den daha genç, güçlü ve etkileyici olmasıdır.

Resim 27: "Seçilmiş Kurban Kız" kadın dansçılarla birlikte

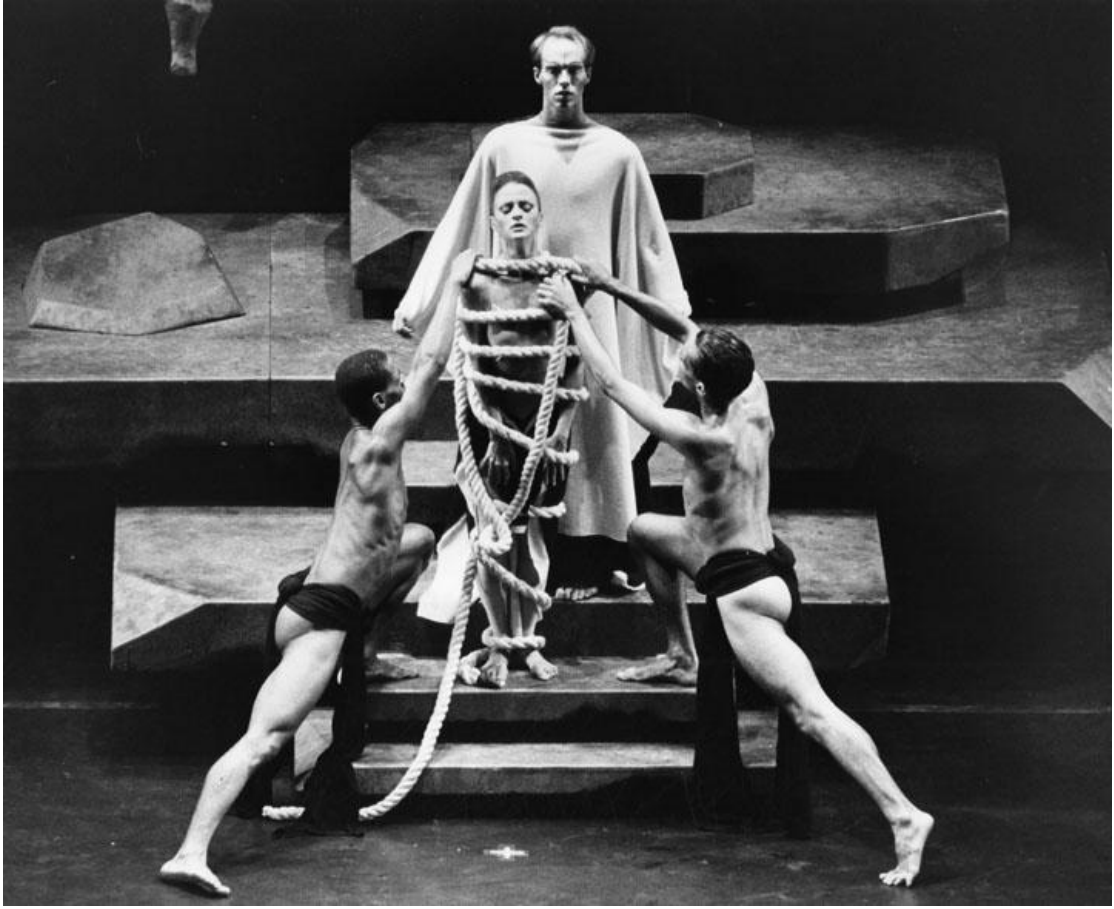
Resim 28: Şaman rolünde George White Jr. erkek dansçılarla birlikte

Üzerindeki siyah-beyaz-yeşil cübbe ile yaşam, ölüm ve yeniden doğuş gibi kavramların temsil ettiği yaşam döngüsünün vücut bulmuş hali olan Şaman, eserin en tüyler ürpertici anlarından birinde, aniden ve rastgele olarak dans eden kızlardan birini sırtından yakalar ve diğerlerinin arasından çekip alır. Ardından gelen düet kısmında ise seçtiği kızı yardımcılarıyla birlikte kurban etme törenine hazırlar. Şaman'ın hazırlık töreni, eserin birinci bölümü "Yeryüzüne Tapınma"nın bitişine yakın artan hız ve sıklaşan vuruşlarla doruk noktasına ulaşır. Şaman arkasında bulunan şeytan pençesi görünümlü darağacının dallarından çekip çıkardığı uzun bir halat yumağını olduğu yerde donakalmış ve titremekte olan kurban kızın etrafında dönerek bedenine dolar. Bu oldukça sarsıcı, rahatsızlık verici hatta kadın düşmanlığı olarak yorumlanabilecek olay, Graham'ın sahne üzerinde simgesel olarak kullanmayı sevdiği gereç ve görüntülere bir örnektir. Canavar yılan gibi efsanelerle dolu ilkel ve tarımcı kabilelerin ve kurban kızın hikayeleri gibi. Yılanlar ve diğer benzer sürüngenler sonsuz yaşamın ve erkeksi verimliliğin eski çağlardaki simgeleridir. Burada seçilmiş bakire, içinden yeni yaşamların dünya üzerine girdikleri sihirli bir kapıyı veya geçidi simgelediği kadar, yaşam gücünün sona erdiği ölüm kapısına da doğal olarak karşıt bir denge unsurudur.

Böylece Graham'ın koreografisinin bu sahnelerinde yılanı yani erkeklik gücünü simgeleyen halatın sarmaladığı kurban bakire kız döllemesi doğanın dişil gücü olan üretkenliğine de atıfta bulunmakta, ayrıca kızın eril güç sayesinde geçirdiği dönüşüm yaşamın doğum, ölüm ve yeniden dirilme gibi safhalarını simgelemektedir.

Resim 29: "Seçilmiş Kurban Kız" Şaman tarafından esir alınıp bağlanırken

Resim 30: "Seçilmiş Kurban Kız"ı Şaman ve yardımcıları kurban etme törenine hazırlarken

Bununla birlikte "Seçilmiş Kurban Kızın Dansı" kısmında kızın tuzağa düşüp yakalanmasından sonra gerilim azalmaktadır. Kurban kız kendisini ölüme götüren dansını yapması yerine daha teslimiyetçi bir tavırla bağlandığı yerde titreyerek, kol ve bacakları gerilmiş bir şekilde acıyı hissederek kıvrınması ve bitkin düşmesi, bu esnada enerjinin alt karın kaslarında ağırlıklı olarak kullanılması Graham koreografisini diğerlerinden ayıran önemli özelliklerdir.(Berg, 1988: 182 – 183) Şaman ve yardımcılarının havaya kaldırıp kalabalığa gösterdiği kurban edilen kızın cansız bedeninden sarkan uzun ve yeşil kumaş parçası, baharın gelişini ve doğanın tomurcuklanıp yeşermesini temsil etmektedir.

Resim 31: Graham koreografisinin final sahnesi, "Seçilmiş Kurban Kız" ve Şaman cansız yatarken

Koreografi, sıkça kullanılan b z lmeler, elin alın bölgesine bastırılması, değişken yönlere doğru gerçekleştirilen zayıflatılmış dönüşler, coşkulu ve sabit sıçrayışlar, bedenine yere sertçe vurması veya düşmesi gibi hareketler, Graham dans tekniğinin en kendine özgü örneklerini içermektedir.

İlkbahar Ayini, kurgusal bakımdan söylence (efsane, mit) ve ayin kavramlarının güçlü bir bileşimidir ki, mitoloji (s ylencebilim) ve ayin gibi konular sanatçıların yaratıcılıklarını kullanabilmesi açısından oldukça çekicidir. (Albright, 1989: 8 – 9) Stravinski'nin kendi zihninde kurguladığı “kurban olarak seçilen genç bir kızın ölüm dansını betimlediği gösterişli Pagan ayini” düşüncesiyle yazdığı müziğin, Nijinski'nin ileri görüşlü koreografisi ve Roerich'in sahne tasarımı ile başarılı bileşimi ortaya büyük ve önemli bir eserin çıkmasını sağlamıştır. Bununla birlikte, eserin diğer koreografilerinde eski Slav kültürü ve ayinlerinden ziyade temel olarak kullanılan “doğanın uyanışı” ve “yaşam döngüsü” (doğum –  l m – yeniden doğum) konuları daha evrensel, çok yönlü ve uyarlanabilir niteliktedir. (Andriessen, 2006: 64 – 65)

SONUÇ

Genel anlamda İlkbahar Ayini, Stravinski'nin geleneksellikten uzak müziğinin, Nijinski'nin alışılmıştın dışında, zorlayıcı koreografisi ve Roerich'in Pagan Rusya'yı betimlediği sahne tasarımıyla bileşiminin sanat yönetmeni Diagilev'in maddi ve manevi desteği sayesinde vücut bulmuş halidir. Ancak oluşum ve ilk sergileme süreci göz önüne alındığında İlkbahar Ayini, sadece bulunduğu dönem içerisinde geleneklere meydan okuyan bir müzik ve olaylı ilk temsilinden sonra senelerce gün ışığına çıkamayan bir koreografi değil, aynı zamanda aldıkları tepkilerden ötürü yenilikçi çizgilerinden sapan iki dahi sanatçının öyküsüdür.

Birinci Dünya Savaşı eşiğindeki Avrupa'da bir devrim yapılmasından korkan tutucu kesimler, Rusya'dan gelen en ufak bir yenilik dalgasına aşırı tepki ve direnç göstermişlerdir. Özellikle Rusya'daki Bolşevik Devrimi'nden kaçan Rusların Avrupa'ya işgal etmeye geldiği yönündeki şüphe ve önyargılar, Stravinski ve Nijinski gibi sanatçıları da olumsuz yönde etkilemiştir. Eserin olaylı ilk temsilinde ve sonrasında gelen olumsuz tepki ve eleştiriler Stravinski'nin gittiği yenilikçi yoldan saparak uzunca bir süre Yeni-Klasik akıma ve dolayısıyla da daha geleneksel gereçlere yönelmesine, Nijinski'nin de kendi koreografisini yok edip hayatının ikinci yarısını ruhsal sorunlarla boğuşarak tek bir eser vermeden geçirmesine sebep olmuştur.

Tarihte sanatsever ve eleştirirnenlerin o güne kadar alışageldikleri düzenin dışına çıktıkları anda gösterdikleri tepki ve tutumlar, yaratan kişi konumundaki sanatçıların dirayetsizliğiyle birleştiği noktada ne yazık ki sanatsal devrimin duraksamasına ve hatta büyük değerlerin ortadan kaybolmasına neden olmuştur. Hâlbuki sanatçının yaratabilmesi ve her eserinde kendini yenileyebilmesi için tümüyle özgür olması gereklidir. Ticari, sosyal, politik kaygı ve baskıların egemen olduğu bir ortamda mutlak özgürlük asla sağlanamaz.

KAYNAKÇA

ALBRIGHT, Daniel; **Stravinski: The Music Box and the Nightingale (Musicology: A Book Series Vol.9)** , Birinci Basım, Gordon and Breach, New York, 1989, 88 sayfa

ANAWALT, Sasha; **The Joffrey Ballet: Robert Joffrey and the Making of American Dance Company**, İkinci basım, University of Chicago Press, Chicago, 1998, 466 sayfa

ANDRIESSEN, Louis ve SCHÖNBERGER, Elmer; **The Apollonian Clockwork: On Stravinski**, Çev. Jeff Hamburg, İkinci Basım, Amsterdam University Press, Amsterdam, 2006, 314 sayfa

BALANCHINE, George ve MASON, Francis; **101 Stories of the Great Ballets: The Scene-by-Scene Stories of the Most Popular Ballets Old and New**, Birinci Basım, Anchor Books, New York, 1989, 560 sayfa

BANES, Sally; **Dancing Women: Female Bodies on Stage**, Birinci Basım, Routledge, Londra, 1998, 279 sayfa

BARUNTS, Viktor; **I. Stravinskij-Publicist i Sobesednik**, Birinci Basım, Sovetskiy Kompozitor, 1988, Moskova, 501 sayfa

BERG, Shelly C.; **Le Sacre du Printemps: Seven Productions From Nijinski to Martha Graham**, Birinci Basım, UMI Research Press, Michigan, 1988, 207 sayfa

BRANDSTETTER, Gabriele ve KLEIN, Gabriele; **Methoden der Tanzwissenschaft: Modellanalysen zu Pina Bauschs “Le Sacre du Printemps”**, Transcript Verlag, Birinci Basım, Bielefeld, 2007, 302 sayfa

BUCKLE, Richard; **Nijinski**, Birinci Basım, Weidenfeld & Nicolson, Londra, 1971, 496 sayfa

CASADO, Germinal; **Germinal oder Le Sacre du Printemps: Erinnerungen an das Ballett des XX. Jahrhunderts und an Danza Viva**, G. Braun Buchverlag, Birinci Basım, Karlsruhe, 2008, 315 sayfa

CRAFT, Robert ve STRAVİNSKİ, Igor; **Expositions and Developments**, Birinci Basım, Faber and Faber, Londra, 2009, 168 sayfa

EKSTEINS, Modris; **Rites of Spring: The Great War and the Birth of Modern Age**, Birinci Basım, Mariner Books, Amerika Birleşik Devletleri, 2000, 416 sayfa

GARAFOLA, Lynn; **Diagilev's Ballets Russes**, İkinci Basım, Da Capo Press (First Edition), Amerika Birleşik Devletleri, 1998, 574 sayfa

GARAFOLA, Lynn; **Legacies of Twentieth-Century Dance**, Birinci Basım, Wesleyan University Press, Middletown, 2005, 445 sayfa

GEDİKLİ, Necati; **Ülkemizdeki Etki ve Sonuçlarıyla Uluslar arası Sanat Müziği**, Birinci Basım, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, 1999, 158 sayfa

HILL, Peter; **Stravinski: The Rite of Spring**, Birinci Basım, Cambridge University Press, New York, 2000, 170 sayfa

HODSON, Millicent; **Nijinski's Crime Against Grace: Reconstruction Score of the Original Choreography for Le Sacre du Printemps**, Birinci Basım, Pendragon Press, New York, 1996, 205 sayfa

JORDAN, Stephanie; **Moving Music: Dialogues with Music in Twentieth-Century Ballet**, Birinci Basım, Dance Books Ltd., Londra, 2000, 378 sayfa

JOSEPH, Charles M.; **Stravinski's Ballets**, Birinci basım, Yale University Press, New Haven ve Londra, 2011, 320 sayfa

KELLY, Thomas Forrest; **First Nights: Five Musical Premieres**, Birinci Basım, Yale University Press, Michigan, 2000, 387 sayfa

KIRSTEIN, Lincoln; **Four Centuries of Ballet: Fifty Masterworks**, Birinci Basım, Courier Dover Publications, New York, 1984, 290 sayfa

LAMPERT, Vera; **The New Grove Modern Masters: Bartok, Stravinski, Hindemith**, İkinci Basım, W.W.Norton&Company, New York, 1997, 292 sayfa

LEE, Carol; **Ballet in Western Culture: A History of Its Origins and Evolution**, İkinci Basım, Routledge, New York, 2002, 369 sayfa

LINDLAR, Heinrich; **Igor Strawinsky: Lebenswege, Bühnenwerke**, Birinci Basım, M&T Verlag, St.Gallen-Zürich, 1994, 288 sayfa

NABORSCHIKOVA, Svetlana Vitalevna; **Videt muzyku, slyshat tanets: Stravinskij i Balanchin, k probleme muzykalno-khoreograficheskogo sinteza (Müziği Görmek, Dansı Duymak: Stravinski ve Balanchin'in müzik-koreografi bileşimi konusuna yaklaşımları)**, Birinci basım, Moskova Çaykovski Devlet Konservatuarı, Moskova, 2010, 344 sayfa

NESTEV, İzrail Vladimiroviç; **Djagilev i muzykalnyj teatr XX veka (Diagilev ve 20. Yüzyıl Müzik Tiyatrosu)**, Birinci basım, Muzyka, Moskova, 1994, 224 sayfa

OLIVER, Michael; **20th Century Composers: Igor Stravinski**, İkinci basım (İlk basım 1995), Phaidon Press Limited, Londra, 2008, 240 sayfa

PASLER, Jann; **Confronting Stravinski: Man, Musician and Modernist**, Birinci Basım, University of California Press, Amerika Birleşik Devletleri, 1986, 380 sayfa

REININGSHAUS, Frieder ve SCHNEIDER, Katja; **Experimentelles Musik-und Tanztheater (Handbuch der Musik im 20. Jahrhundert, Band 7)**, Birinci Basım, Laaber Verlag, Laaber-Almanya, 2004, 368 sayfa

REYNOLDS, Nancy ve McCORMICK, Malcolm; **No Fixed Points: Dance in the Twentieth Century**, Birinci Basım, Yale University Press, New Haven ve Londra, 2003, 907 sayfa

ROBERT, Grace; **The Borzoi Book of Ballets**, Birinci Basım, Kessinger Publishing LLC, Amerika Birleşik Devletleri, 2005, 440 sayfa

SCHERLIESS, Volker; **Igor Stravinsky und Seine Zeit**, İkinci Basım, Laaber Verlag, Laaber-Almanya, 2002, 368 sayfa

STRAVİNSKY, Igor; **Igor Stravinski: An Autobiography**, Birinci Basım, The Norton Library (Norton & Company Inc.), Newyork, 1962, 176 sayfa

STRAVİNSKY, Igor; **Mein Leben: Ein Vorkämpfer der “Neuen Musik”**, Birinci Basım, Paul List Verlag, Münih, 1958, 171 sayfa

STRAWINSKY, Igor; **Schriften und Gespräche I: Erinnerungen (Chroniques de ma vie), Musikalische Poetik (Poétique musicale)**, Birinci Basım, Çev: Richard Tügel ve Heinrich Strobel, Schott’s Söhne, Mainz, 1983, 275 sayfa

VERSHININA, Irina Jakovlevna; **Rannie Balety Stravinskogo: Zhar-Ptitsa, Petrushka, Vesna Svjashchennaja**, Birinci Basım, Izdatel'stvo “Hayka”, 1967, Moskova

ZIOLKOWSKI, Theodore; **Scandal On Stage: European Theater as Moral Trial**, Birinci Basım, Cambridge University Press, New York, 2009, 202 sayfa

ÖZGEÇMİŞ

Ad, Soyad: Melis PEYKOĞLU

Doğum yeri ve yılı: İzmir, 1984

Yabancı Dil: Almanca, İngilizce, Rusça

Lise: 2000, Dokuz Eylül Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Piyano Anasanat Dalı

Lisans 2003, Dokuz Eylül Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Anasanat Dalı

Yüksek Lisans 2007, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Anasanat Dalı, Anadal Kompozisyon

Yüksek Lisans 2007, Hochschule für Musik und Theater München, Meisterklasse Komposition

İş Tecrübesi: 2001 – 2002 TRT “Konser Salonlarından” programında Reçim Seçici Asistanlığı ve Partitür Takibi

2010 – 2012 Akademi İKSEV Solfej, Teori ve Piyano Öğretmenliği

Alınan Burs ve Ödüller: 2006 Reinl Stiftung Kompozisyon Yarışması İkincilik Ödülü